

AUTHOR Gary S. Fink

TITLE "The Motif of Death and Dying in the Poetry of Micah Joseph
Lebensohn: Translation and Essay"

7/17/91

2/8
Initials

1. May circulate [ ]) Not necessary
2. Is restricted [X] for 10 years.) for Ph.D. thesis

I understand that the Library may make a photocopy of my thesis for security purposes.

3. The Library may sell photocopies of my thesis. yes   no

March 8, 1978
Date

Mary A Link
Signature of Author

Library
Record

Microfilmed

Date _____

7/5/78

Moving Steins
Signature of Library Staff Member

THE MOTIF OF
DEATH AND DYING IN THE POETRY OF
MICAH JOSEPH LEBENSOHN: TRANSLATION AND ESSAY

Gary S. Fink

Thesis submitted in partial fulfillment
of the requirements for Ordination

Hebrew Union College - Jewish Institute of Religion
Cincinnati, Ohio

March, 1978

Referee, Professor Werner Weinberg

DIGEST

Micah Joseph Lebensohn (1828-1852), Modern Hebrew literature's first lyrical poet, expresses in his verse the highest aspirations of the human spirit and the agony of death in one's youth. In this respect, much of his poetry reflects the turmoil of his own spirit. At the age of seventeen, Lebensohn was severely stricken with tuberculosis. Cycles of deterioration and remission marked the next seven years until his death at the age of twenty-four.

The first part of the thesis consists of a translation of the Hebrew poetry of Micah Lebensohn ("Mikhal"). All of the poetry in his collection Shirei Bat Tsiyon and most of the poems in his Kinor Bat Tsiyon are translated in this thesis. The translation includes all poems of Mikhal which relate to the theme of death and dying. Many literary and linguistic Biblical allusions and references are cited in the accompanying notes.

The second part of the thesis consists of a critical essay concerning the motif of death and dying in Mikhal's poetry. The relationship between Mikhal's terminal sickness, his view of life and death, and his poetic expression of the motif are examined through study of his poetry and current literature concerning the psychology of death and dying.

ACKNOWLEDGEMENTS

I would like to thank Linda Skopitz for all her efforts in typing this thesis.

I extend thanks to my teacher, Dr. Werner Weinberg, who has enabled me to significantly broaden my knowledge and understanding of Hebrew language, grammar and literature. More importantly, he has exemplified the scholarly virtues of diligence and patience in his supervision of this translation project.

My wife Stephanie has given me encouragement and inspiration throughout this project. My days at Hebrew Union College have been brightened and my life has been deepened by her companionship.

To Stephanie,
My Shulamith

"When man falls in love,
he knows nothing but joy."

TABLE OF CONTENTS

DIGEST	ii
ACKNOWLEDGEMENTS	iii
INTRODUCTION	1
ABBREVIATIONS	3

SHIREI BAT TSIYON

Solomon	5
Koheleth	22
The Vengeance of Samson	44
Jael and Sisera	51
Moses on Mount Avarim	62
Yehuda Halevi	68

KINOR BAT TSIYON

Prayer	78
To the Stars	83
Holiday of Spring	90
Wine	95
The Tossed Twig	98
Cholera in the City of Berlin	100
Youth	103
The Motif of Death and Dying in the Poetry of Micah Joseph Lebensohn	105
Bibliography	128

INTRODUCTION

The first part of this thesis consists of a translation of the Hebrew poetry of Micah Joseph Lebensohn (1828-1852). Lebensohn, known as "Mikhal," died at the age of twenty-four. His works are collected in two volumes, Shirei Bat Tsiyon and Kinor Bat Tsiyon. All of the poetry in the former and most of the poems in the latter are translated in this thesis. The translation includes all of Mikhal's poetry which relates to the theme of death and dying. Lebensohn's translations of other writers are not included.

In this translation, the Hebrew style and text is followed as closely as possible without impinging on English usage. If the pattern of rhyme were adhered to, considerable paraphrase would be necessary in translation. The Hebrew style is maintained, therefore, through the meter of the poetry. The English version is guided by rhythm rather than rhyme to allow greater faithfulness to the Hebrew text. We have chosen in some cases not to follow the punctuation of the Hebrew text in order to more accurately reflect the sense of the verse. It should be noted that no English translation of complete poems of Mikhal has yet been published.

A 1924 edition of Micah Joseph Lebensohn--His Poems,

Translations and Letters edited by Jacob Fichman and published in Berlin was used as the main Hebrew text. Footnotes in the translation mostly consist of Biblical references to which the Hebrew text alludes. Mikhal used Biblical Hebrew as the vocabulary with which to mold his poetry. Although the purpose of this thesis is not to provide a complete index of Biblical literary and linguistic allusions, we have noted many of the references encountered during the course of the translation. Other footnotes serve as explanatory notes to the translation. Hebrew words that contain a double meaning may also be explained. Occasionally, have? a printing error will be noted as well.

The second part of the thesis consists of a critical essay concerning the motif of death and dying in Micah Lebensohn's poetry. The relationship between Mikhal's terminal sickness, his view of life and death, and his poetic expression of the motif are examined through study of his poetry and current literature dealing with the psychology of death and dying. Footnotes to the essay allude to poems of Micah Lebensohn translated in this thesis unless otherwise specified.

ABBREVIATIONS--

Books of the Bible

Gen.	Genesis	Nah.	Nahum
Exod.	Exodus	Hab.	Habakkuk
Lev.	Leviticus	Zeph.	Zephaniah
Num.	Numbers	Hag.	Haggai
Deut.	Deuteronomy	Zech.	Zechariah
Josh.	Joshua	Mal.	Malachi
Judg.	Judges	Ps.	Psalms
I Sam.	I Samuel	Prov.	Proverbs
II Sam.	II Samuel	Job	Job
I Kings	I Kings	Cant.	Cantillations
II Kings	II Kings	Ruth	Ruth
Isa.	Isaiah	Lam.	Lamentations
Jer.	Jeremiah	Eccles.	Ecclesiastes
Ezek.	Ezekiel	Esther	Esther
Hos.	Hosea	Dan.	Daniel
Joel	Joel	Ezra	Ezra
Amos	Amos	Neh.	Nehemiah
Obad.	Obadiah	I Chron.	I Chronicles
Jonah	Jonah	II Chron.	II Chronicles
Mic.	Micah		

M E

Transliterations follow the more exact style of
the American National Standard Romanization of Hebrew.

שיר

בת ציון

SHIREI BAT TSIYON

שלמה

כשאדם נער אומר
דברי זמר.
(ילקוט קהלת)

בין שדמות עיר ציון וירושלים
בעיר שחברו כל הדרי תפארת;
כל חמדת ארץ, כל קדשי שמים
וארזים ענדו כוכבי אל לעטרת;

בעיר רבתי, בתבל הגברת,
שם יגן זית ותאנים ינובו;
שם צופים תטופנה גפני אדמת,
גם חלב ודבש מגבעות יזובו;

רוחות רגן וגיל סביב יסחרו;
בה גם לאביב הליכות עולמים;
ולמי הירדן בגדותיו יחמרו
כל חדש מועד, אך חגים הנמים;

ובנות השירה בה שבת חמדו;
בה בין פרחי מור יגוה שיר גבה;
שירים ופרחים בה יחד נועדו,
פרחה הוא מזמור, ארנה שיר אלה;

"When a man is young, he recites words of song"
(Yalkut Kohelet)

1 In Jerusalem's vineyards, the City of Zion,
The city where all that is splendid meets;
Where earthly delights, and the hallowed in heaven,
And cedars have crowned the Lord's heavenly host;

5 In the burgeoning city, on land so expansive,
The olive trees blossom, figs ripen and flourish;
From rich fertile vines drips the honeycomb's nectar,
And milk and sweet honey flow from the heights;

9 The swirling winds spread their delight through the hills,
The cycle of springtime forever returning;
The waters of Jordan foam at their banks,
Each month marks a holiday, daily a feast day;

13 The sweet sound of song in Jerusalem dwells,
Verses exult among blossoms of myrtle;
Blossoms and poems there mingle together,
Her flowers and cedars chant hymns to the Lord;

בכלילת-יופי' זו ארץ השירה
כל אבן ספרי כל סלע הוא לוח;
ובגזר הניקום היא אבן מזהירה
היא למדה חין אדם אף רום הרוח -

בין שדמות עיר ציון וירושלים
הלך ילד בן עלז גם שמח;
גבה פתמך ויפה עינים,
ביפי עלומים בנצה פורח.

אדום הוא נצח ופניו ינקרו;
לחיו כשגלג ושפתיו שושנים;
וקנצות ראשו כעורב שחרו,
עיניו כיונים עלי מעין גנים.

גם הוד עונה-צדק לא יבול נצח
ופאר תמח לב על פניו ינוח;
הדרת עז רוחו לו תופע על מצח,
כי כיפי גוו ייף בו גם הרוח.

וכשגלג הלכנון לא ידע רגל
בן זכו עלומיו לא עוד הועמו;
על בן לבו יחד נפשו בו תגל,
כי עוד לא קינים על אנוני רעמו.

17 Perfect in beauty, this land of the psalm,
Each rock and each boulder--are annals of time;
This radiant gem in the crown of creation
Gives grace to mankind, and makes lofty its spirit--

21 In Jerusalem's vineyards, the City of Zion,
Happy and carefree, a lad goes his way;
Like a date-palm in stature, his eyes bright and clear,
In the vigor of youth, like a blossoming bud.

25 Ruddy and fresh, his face shines with light,
His cheeks white like snow, his lips like the rose;
The locks of his hair deepest black as the raven,
His eyes like the doves upon springs in a garden.

29 Righteous humility always within him,
The glow of youth's innocence shines from his face;
The strength of his spirit is etched on his brow,
The wind even serves to adorn the lad's frame.

33 As Lebanon's snow rests unmarred by man's tread,
His radiant youthfulness not yet has dimmed;
Devoting his heart and his soul to rejoicing,
For not yet his ears have heard mournful laments.

24. Job 20:11, 33:25; Ps. 89:46; Isa. 54:4 27. Cant. 5:2, 2:1
28. Cant. 1:15, 4:1 29. Ps. 45:5 34. Ps. 86:11

37 Pampered in scarlet, in high royal chambers,
Beholding the grandeur and pomp of the kingdom;
While still in the crib, the crown was his plaything,
His thoughts were as calm as a still, quiet pool.

41 Not yet feeling Agony sting like the viper,
Not yet knowing Jealousy, iron-fanged passion;
Unseen is the loathesome despair of Privation,
Nor seen is the mortified face of Distress.

45 The daughter of heaven is beautiful Hope,
Like a garden was planted the wreath on her head,
Gladness rejoices, clapping her hands--
They walk at his side and befriend the young lad.

49 His life at its peak like the radiant dawn,
He sees not the dusk, when clouds mask the light;
Life to him, therefore, appears like a tree--
Each day he sets sight at producing new fruit.

53 Death--he considers a pleasant repose,
The grave--he regards as a still, tranquil bed;
His world is an Eden, no pit of death's darkness--
Not yet do the screams of destruction arouse him.

אִמּוֹן עָלַי תּוֹלַע בְּדָבִיר תִּפְאָרָה
אֶךְ הוֹד וְצָבִי מַלְכוּת עֵינָיו חֲנִי;
עוֹדוֹ עַל עָרְשׁוֹ שֶׁעָשָׂה אֶת עֲטָרָה
עַל כֵּן מוֹרְשׁוֹ בְּמַעֲזֵן יִשְׁלִי.

עוֹד לֹא חָשׁ יָגוֹן יִפְרִישׁ בְּצַפְעוֹנָי
עוֹד לֹא יָדַע קִנְיָה בְּרִנָּה שְׂנִיָּה;
וּבְגָעַל פָּנָיו לֹא נִרְאָה לוֹ עָנִי
גַּם לֹא צָרָה יִרְקוֹן עַל פָּנֶיהָ.

אֶךְ תִּקְנָה הַנְּעִימָה בֵּת הַשָּׁמַיִם
עַל רֹאשָׁהּ זֶר עֲלִים כְּגֹן נִטְעוּ
גַּם גִּילָה צוֹהֶלֶת תִּמְחָא בְּפִים--
עַל יָדוֹ הַתְּהַלְכוּ לוֹ הַתְּרוֹעְעוּ.

אֶךְ כְּנִגְהוֹת שַׁחַר חֲנִי לוֹ עָלוּ
עוֹד עָרְבָם לֹא חָזָה עֵת כִּי יוֹעֲבוּ;
עַל כֵּן הַחַיִּים כָּעֵץ לוֹ נִמְשְׁלוּ--
כָּל יוֹם לִפְרִי חֲדָשׁ עֵינָיו חֲשָׁבוּ.

כְּמִנוּחָה נִעְמָה נִחְשָׁב לוֹ מוֹת
וּבְעָרֶשׁ שְׁאֵנוֹהָ חָשַׁב הַקֶּבֶר;
גֵּן עֵדֶן לוֹ תִּבְלִי לֹא בּוֹר צִלְמוֹת--
עוֹד לֹא הָעִיר אֲזָנוֹ קוֹל זַעֲקַת שָׁבֵר.

57 The ultimate "Why?!" he not yet expresses,
He always has girded his loins with a faith;
Faith--she radiates light from her brow
But her face remains covered and veiled in a fog.

61 The goodness of earth now swirls toward her light
While evil on earth has been cloaked by her veil.

If you ask who this is--it is Solomon, yea,
The offspring of David, Jerusalem's king!

65 Ribbons of fog cover Lebanon's mountains,
And sunlight appears as a cap on the peaks;
These hilltops disdain other mountains as dwarfs
And wrap, like a girdle, the circle of heavens.

69 The blackness of night covers Lebanon's mountains,
With silence enthroned on the seat of the earth--
For there the lad runs like a deer, like a ram,
To witness the awe that his soul had been yearning.

---

64. Eccles. 1:1 70. Exod. 17:16; The Hebrew כס is
taken here as a form of כסא, "throne." 71. Cant. 2:9

ושאלת «מדוע?» עוד לא הביע
כי אזור מתנניו אמונה היתה;
אמונה שעל ראשה אור יופיע
ובצעף ערפל פנים כסתה.

ולאורה אך טובות על תבל חלו
וצעיפה יסתיר רע תחת שמים.

ישלמה הוא! — אם בן מי זה תשאלי,
בן דוד הוא מלך בירושלים!

על הררי הקבנון אוזרי ערפל
ולכובע על ראשם שמש תופיע;
כל הר רם יבזי, חשבוהו כנפל
ולמזח יחגורו גלגל רקיע.

על הררי הקבנון באשון הליל
עת לבס ארצה הדממה ישבה —
שם עלה העלם כצבי, כאיל,
כי לחזות הוד מורא נפשו יאבה.

- 73 The eve passed away and the stars fled the night,
The cloud banks collected the gleam of the moon;
The dawn scatters light on the thin morning mist
Upon beautiful meadows of saplings and reeds.
- 77 The shadows of night slip away in the dawn,
The glistening mountains are gilded in sunlight;
The light rays kiss treetops of powerful cedars,
The songbirds awake in the trees from their slumber.
- 81 Solomon's eyes streamed with tears, he was silent,
The locks of his hair flying free in the breeze;
The depth of his heart and his being was stirred;
How roused was his spirit! How moved was his soul!
- 85 His eyes now beheld the magnificent splendor,
It silenced his tongue, his words became muted;
The strings of his harp could no longer drip honey,
His thoughts were distracted by wonder and awe.
- 89 How lofty and grand were these moments of awe!
When the spirit so moved can broaden man's heart;
His eyes poured out tears of excitement and joy,
This lad, so adored, then scorned at the grave.

74. Cant. 7:3, Ps. 68:5   75. Isa. 30:22, Gen. 41:2, 18
77. Cant. 5:6   82. Cant. 7:6, Isa. 30:20   87. Prov. 16:24
90. Gen. 41:8

חלף לילה כוכבי נשפו ברחו;
סהר אסף נגהו בשמי ערבות;
על שדמות חמד בר אלון ואחו
שחר אור יורה על בקר לא עבות.

אז צללי אפל חיש עברו חמקו
ומננה משחר לפזו הרים;
ולראש ארזי אל קני אור נשקו,
ערים משנתם המזמרים ביערים.

ושלמה נדמה, אך עיניו נהרו,
בשער דלת ראשו יבגף רוח;
וקרביו עמק תוך לבו יסערו;
מה הנמה רוחו! מה נפשו תשוח!

על יפעת הוד נזרא עיניו ישקיפו,
היא קפצה פיהו, קול מליו נחבאו;
עוד מיתרי כנורו צוף בל יטיפו,
נתקו ומותיו, נראות נפלאו.

ורגעים אלה מה רמו נאצרו!
עת רוח תפעם ירחב לב גבר;
מגילה ורעדה עיניו נגרו,
אז נערץ אדם יבו ארץ-קבר.

93 Benevolent feelings were then born within him,
Perceiving not evil or how man can sin;
His arms then were yearning to nestle the world,
To him, all creation is brother and friend.

97 Thus did a man find his God and Creator,
Immortal ideas were planted within him;
In these very moments, how high he ascends,
Giving birth to this feeling of beautiful justice.

101 The sun in the heavens emerges, illumines,
Dispersing its light rays on earth from the east;
Its radiance glistens on snow covered fields,
While beautiful psalms are resounding above.

105 Solomon's passions have also been stirred,
By the vision of God the Almighty he witnessed;
He can not contain himself, thundering, bursting--
He strikes at the strings of his harp and it rings.

109 O Solomon's harp--it so gracefully plays--
In the loveliest songs it is David his father;
Its music caresses the lowest of depths,
Its tune reaches up to the heavenly hosts.

ולרגש הצדקה בו אז יולד
לא יבין כל רשע איך איש נרע;
התרפק אז יאבה בזרעות תלד,
כי כל היקום בו אז אח לו נרע.

אך אז מצא אדם יוצר ואלה
רעיוני אל-מנת אז בו נוסדו;
אך ברגעים אלה יעל גבה,
וצדקה הנאנה הם לו ילדו.

השמש למרומים יצאה האירה
זיו אורה הפיץ קדים על אדמה;
גם שדמת שלג מנגהה הוזהירה
ונעימי זמרה פצחו רן ברמה.

ושלמה גם הוא רגשותיו אז המו
ממחזה אל שדי עיניו יחזו;
ולאין עוד הכיל פרצו גם רעמו -
וניך מיתרי כנורו ויהמיו.

זה כנור לשלמה נעם יפיע -
לנעים זמרת-יה הוא דוד אביהו;
עד לקצות מחתיות קולו הגיע
ובצבא המרום נגע על פיהו.

113 Playing for royal and festive rejoicing,

At times of distress, when he thinks of destruction;

In troublesome lands when he comes as a stranger

He rules with it ravenous beasts, haughty men.

117 He exulted from Judah, in lands to the west

To the sunrise red sky in the eastern horizon.

Lion cubs lurking would calm to his music,

His voice would be soothing and quiet their wrath.

121 At the banks of the Salt Sea the morning sun wakens

To hearken his psalmody--heavenly strains;

When wrongdoers angrily seethe in their wrath,

They draw in like water his comfort and mirth.

125 Endowing his harp to his son, a young man

For his trustworthy way, his uprightness of spirit;

His son now expresses his spirit upon it

And sings with it songs numbered five and a thousand.

129 O youthful desire in the spring of man's life!

Behold, in God's garden, the child does seek you;

In you, all the angels of peace look about,

And freshness of spirit joins innocent joy.

בו נגן על גיל על עליצות מלך,
ולעתות בצר בו הגה על שבר;
ובארץ פלאובות עת בא כהלך
רד בו בפריץ חיות וברהב גבר.

הוא הרנין ביהודה מוצאי ערב,
גם צאת חכליל שמש מפאת קדימה.
לו השלמו אריות וכפירי ארב
וחמתם אל קולו אתו השלימה.

משפת ים המלח העיר שם שחר
לאזין זמרותיו מנגינות שמים;
ובגי עלה רגזו עת אפו יחר,
ובששון שאבו נחומיו כמים.

כנור זה הנחיל לבנו זה הנער
על אמון דרכו וברוחו אין סלף;
ובו גם עמה הבן רוחו יער
לשיר בו שירו חמשה ואסף.

הוי חמדת נער, אביב חלד גבר!
הנך גנת-אל לבן בך ישוע;
בך צירי שלום יחו על כל עבר,
כלך גילה ותום אף נקיון רוח.

- 133 This spirit has moved him to gladness and song,
Earth and the heavens both chant in accord!
All creatures will triumph and sing with his song
From heavenly angels to reptiles and insects.
- 137 His faithfulness opened his ears to the sounds
To hear the Lord's deeds that the firmament sings;
To hearken His feats that the heavens would shout,
To heed His great wonders that earth would cry out.
- 141 Autumn has passed, and the winter has faded,
Downpours and rainstorms meandering northward;
The breath of the spring fills the lungs of all creatures,
They look upon springtime, and happy are they.
- 145 "Give us your blessing," all of them called--
As fruit endows saplings, and leaves adorn branches;
As green herbs have swiftly enveloped the meadow,
It graces the birds and the fowl with their songs.
- 149 Lebanon, Carmel--its child of delight,
It graces with fragrance of spice trees and grapevines;
To Gilad and Bashan its countenance shines
And gives them sweet honey, ambrosia, and oil.

137. Ps. 40:7 147. II Kings 19:26, Isa. 27:37, 66:14,
Ps. 37:2 149. Jer. 31:19 150. Cant. 1:14, 4:13
152. Cant. 4:13, 4:16, 7:14

זו רוחו תתקפהו לרץ ולשמח
וירננו אתו שמים גם ארץ!
ובשירו כל חי ישיר וינצח
מן שרפי מרום עד זוחל ושרץ.
כי אמונתו לן תכרה אונים
לשמוע מעשי אל ישיר רקיע;
הקשיב מעלליו ירנו שמים
האזין נוראותיו גם ארץ תריע.

הסתיו אז חלף גם קרה יצאה
גשם וזרח צפונה ארחו;
ולאף כל היקום נשמת אביב באה
וכמו אף ראווהו אליו שמחו.

«מן לנו ברכתך» קראו כלמו -
ופרי נתן לעץ, עלה לענף;
שדות בירק דשא מהר עטמו
וזמירות חנן כל צפור כל כנף.

ברמל ולבנון ילדי שעשועיהו
חן בענבים וכפרים ונרדים;
ולגלעד ובשן נאר פגיהו
תת למו דשן מתק צוף ומגדים.

- 153 On mountains of spikenard, incense and myrrh
Solomon stands there with all of the songbirds;
Springtime enticed him on wings like the dove
From the height of the town to this pastoral temple.
- 157 His heart would not rest, his soul was still stirring,
His feelings erupted like powerful torrents;
He quietly sighed from the depths of his heart,
For the embers of love burned his eyes like a fire;
- 161 The world and its fullness rejoiced all around him,
A spirit of joy flowed within him like water;
For him delights Carmel and meadows of Sharon,
For him exults heaven, as earth spins and dances.
- 165 The shepherdess Shulamith--perfect and pure,
Fair as the moon, aglow like the morn,
Fairest of maidens, as lovely as sunlight,
Her lips hold enchantment, her words flow like honey.
- 169 The princely young man beheld Shulamith there
Amid Lebanon's hills grazing sheep for her brother;
She swiftly aroused in him turbulent passion,
Her arrows were aimed at the young man's pure heart.

153. Cant. 3:6, 4:6, 4:14 156. Ps. 74:15 163. Gen. 41:2, 18
165. Cant. 6:9, 10, 5:2 166. Ibid. 6:10 167. Ibid. 1:8
168. Ibid. 4:11

על הרי מור ובשמים נרד ולבונה
שם כל עוף זמיר, ושלמה גם שמה;
אביב הביאו על אבר כיונה
אל משכן רועים מקרה הרמה.

לבו לא ינח עוד רוחו הומיה;
וכנהרות איתן רעיוניו יסערו;
מקרב לבו יאנח דמיה
ביקוד אהבה כאש עיניו בערו;

תבל ומלאה מול פניו ישמחו;
ובקרבו רוח גיל באה כמים;
לו ישיש הפרמל שרון ואחו;
לו תחול ארץ, יחגו שמים.

את שולמית רועה ברה גם תמה
יפה כלבנה וכשחר גשקפת;
היפה בבנות, נאנה כחמה;
בשפתה קסם, אף נפת נטפת —

את שולמית ראה בן מלך נער
על הר הלבנון רועה צאן אחיה;
חיש הטילה בו אהבה רוח סער,
אל לב עלם תמים כוננה חציה.

173 His subjects and even the throne he forgot,
The staff of the shepherd replacing his scepter;
His spirit compelled him to tend to the shepherdess,
Wandering with her through mountains and valleys.

177 Her eyes were his crown and her beauty his kingdom,
To him, more exalted than David's high tower;
As Shulamith noticed him standing above her--
Her heart fell in love with this excellent youth.

181 Love is the coral we glean in this life!
It lies within man, who is fashioned from clay,
It dances within him, spirit and soul;
It gives man the bounty from heaven on earth.

185 "Forever"--this word was first uttered by Love;
All lovers, all men--can never believe
Their beloved will die, that her youth will decay,
That she no more will rise from the withering grave.

175. Hebrew root רעה has double meaning of "befriend" and "pasture" or "tend." 178. Cant. 4:4 180. Cant. 5:10
181. I Chron. 6:58 182. Job 33:6 187. Cant. 6:11

אז עמו אף כסאו נפשו שָׁכַח
ובמקל רועים החליף שבט מלך;
לרעות את שולמית רוחו אֶרְחַה
אל הרי אל עמק אמה הלך ילד.
כי יפיה ממלכתו כתר עיניה
וממגדל דוד היא לו נשגבה;
גם היא אף ראתהו נצב עליה -
ותאהב העלם דגול מרבקה.

הלא היא האהבה ראמות עוללה!
היא גם באדם מחמר יקרץ
רוח גם נפש אף היא בו חוללה;
היא טוב שמים לו נתנה על ארץ.
היא מלת "נצח" ראשונה מללה;
כי לא יוכל האמן כל דוד כל גבר
אם רעה מתה ובאבה נבלה;
כי לא תוסיף לקום מבלות בקבר.

189 Love casts the children of God to the earth
To love and desire the daughters of mortals;
Love brings together the humble and haughty,
For a king and a shepherdess, love is decreed.

193 Love in one's youth, how precious and pleasant!
May every lad suck at the breast of her solace,
May youths all delight and rejoice in her comfort--
For youth is a flower, and Love is its honey.

197 How pleasant the lot of an amorous youth!
However much higher the heavenly hosts,
They envy his portion, they jealously eye him--
For they are alone, they are lonely on high.

201 She carries the passionate youth in her wings,
Ascending the heavens, then sweeps down to earth;
He glimpses her image wherever he looks,
And sustains her sweet voice which is heard in the heights.

205 The gurgling of brooks and the rushing of waters,
The whistling wind rustles through towering oaks;
The doves are heard cooing from niches and nests--
All voices of Love! Through them does love speak.

189.-190. Gen. 6:2 194. Isa. 66:11 197. Ps. 16:6
198. The Hebrew כִּי is taken to mean "however much," "in spite of." See "Kohelet," line 107. 200. Job 30:3 204. Jer. 31:14; Hebrew רָמָה is both place name "Ramah" and noun "heights" or "high place." 207. Isa. 60:8

ובני אלהים היא ארצה הורידה
לאהובי לחשוק בבנות אדם גוע;
ושפלים וגבהים יחד הצמידה
מלך את רועה צותה התרועע.

אהבה בנער מה יקרה נעמה!
עלם כי יינק משד תנחומיה
נער כי ישמח אף יגיל בהמה -
כי נער פרחי היא דבשו הגה.

נחלת עלם אוהב מה לו שפירה!
הן חיל וצבא מרום אם גבהו למו
קנאו בנעים חבלו, בו עינם צרה -
כי אך הם שמה גלמודים הנמו.

היא את דוד עלם תעל בכנפים,
ירקיעו לשחקים ירדו לאדמה;
ישור צלמה במקום יעיף עינים,
אף יזין הוד קולה נשמע ברמה.

מעינים הומים ומפכים מימיהם,
יהמו ברוח אלוני אדרת;
היונים הוגים על ארבותיהם -
קול האהבה הוא! אך היא גם דוברת.

- 209 In the vigor of passion he ponders no sadness;
When man falls in love, he knows nothing but joy--
How sorrow has ended, how death has been swallowed
For him and his loved one, a flourishing pair!
- 213 The day has grown cool and the shadows have lengthened,
The sun sets on clouds in glory and splendor;
Like flutes is the cooing of birds on the wing
Chanting their melodies, joyfully singing.
- 217 The sunlight then kisses the face of the sea,
The glow of the flames are gilding the mountains;
The longings of lovers embrace all creation,
The spirit of love, how it sweeps through the world.
- 221 Near treetops of cedars and wild mountain roses,
A shelter of vine branches stands there alone;
A love seat of splendid date palm within it,
Its perfume is carried to parched southern deserts.
- 225 There Solomon was with Shulamith fair,
Her head in his left hand, his right arm embraced her;
Stillness and silence delight all around them,
They also were quiet, their voices were hushed.

213. Cant. 2:17, see also "Prayer," line 1 and "Holiday of Spring," line 1. 216. Job 39:13 223. Cant. 1:12
224. Cant. 4:16 225. Cant. 2:9,17, 8:14

ובעוז חשקו יחשוב כי אין עצבת,
כי כל אדם אוהב כלו שמח --
אין לא תם כל עצב נבלע המנות,
אם הוא ואהובתו צמד צולח ?!

היום יפוח וצללים נטו,
הוד והדר שותה שמש על עבים;
צפור עפאים כחלילים יתקו
ורננים נעלסה תשיר אהבים.

ופני מי הים אז שמש נשקה
ניפוז הרים ביקוד שלהבת;
את כל היקום אנת דודים תבקה
אך רוח אהבה בתבל נושבת.

בין צמרות ארזי בין שושני הרים
שם סכת ענפים ביד עומדת;
בה ערש רעננה בעצי התמרים
ובשמה יזל אל תימן יוקדת.

ושלמה שם עם שולמית הצביה
יד תחת ראשה וימינו תבקמה;
סביב אך השקט ונעימות דומיה
גם הם נאלמים ולשונם נשתה.

229 Both of them speechless, how silent their lips,
 Their hearts spoke of Love--as mighty as death;
 When the heart begins stirring, the spirit is moved,
 This language of lovers is uttered in silence.

223 For just a few moments they thus stood together,
 The heart of the lad burned with passionate love;
 The king began quivering, filled with an awe--
 Like a slave who is standing and facing his mistress.

237 Shulamith, too, cast her eyes to the ground,
 Too humble and meek to look at her lover;
 The love in her heart set it kindling afire,
 The blush of excitement appeared on her cheeks.

241 Solomon welled up with powerful tempest,
 His heart set to break, his soul began trembling;
 Drew near her to quiet the flame in his heart--
 But the storm in his soul like the ocean resounded.

245 In the arms of a king, she lowered her eyes,
 She knew not his countenance, power or glory;
 Embraced by a king, but ever so modest,
 For Love she had yearned, never seeking the crown.

הדבר אין בם, בשפתם הדממה;
 אך לב דובר אהבה עזה כמות;
 ללב כי ינע גם רוח נפעמה
 היא שפה לידידים תרש דובבת.

ורגעים אחדים פה נצבו יחד,
 ובלב העלם אש דודים בוערת;
 אך תרד המלך, עוד מלא פחד -
 וכמו עבד נצב לפני הגברת.

גם שולמית תוריד ארצה עיניה;
 כפני דודה לחזות אין עוז אין רהב;
 אהבה גם בלבה ערכה מוקדיה;
 לכן על לחיה נראה אות הלהב.

ושלמה אך סער עז ימלאהו,
 לבו חשב השבר, נפשו געשה;
 אל לבו הגישה לשקיט אשהו -
 אך סערת נפשו פים עוד רעשה.

היא בורעות מלך עינה עוד שחה;
 עז פנים לא ידעה וגאון תפארת;
 ובחבק מלך עגנה לא שכתה;
 כי אהבה תפצה לא בקשה עטרת.

השמש באה תט לקצות שמייה
 ופני שולמית נגה נגדה עטו;
 ותער יפעתה שמש ללחייה
 עד כי קרנים גם מהנה נטו.
 ושלמה אך הביט מחזה הדרתה
 ופיהו על לחיה — והיא גבלמה;
 מנשיקות פיו ישק פיה ושפתה —
 "מי יתנך אח לי" או היא וממה.

מי את הנשיקה צלצל השפתים
 ובלב רעים חץ כפרק משלחי?
 אך פה יגע לשפה ולחיים.
 ומעל שפתי איש לבו תקחי!

הליל אתא עם חשכת אימתה
 על הררי כרמל סוגים בשושנים;
 קדל כל שאון המלה שבתה
 הרגיעו גם שקטו כל עצי גנים.
 אור כוכבים במסלותם נרוצ;
 נקר הולך סהר בשמי רקיע;
 היער ידום לא ענף ינוע;
 אך המזמר לילה בדמי נריע.

249 The sun now descends toward the edge of the sky,
 But Shulamith's radiant face veils the sun;
 Her beauty reflecting the sun on her cheeks,
 That rays of its light now shine forth from her face.

253 Solomon looked at this vision of beauty,
 His lips on her cheek--embarrassed is she;
 He kisses her lips with the kiss of his mouth,
 "If only my brother wast thou," she was thinking.

257 Who art thou, o kiss, ringing out from the lips,
 In the lover's heart shooting your arrows like lightning?
 A mouth that caresses the lips and the cheeks--
 You capture the heart of a man through his lips!

261 Nighttime approaches with fears of the darkness
 On mountains of Carmel, surrounded with roses;
 All clamor has ceased, the tumult has ended,
 All trees of the garden have quieted, calmed.

265 Light from the stars is sown in their pathways,
 The precious moon arcs in the firmament sky;
 The forest is silent, no birds on the wing,
 Only the nightingale calls in the silence.

250. Cant. 1:7   255. Ibid. 1:2   256. Ibid. 8:1
 262. Ibid. 7:3   265. Ps. 97:11

269 At the inns of the village, in patches of vineyards,
The grapevine has flowered, its blossom has opened;
When southern winds blow, the perfume is sprinkled
The fragrance of aloes and mandrake is scattered.

273 Under the apple tree, choicest of fruits,
In shadows of evening no clamor ascends;
As Solomon, Shulamith peacefully rest--
As moonlight diffuses through mist in the heavens.

277 His heart becomes tranquil, his soul is secure,
His spirit had yearned for the sweetness of love;
"Eternal delight and rejoicing, your portion!"
For Faith poured these words into Solomon's heart.

281 Hope, like a shadow, beside his right hand,
Hearing her speech like sweet sounds of the harp
His spirit drew honey from words on her lips:
"I give you a portion of wealth for your love."

285 O innocent joy! He knew nothing more,
He wanted no more than Shulamith, therefore;
In innocent bosom his soul became tranquil,
For God had erased all his knowledge of pain.

במלון הכפרים, בערוגות הכרמים,
שם פרחו גפן וסמדר פתח;
מימן כי יפים יזלו הבשמים,
דודאים ואהלות שם יתנו ריח.

בין לפרי המגדים מחת מפוח
בין צללי ליל שם שאון לא יצל;
ושלמה ויפתו שאנן ינוח—
אך עד בשחק ירח ממעל.

בו לבו אך שליו, נפשו בוטחת,
מממקי אהבים רוחו שואפת;
"גיל עולמים חלקך, סדנה ונחת!"
האמונה ללבו אמר מטפת.

וכצל לימינו התקנה נצבת,
אמריה יאזין כערוב קול נבל;
מניב בלשונה רוחו צוף שואפת;
"הון צחק על אהבה אפיל לך חבל."

אך גילת תום היא! עוד לא הוסיף דעת
על כן אך שולמית לו די ומדי;
ובחיק ממנו אך נפשו נרגעת,
כי דעת ומכאוב עוד השו שדי.

269. Cant. 5:13, 6:2 270. Ibid. 7:13 271. Ibid. 4:16
272. Ibid. 7:14, 4:14 273. Ibid. 8:5 278. Ibid. 5:6
283. Ibid. 4:11 284. Prov. 8:18 287. Cant. 5:2, 6:9
288. Job 39:17

289 She longed for the ailment of love to afflict him,
Her eyes burned with sparks of the fire in her heart
She clung to his neck with the strength of her love,
Her love was not sated, her spirit still stormed.

293 O apple tree, spread out your shadow like night!
O stars, cease your shining a moment, I pray!
Be garbed in the darkness as moonlight shines forth;
Please do not rouse, I pray, all my love.

297 The whole world is resting, the earth becomes calm,
The blackness of clouds wraps the sky like a robe;
When suddenly chords of the harp strings sound forth,
In the quiet of night, among thickets of trees.

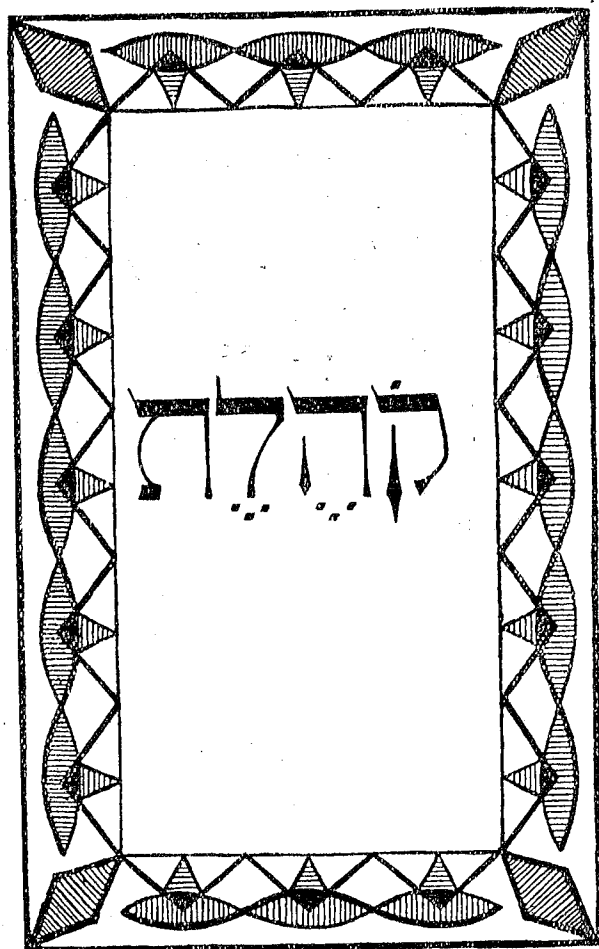
301 Solomon's harp can delight the despondent
And towering trees even bow to its voice;
"How pleasant and fair art thou loved one, enchanting,"
For David's son Solomon, Song--of Songs.

היא חולת אהבה עליו מתרפקת,
וברשפי אש לבה עינה בוערת;
בעוזו אהבים צנארו חובקת,
לא תרנה דודים, עוד נפשה סוערת...

שית כליל צלך, עץ המפוח!
הפוכבים, רגע אל נא תאירו!
ולבוש נא קדרות, אור סהר נרום,
אל נא את האהבה אל נא תעירו.

נחה חבל כלה, ארץ פרגיע,
חשכת עבים כמעיל עטו ערבות;
פתע קול כנור: הוֹם אף יריע,
בדמי הליל בין סבכי עץ עבות.

כנור לשלמה הוא המשמח נוגים
ולקול שירו יקדו אלים אדירים;
«מה יפית, נעמת אהבה בתענוגים!»
לשלמה בן דוד הוא שיר השירים.

KOHELETH

קהלת

הזקין אומר דברי חכמים.
(ילקוט קהלת)

ארמון הספון בזהב פרוגים
ארוזים מופזים וברק כותרות;
בין עמודי שש מחמדי עינים,
בין אבני חפץ וסגלות אוצרות.

בהדר היכל זה בונה כל תפארת
על כס וזהב וזן מעשה אמנים -
עטוי ארגמן על ראשו עטרת
ישב שם כל כח ושבע רב שנים.

ושער תלתליו כשלג יחורו;
על מצחו ולחיו חרשה עצבת;
כרפאים בשאול פניו חמרמרו;
מבין עפעפיו אך נציץ צלמנת.

וחרותים על פניו יחזו עינים
כל צר ומצוק ותלאות כל שבר;
לו עיניו לא רצו כחזיו שמים
אז נחשב כמת קם לילה מקבר.

"When he became old, he spoke words of vanity."

(Yalkut Kohelet)

1 In the palace well inlaid with Parvaite gold
With cedars begilded and capitals gleaming;
Pillars of marble, delights to the eye,
Among jewels most precious and choicest of treasure,

5 In this glorious palace, the grandest abode,
On the ivory-gold throne, so expertly crafted--
Cloaked in bright scarlet, a crown on his head,
Sated with years he sits, gray-haired and weak.

9 The locks of his hair all have whitened like snow,
Sadness is etched on his forehead and cheeks;
His face becomes withered like spirits in Sheol,
The shadow of death peers out from his eyelids.

13 His eyes now discern from a face which is etched
With hardship, destruction, distress and each strait;
Were it not for the lightning that flashed in his eyes
He would seem like a night stalking corpse from the grave.

17 Ravaged he sits there, bereft of good counsel
Like mourners left sitting amidst all the graves,
His spirit now quietly murmurs like Death--
How mighty is anguish that speaks without words!

21 O who is this man, so bent, old, and bowed
Unable to flee from the burden of life,
Walking about like a frail, weakened shadow?
Koheleth is he--in Jerusalem king!

25 Is this the same youth that was crowned with perfection,
Handsome and pleasant as light of the noonday?
Is this the same hair that was black as the raven?
Are these the same eyes once like doves on the water?

29 Had not he been granted a seven-fold portion,
Booty, luxurious wealth beyond number;
His cup overflowed with the blessings of heaven,
His lot was a thousand most beautiful women.

33 Why vexed is his soul, why wounded his heart?
Has his spirit been saddened by plenteous days
Until the desire of his life is for death?
Does his heart remain restless from enemies' ravage?

ומשמים ישב שדד כל תושיה
וכשבת האבל בינות לקברים
דומם במות אך רוחו הומיה -
מה עז יגון דובר מבלי אמרים!

מי זה הישיש נענה גם שחוח
לא יוכל עוד מלט משא החיים
כצל יתהלך אין עוז לו וכח?
קהלת הוא מלך בירושלים!

הוי! הנה העלם כליל בהדרו
יפה אף נעים כאור בצהררים?
ההם שערומו כעורב שחרו?
האלה עיניו כיונים על מים?!

הלא הוא בכל נחל שבועמים,
אין מספר לעדניו חונו ושללו,
ורגיה כוסו מברכות שמים,
ויפה פיות אלה היו גורלו.

מה זה חלל לבו, נפשו זועפת?
האם מרוב ימים יעצב הרוח
עד כי למנת תיתו נכספת?
או משוד אויב לבו לא ינוח?

37 Does blood guilt for men he has slain still pursue him,
Do downtrodden, trampled ones cry out against him?
Does cruel regret now consume him like moths
For crushing his people who cried out beneath him?

41 Could he then possess or have any more knowledge
To rule like a god as kings will do now?
Their righteous humility reaches contrition,
Their life high above is the same as below.

45 Plenteous days have not caused his gray hairs,
For his days have not reached the full lifetime of man!
Others as old still maintain all their vigor,
For still they are fresh, and they radiate splendor.

49 He dreads not his foe, for fear is a stranger,
The nations around him all clamor his peace;
As kingdoms defeated all lie at his feet,
From the ends of the earth his presence they seek.

53 The kingship of heaven he long had acknowledged,
He reigned even then with compassion and justice,
His parables quoted from person to person:
On these things alone was the royal throne founded.

הַדָּמִי אָדָם שֶׁפָּךְ נֶדֶם רוֹדְפֵהוּ
אוֹ דָּבִים וְעֹשׂוֹקִים עָלָיו יִנְאָקוּ?
אוֹ נַחֵם אֶכְזָרִי כָעֵשׂ יֹאכְלֵהוּ
כִּי רָצִין אֶת עַמּוֹ מִחֲסִיוֹ נִהְקוּ?

הָאֵם גַּם הוּא אֵין לֹא יָדַע עוֹד דַּעַת
לְמַלּוּךְ בְּאַלְוֵהָ בְּמַלְכֵינוּ עֲתָה?
כִּי עֲנֹת צִדְקָם עַד דָּכָא מַגְעַת,
עַל כֵּן אֶרְחָם חַיִּים מַעֲלָה גַם מִטָּה.

הוּא! לֹא רַב יָמִים בּוֹ שִׁיבָה וְרָקוּ
כִּי לֹא לִימֵי גִבָּר יָמָיו הִגִּיעוּ!
וּבִזְקָנָתוֹ אַחֲרִים עוֹד יִחְזָקוּ
עוֹדֵם רַעֲנָנִים וּבְהוֹדֵם יוֹפִיעוּ.

גַּם אוֹיֵב לֹא יִגּוֹר, מוֹנֵר לוֹ פֶּחַד,
וְשִׁלּוֹמוֹ מְסַבֵּיב עִמָּם קָרָאוּ;
וְלִרְגָלָיו תִּכּוּ מַמְלָכוֹת גַּם יַחַד,
שֶׁחֵר אֶת פְּנֵיו מִקְצוֹת אֶרֶץ בָּאוּ.

וּכְבֹּד גַּם הוּא הִכִּיר מַלְכוּת שָׁמַיִם,
וַיִּמְלֹךְ גַּם אֵין לְצִדְקָה וּלְחֶסֶד,
וּמִשְׁלָיו כֵּן יֹאמְרוּ אַחַת וּשְׁתֵּי:
כִּי אֵין עַל אֵלֶּה כֶּסֶם מֶלֶךְ יִנְסֵד.

39. Job 13:28 43. Ps. 90:3 45. Hos. 7:9 50. The Hebrew
translates as "Solomon" and "his peace."

- 57 On all those oppressed, on the powerless, weak
His hand did not close, and his door never locked;
He never conspired when blood flowed like water
But rather turned many from treacherous wrongs.
- 61 All of the nation adored him and loved him,
Each man in his peaceful abode dwelt securely;
Sated and happy, they lived in the land,
Each man was at rest by the vines of his field.
- 65 Since the days in which Israel had settled their land
No one delighted in times such as these;
In all of their days never knowing such peace,
But fear and alarm, apprehension and dread.
- 69 Either enemy foreigners trampled their land,
Or a man spilled the blood of his brother, his neighbor;
The feet of the daughter of Zion dripped blood,
Her lips had been reddened with blood of her children.
- 73 Tranquility shone like the moon in his day,
The land was not wearied with battle or war;
His nation in gladness rejoiced in his borders,
Times such as these were a Garden of Eden.

מכל עשוק ונדך וקצר ידים
ידו לא קפץ ודלתיו לא נעלה;
ומות לא הפיק בשפך דם במים,
עוד הוא רבים השיב ממעול כל מעל.

אותו כל עמו הוקירו אהבו,
כי איש בנה שלום שכן בטוח;
ושבעים ושמחים ארץ ישבו,
איש תחת גפנו בשדותיו ינוח.

כי מעת ישראל ארצם שכנו
על ימים כאלה לא התענגו;
וימי כל שבתם בה עוד לא שאגו
אך פחדו רהו חרדו גם דאגו.

או אויבים מחוץ את ארצם רעצו,
או איש את דם אחיו שפכו יושביה;
או רגלי בת ציון בדם מחצו
ושפתיה אדמו מדמי בניה.

ובימיו אך שלום פש ברחם,
ובקרב ולחם ארצו כל תלא;
על חבלו בנעימים עמו שמח,
עתות העדן היו ימים אלה.

77 Alas! On his people his light has arisen--
But tumult and darkness gnaw deep in his heart.
Abhorring the world, disgusted with life,
All creation seems evil here under the sun.

81 At first he ascended the heights of the world,
His soul not desiring to take him so high;
His heart had deceived him, misled like a child--
When God had appeared, he asked Him for Wisdom.

85 The Wisdom he sought was the Wisdom of earth,
Lacking in faith, her hand becomes weak;
She leads one astray, and causes all breaches,
All is negated because of her weakness.

89 Wisdom--from then had become his cup's portion,
For Wisdom of heart more than man is exalted;
He seeks after Wisdom, his eyes then behold her--
And youthful rejoicing from then turns to wailing.

93 O cursed be Wisdom, more mighty than death,
How goodly your coming, your radiant presence!
But when you approach us, how dreadful you are,
As Hope flees before you and with it flees Faith.

אך קהל! אך על עמו קם זה אורהו -
ובקרב לבו אך שואה ואמש.
כי יקוץ בְּחֵלֶד יִשְׁנָא חַיִּיהוּ,
רע עליו המעשה תחת השמש.

הוּא! גם הוא מראש עלה בַּמַּחֲתִי חֵלֶד
טָרַם אֹתָהּ וּפָשׁוּ לִהְיוֹת בְּגִבוּהִים;
אך לב הותל הטו, נתעה בְּחֵלֶד -
חֲכָמָה שָׁאֵל עַת נִרְאָה לוֹ אֱלֹהִים.

אך חֲכָמָה שָׁאֵל הִיא אֵךְ חֲכָמַת אֶרֶץ,
וּמִבְּלִי אֲמוּנָה יָדָה קִצְרָה;
על כֵּן תוֹלִיד שׁוֹלֵל, תִּפְרוֹץ כָּל פֶּרֶץ
כִּי מִקְצֹר יָד בְּכָל תַּתֵּן סָרָה.

וּמִנֵּת כּוֹסוֹ מֵאֵז - חֲכָמָה הִיטָה
אֵף חֲכָמַת לְבוֹ מִכָּל אָדָם רָמָה;
חֲכָמָה בִּקֵּשׁ, אֹתָהּ עֵינָיו רָאָתָה -
מֵאֵז שִׁמְחַת נֹעַר לִנְהִי הַיּוֹשֶׁמָה.

הוּא עֵזָה מִמֵּנֶת חֲכָמָה הַיּוֹשֶׁמָה,
מֵה טוֹב בּוֹאֵךְ, פְּנִיךְ כִּי זָרַחְתָּ;
וּבְגִשְׁתָּךְ עֲדִינוּ הוּא אֶת אֵימָה,
כֵּן תִּקְנֶה וְאֲמוּנָה מִמֶּךָ יִבְרַחְתָּ.

81. Isa. 14:14   83. Isa. 44:20   87. Job 12:7, 19
89. Ps. 16:5

97 If Hope and if Faith would both languish and die--
They would transform the Sheol below to an Eden,
A man could then walk without fear in their aura--
But your light, O Wisdom, reveals but the pit.

101 Man--you drove out from the Garden of Eden,
In these times as well still you try to expel
From their peaceful abodes and a life so serene
The Enlightened who seek words of absolute truth.

105 Hope, also Faith do you drive from the heart,
All visions and dreams, no matter how great;
And what do you give, when all is cast out?
Just bitterest truth and the cruelest of doubts.

109 Therefore the sages of old thus perceived you:
A sword in your hand, iron shield in your heart;
You devastate every heart which has known you,
Like the iron upon you, your heart becomes iron.

113 The owl which is perched on your head--O Minerva,
Means not that the darkness will turn into light,
But that tearful laments now will walk at your side,
And with you goes bitterest anguish and wailing.

תקנה ואמונה אם כהו גם יחד -
ולעזרן יתפכו השאול מתחת,
ולנגקם ילך איש מאין כל פחד -
אך את ברבות אורך גלית אך שחת.

את גרשת אז אדם מעזרן גנים,
ותגרשי בן עוד גם אלה הימים
מנה עזרני מחיי שאננים
כל משכיל דורש לדבר אמת תמים.

גם תקנה ואמונה מלב תבריחי,
גם כל חזון ודמות אם גם נאדרי,
ומה זה תתני אם הכל תדיחי?
אך אמת מרה או שפק אכזרי.

על בן חכמי קדם שמו כך ככה:
על לב מגן ברזל, חרב על ידך,
כי חרבתי כל לב יודע אותכה,
ולכבדך ברזל כברזל עליך.

גם זה תינשוף הוצב על קדקדך,
לא כי אישון לילה פיוס לך יהי,
אך כי קינים והי ילכו על ידך,
ומרי יגון אתך וילל כל נהי.

117 A terrible image you set on your heart,
For each one who looks at her face becomes stone;
Your fury will kill those who glance at your heart,
And you turn into stone every man who discerns you.

121 When Solomon's thoughts were directed toward Wisdom,
Then quickly his pleasures would vanish like shadows;
Her fiery sword had expelled him from Eden,
The world was completely transformed in his sight.

125 All the delight and the sweetness of earth
He enjoyed, for his soul had been longing for them--
But his eyes would perceive them as ruin and tempest,
With Wisdom, like Satan, beside his right hand.

129 Whenever he yearned to behold his beloved,
Wisdom would utter from deep in his heart:
"These beautiful eyes wrapped in light like a garment
Are fashioned together from sinew and skin;

133 Likewise her cheeks, like coral of crimson--
Are formed by the veins where impure blood is flowing;
The smile that appears on her splendid lips--
Are muscles of flesh that are moving together."

117. Minerva is described as carrying Medusa's image on her heart. 122. Ps. 109:23 123. Gen. 3:24 127. Lam. 3:47

ודמות אימה זו שומה על לבתך,
כל רואי פניה תהפוך לאבן;
כי רואי אל לבך תמית לבתך,
ולאבן יהפך האיש בדך יבן.

ושלמה גם הוא אף שם בה מעיניו
אז כל תמדתו כצל חיש נהלקה;
להט חרבה גרשו מגן עדניו
ולעיניו מבל בלה אז נהפכה.

כי כל מחמדים וממתיקי ארץ
אם אף התענג בם נפשו יאבה--
אז עיניו בם ראו אף שאת נפרץ,
כי שטן לימינו חקמה נצבה.

חיים עת חפץ לראות את העלמה
אז קרב לבו החקמה אמה:
"זו עינה יפה מעט אור כשלמה,
מעורות עם גידים יחד חברה;

כן בלחיה כפנינים אדמו--
אף עורקים גואלים בדם יזועו;
וצחוק תרא בשפתיה נעמו--
הוא גידים בבשרם כן אז ינועו."

137 Going out to the pleasurable meadows and pastures
And streams as they gurgle and run through the valleys,
Near olive trees greening which flourish in splendor,
His eyes now beholding the choicest of fruits--

141 Alas! He could not set his heart on the beauty,
His soul could not cheer, no delight in his heart;
"What are they?" he cried, "these children of spring,
Is not beauty--decay, but a flowering death?"

145 Night came directing the heavenly host,
Coming to see that they stride in their courses,
Marching before this array is the moon,
Leading them slowly to pleasant repose--

149 Solomon found no enjoyment in these,
His heart groaned and shouted in bitterest sadness:
"Their light is their death for they burn like a candle--
Who else could be flickering in them but Death?"

153 The most beautiful, therefore, will wither, decay,
The fullness of earth overthrown by the strangers;
Wisdom has hurled out her sword at them, piercing--
Their beauty departs, and they turn into corpses.

ובצאת לשדי חמד פרים ואחו
אל יבלי מים בעמקים יחמיו
בין אבי זיתים ביפי הוד יפרחו
מבחר רמונים את עיניו חזיו -

היו! אז לא לב ישית לפאר מסביב
לא נפשו תעלו! לא לבו שמח;
מה המה? יקרא «כל ילדי האביב?
הלא רקב-הדר, מות פורח!»

ולפקד צבאות רום כי בא זה ליל,
בא לראות בהליכות שם הלכו המה;
כי יצעד הסהר לפני החיל
ולאט יובילם למנוחה נעמה -

אך לשלמה גם אלה לא נהדרו
מנהמת לב יקרא ממרי עצבת:
«הן אורם מותם, כי כגור יבערו -
ומי זה יאיר בם אם לא המות!»

בכה נבלו קמלו ראשי תפארת,
ומלא חבל היה מהפכת זרים;
אך שלחה בם חכמה חרבה חודרת -
יצא כל הדרם, היו לפגרים.

157 In vain do you wander and bitterly cry:

"My heart is deceived, a fool I become!

In the midst of my youth, in the prime of my life

For wisdom I asked, not my heart to mislead me.

161 Return, o my youth, to my spirit lamenting,

A time I believed all I did would succeed;

Not yet had my soul taken flight to find greatness,

When minor concerns gave me quiet and rest."

165 In vain he called Faith, but she surely betrayed him.

Wisdom so cruel has seduced him away

With Doubt, who was born unto Wisdom and Sheol,

This heart becomes wilderness, waste, desolation.

169 O Doubt--more cruel than beasts of the forest,

Your mouth, like the grave always open to all!

Your tongue like the viper, as sharp as a razor,

You shatter man's heart like the bow-driven arrow.

173 You wither affection and love like a flower,

The moment your spirit blows past them like wind;

Faith and the truth both fade as the grass,

From your hot scorching wind, the breath of your nostrils.

לשוא עתה גרדי, שוא גבך ממרוורים:

«לב הותל הטני, הוי מה נואלתי!

בדמי עלומי וגשחרות הנעורים

פיתה אין לבב לי חכמה שאלתי.

שובי עת ילדות אל נפשי נאנחה

עת האמן את כל יכלתי צלחתי;

ובטרם נפשי לגדולות ברחתי

מקטנות שוקטות עת שקטתי נחתי.»

שוא יקרא לאמונה, היא בו בגדה.

הה! עוד הסיטה בו חכמה אכזרית

את שפק; הוא לה בן לשאול ילדה.

הוא הפך לבו לשימון ושאייה.

הוי שפק אכזרי מחיתו יערי

איך פיה בכל פתוח כקבר!

ולשונך עכשוי הותדה כמערי

יכחץ עף מקשת תמחץ לב גברי.

אהבה וידידות כציץ לך אמללו

כמעט אך תשב עלימו רוחך;

אמן וקשט בדשא נבלו

כי רוח זלעפות נשמת אפיה.

177 Like armor of iron you rest on man's heart--
Protect him from vanity, treacherous faith;
But Love you allow not in spirit or heart,
And Faith in the truth also stands to the side.

181 Solomon suddenly faces this Doubt--
And ceased to believe in compassion and friendship;
Doubt wanders freely so deep in his heart,
That his tongue frames the question, "Who knows?
O who knows?"

185 Thought from Doubt's bow--a murderous arrow!
If Love or if Hope has appeared for an instant,
And Faith has assured him of life everlasting--
Deep in his heart he must murmur, "Who knows?"

189 Shulamith died in the midst of her youth,
He stood at her side when her soul had expired;
When her body went limp at the triumph of death,
Her lips were still smiling as if she were pleased.

193 Her cheeks were as pale as the white of the moon,
The hope for a life after death, everlasting,
Shone from her eyes as they flickered and dimmed--
Just as the sun in the evening sky darkened--

במגן ברזל על לב איש מנוח -
אם מגן מהבלי מאמון-בגד;
גם אהבה לא תתן בוא לב ורוח;
גם קשט אמונים בן עומד מנגד.
גם לשלמה כי בא זה שפק פתע -
חדל מהאמין ברעיות ורע;
כי עמק בלבבו השפק יתע,
ולשונו אך תצמיד אמר: «מי יודע»?

אמר שפק הוא מקשתו חץ רצח!
אם אהבה או תקנה רגע איתי,
אמונה כי תבטח לו חיי נצח -
וקרבו «מי יודע» או יקמי.

שולמית או מתה בדמי ימיה,
הוא עמד אצלה עת נפשה נפחה;
עת משאת מות רחפו עצמיה,
בצחוק עוד בשפחה וכמו שמחה.

ולחיה אם כסתר חורו,
עוד תקות אל-מות, חיי שמים
מעינה כי עששה נשקפו זקרו -
בן תחשר השמש בשמי ערבים -

197 Solomon's soul at her bedside despaired,
Grieving like tombstones which stand at the grave,
His hair stood on end, his soul began quaking,
Were mighty seas shattered--his eye would be dry.

201 She whispered to Solomon while she lay dying:
"Mourn not my beloved, give rest to your sadness;
Though here lies my body that fades like a flower--
My soul ascends pathways of life everlasting."

205 When Solomon listened to Shulamith's words,
A wail from his heart then emerged from his lips;
He bitterly cried out, "Alas! O who knows
If the spirit of man will ascend to the heavens?"

209 Who knows of the spirit implanted in beasts?
Does it stay here below on the earth to find rest?
Who knows if but one death awaits man and beast,
That both of them, ha!, are kindred in spirit . . ."

213 Nathan, his friend, also died in his arms,
The prophet then taught him the right path of life:
"Behold you--a wise and a powerful king,
I rejoice that the crown I bestowed on your head.

ושלמה על ערשה בפשה
משמים הוא בציון נצב על קבר
סמרו שערותיו אף רוחו רחפה
ויבשה עינו אם רב פים שבר

ובמותה עוד היא לשלמה מללה:
«אל נא תאבל דודי, השבת עצבת,
וגותי פה אם פציץ נבלה -
רוחי רום תעל בנתיבות אל-מות»

ושלמה מדברה אך כי שמע
וילל הגה מלב על פיו הופיע
ובקול מר קרא: «אהה מי יודע
רוח אדם אם עולה לרקיע?»

גם הבהמה מי ידע רוח במו?
היורדה היא מטה ארץ לנוח?
מי יודע פן מות אחד למו?
ולכלם יחד, הו! אך אחת רוח...

בזרעותיו בן מת נתן לו רע
אז למדו הנביא דרכו הישרה:
«הנה מלך אדיר וגדל גם דע
ובראשך אשמח כי תתי העטרה»

217 Preserve this, my teaching, from God it goes forth,
It will show you the light, for its pathways are brightness;
The spirit was planted so man would do good,
Then returns from within us to God in the heavens."

221 Solomon queried, "Alas! O who knows
If the soul is not blood or the marrow of bones,
If the well of the spirit does not flow through veins,
Then what do I profit by blamelessly walking?"

225 If one drop of blood was withdrawn from a tyrant,
Would he become humble and also be righteous
And cease to do evil, be wanton, despised--
Could a vein in his heart change the face of the haughty?"

229 He shouted and quaked from the pain of his doubt:
"Alas! O who is oppressed more than I?
Has the sweetness of faith given pleasure or rest?
I curse it and damn it while life is within me!

233 Behold all my people, the faithful, do trust
That the soul is not marrow and spirit not blood,
That blood which is lost or increases can never
Turn righteous men villains or sinners to saints."

217. Ezek. 5:3 218. The Hebrew "צהרים" has connotations of "blessing" or "happiness" and "brightness." 224. Gen. 6:9

אך צור תורת כי מאל יצאה,
אך היא תורה אור ונתיבה צהרים;
כי לעשות אך טוב רוח אל גו באה,
ולאל מקרבנו תשוב שמים».

ושלמה חיש נמם: הוי מי יודע
אם לא נפש היא דם, ומוח עצמים,
אם לא מגידים עין רוח נובע?
הה! מה בצע אם כן כי אלך תמים

ורקיס דם מזד יהיר לו יגרע,
אולי אז יצדק ויהי גם עניו?
אולי תם יתעב עליה, יפרע—
גיד אחד בלבבו אם שנה פניו».

מכאב שפק נע ויקרא בפח:
«אוי לוי מי זה איפה עשק ממני
נעם אמונה זו נחת נוחם?
ארור אאור אותו כל עוד עודני!»

הן אמוני עמי כלם יבטחו
כי לא רוח היא מוח, נפש דמים,
לא נטפי דם אם ירבו או יקחו
נעשו תם לרע או רע לגבר-תמים».

237 His heart was bewildered, he raced to the graveyard,
Where bowels of Sheol consumed many men;
Among bones of the dead and the corpses of men,
His foot touched the skull--of Ethan the Psalmist.

241 How dreadful is this, a terrible sight!
From sockets of eyes peers a deathly dark ghost,
Are these eyes of Ethan who looked to the heavens?
Alas! How his head is a frightening image!

245 Solomon's frame starts to tremble in horror:
"This skull," he cried out, "was a man like a God?
For wisdom and singing had joined here together,
His melodies echoed in heaven above.

249 He thoughtfully searched to gain wisdom and knowledge,
O how could this skull in which psalms sweetly dwelled,
Become an abode for the maggot and worm?!

God's temple--its sweetness the worm, death's companion!"

מתמהון לבו רץ למקום שם קבר,
שם בטן השאול רב אדם בלעה;
ובין עצמות מתים וגויות גבר
ראש איתן אורחי רגלו נגעה.

הוי, מה נורא הוא איום לעינים!
מנקרי עיניו יציץ שד עיפתה;
ההם עיני איתן ראו שמים?
הוי איך ראשו קהפך לקמות איתנה!

ושלמה עצמותיו רחפו תרדו;
יחזה קדקד - קרא - אדם כאלוה?
פה חכמה וזמרות יחד נועדו
ונגינותיו הלכו בשמי גבוה.

הן הוא און חקר חכמה נדעת
איך קדקד זה בו שיר זה חמד שבת,
איך מעון זה אל שקוץ תולעת?
הוי בית אל - ומתקו רמה בת מנת!

253 "Who knows," he lamented in powerful wailing,

"Is man not preeminent over the beasts?!"

If man is to rot into food for the worm,

Perhaps life within us is constant decay!"

257 Righteousness, crying alone, he observes,

Her children despoiled, herself overthrown;

Her neck is pursued; she must gnaw the dry ground,

Her bread is the ashes, her tears in her water.

261 Tears of oppression he cries without solace,

For no one can save him from hands that suppress;

He sees that the righteous are downtrodden, crushed,

That those who walk justly, walk bowed and in darkness.

265 (If even the heart of the king rules in justice,

If even the ruler's eye sees only right--

Can his eye, but human, behold every breach,

For hidden from sight cries the eye of the righteous!)

מי יודע, קרא בבכי רב נהי,
אולי מן המהמה אין מותר לנו!
ולברות רם ולות אם איש זה יהי,
אולי רקבון תמיד החיים בנו!

הצדקה ראה גלמודה בוכיה,
בניה שדדו והיא נהפכה;
רדפה על צואר, גסה ערקה ציה,
לחמה אפר, מימה בבכי מסכה.

דמעות עשוקים שר ומנחם אין,
אף כי אין מציל מיד עושקם כח;
כי עשוק כי רצון - ראה - טוב עין,
כי הולכי תום ילכו קודר ושחוח.

ואם גם לב מלך אך ימלוד אל צדק,
אם גם עין שליט אך משפט צופיה -
אך עין אדם לו, איך יראה כל בדיק
ובנסתר מעינו עין תם בוכיהו]

254. Eccles. 3:19 255. Lam. 4:10; The Hebrew "רם זלות" is taken here to mean "crawling worm" from רמה. See אברהם ירוסלים, Sivan Press, אבן-שושן, המלון החדש, הוצאת קרית ספר, 1972 under "רם" 257. Isa. 49:21, Job 30:3 259. Job 30:3 260. Ps. 102:10 263. Prov. 22:9

אז לבו התחמץ, רוחו הומיה;
בבכי קרא נואש: «הוי! מי יודע
אם שם בשמי שמי עין אל צופיה,
ובנאדו ישם דמעת תם גוע?»

חזה רשעי ארצו סיל גברו
וירצו גלים, אך הם לא יפתו;
על מטים יאמרו: האח ערו ערו;
עתק גביעו ולשונם רום שמו.

בדמי הנקיים פעמיהם ירחצו;
ובשבט ברזל ירועו אדמה;
ויקטב ישוד צדיקים ירעצו,
וללא הועיל יתנו קולם ברמה.

לב בשר לשלמה, און שומעת,
ויקרא במרירות: «הוי! מי יודע!
אולי שם בשאול אין חשבון ודעת,
וקשה יום פה יבכה מאין שומע?»

בכה מראי לבו כהו נעברו
עת רוח שפק עלימו סערה,
בן יבש עץ, טרפי צמחו יחורו,
קרה ממזרים כי לבוא נמקרה!

269 His heart is embittered, his spirit now clamors,
He cries in despair: "Alas, O who knows
If high in the heavens, God's eye is observing,
And tears of the righteous He puts in His bottle?"

273 The wicked of earth he sees prosper and flourish,
They crush all the trampled, but they are not beaten;
They say of the downtrodden, "Raze them, yea raze them!"
Their tongues become haughty with arrogant speech.

277 They wash off their feet with the innocents' blood,
Rent open the earth with a rod made of iron;
Like ravage and ruin they shatter the righteous,
Who raise up their voices in vain to the heights.

281 Solomon's heart is of flesh and he listens,
He bitterly cries: "Alas! O who knows?
Are knowledge and reckoning found there in Sheol?
Will anyone heed the forsaken one's cry?"

285 His insights of heart become troubled and dark,
The spirit of Doubt begins storming around them;
Saplings will wither, leaves will now fade,
As the frost from the north has so hastily come!

273. Eccles. 3:16 274. Ps. 35:15 275. Ps. 137:7
278. Ps. 2:9 279. Ps. 91:6 280. Jer. 31:14 283. Eccles.
3:17 284. Job 30:25 287. Ezek. 17:9 288. Job 37:9

289 With faint heart he cries: "Oh the anguish of murder,
Unceasing is time, unending is chance!
What happened before, will happen again,
The bent and the crooked can never be straight.

293 For what always was, always will be;
Therefore, my heart must attempt to rejoice,
My soul will show pleasure the few days to come,
By eating and drinking perhaps I can rest."

297 He planted some gardens, vineyards and orchards,
Collecting a chorus of singers and treasure;
He built lofty temples like glorious heights,
Luxuries, swimming pools, forests of trees.

301 Beautiful mistresses, pleasing young maidens,
A thousand were lead to his concubine there;
Perhaps all the laughter and sounds of delight,
Will silence disquieting voices of doubt.

305 He briefly saw gladness, tranquility, joy--
When suddenly Wisdom came stalking behind them;
His palace of joy became Sheol, the grave,
His delight has been saddened, his pleasure is ravaged.

ובלב דני קרא: "הוי מקאוב רצח,
הוי עת ופגע לעד לא תחדלו!
מה שנעשה עוד יעשה לנצח
חסרון ומעות לתקון לא יוכלו.

ומה שבבר הנה יהנה עולמים;
לכן אנסה נא לבי לשמוח,
הראות נפשי טובה במעט הימים,
לאכול לשחות אולי אמצא מנוח.

ויטע לו גנות, פרדס וכרמים
וסגלות פנס, גם שרות עם שרים;
ויבן היכלות וכמו הוד רמים
תענוגות אדם וברכות ויערים.

שדות ועלמות רכות ויפה-פיות
אלף תובלנה אל הרמונו שמה;
אולי בשחוק גיל ושמחות הומיות
לא יאזין דברת שפק לא נחמה.

במעט ראה טובה גילה ונחת -
פתאום גם חכמה שם אחריו צעדה;
ויהי היכל ענג לשאול ולשחת,
כל שמחה נוגה, כל חדנה שדדה.

289. Lam. 1:22 290. Eccles. 9:11 291. Ibid. 1:19
292. Ibid. 1:15, 6:13 293. Ibid. 1:9 294.-296. Ibid.
5:18, 8:15 297. Ibid. 2:4,5 298. Ibid. 2:8 299. Ibid.
2:4 300. Ibid. 2:5-8 301. Ibid. 2:8

309 For critical Wisdom had said to him then:

"Is laughter not folly, what use is delight?

More bitter than death is the woman you love,

In the void of her heart, you go empty, confounded."

313 Sated in pleasures, but tired and weary,

He still explores all that is under the sun;

"Perhaps by increasing my Wisdom and Knowledge

I may find the answers to yesterday's riddles.

317 Perhaps I will hear a response to my questions,

From where does man come, and what is his end?

Perhaps I will learn why the wicked are tranquil,

Are knowledge and reckoning found at the grave?"

321 He inquired and searched all the ways of the earth

From the hyssop on walls to the towering cedars,

From the beasts of the forest to reptiles and insects,

He learned from the sages, and sought out the wise.

325 And those from the East, and the wisdom of Egypt,

The secrets of idols, the wisdom of liars;

He hearkened the mysteries known to their priests,

He hoped to draw light from the depths of the darkness.

כי חכמה בקרת אז לו אמרה:
"שמחה מה זה עושה ושחוק המהולל?
כל אשה תאהב ממנת הן מרה
ובחרמי לבה תלך נדקם שולל".

ושבע מענוגות זה עיף יגע
הוסיף לתור כל יש תחת השמש;
"אולי אם ארב - אמר - חכמות דע,
אולי אמצא פשר חידות האמש".

אולי לשאלותי מענה אשמעה
אי מזה בא ולאן ילך כל גבר?
למה רעים שלו אולי אדעה?
חשבון ודעת היש שם בקבר?"

אז חפש אף תקר כל חקות ארץ
מן אוזב הקיר עד ארזים רמים,
מן חיתו יער עד רמש ושרץ,
גם מגבונים למד, דרש חכמים.

גם מבגי קדם, גם חכמת מצרים
ומסתרי אלילים חכמה כוזבת;
ולרזי כהניהם פתח אזנים,
אולי יוציא אור מעמקי צלמות.

329 He sought out their wisdom and insights in vain,
They too knew the questions but answers knew not;
Therefore his spirit still yearns for His favor,
He searches for words of the truth which are hidden.

333 "Alas!" he cried out, "I add darkness and night
By increasing the riddles yet finding no answer;
In vain do I seek it here under the sun,
Who will obtain it in deepest of depths?

337 When Solomon beckoned the nations of earth,
The kings then would hearken and come to behold him,
His wisdom surprised them--exceeding all bounds,
They saw him as wiser than those who preceded.

341 "O why have you come?" to them he cried out,
"The man who adds knowledge increases his pain,
The wisest of men is most wretched among them--
The greater my wisdom, the more is my anguish.

345 For what can I teach when my knowledge is nil,
For shall I instruct what can never be known?
My pain, my opinion, I cannot withhold from you,
Yearning to hear how fleeting is man!

שוא בקש מפייהם בינות ושכל
גם הם לשאול ידעו, לענות נבערו;
לכן למצוא חפץ עוד נפשו תכלי,
בקש דברי אמת אכל נסתרו.

«הוי - קרא - הן אוסיף אר לילה נאמש
נוספו עוד חידות ופתרון איננו;
ולריק אך בקשתי פה מחת שמש,
אך עמק עמק הוא מי ימצאנו».

ושלמה קרא שם בלאמי ארץ,
ומלכים שמעו באו ויראוהו;
תמהו על חכמתו כי תפרוץ פרוץ,
ראו כי חכם מרבים קדמוהו.

«אוי! ומה באתם?!» הוא קרא למו
הן יוסיף אך מכאוב איש יוסיף דעת,
חכם מכל אדם האמלל במו -
וברב חכמה הרביתי אך רב כעס.

מה זה אודיע ומאום לא אדעה,
הזאת אודע כי לא נוכל ידוע?
לא דעי אך אידי מקם אמנעה,
מה חדל אדם איך תאבו שמוע!

חיש מהרו ולכו, פן חכמה תשמעו;
חיש מהרו עוררים, פן תפקח עיניכם;
ולאורה תלכו חשך עד תיגעו,
אז גם תמאסו כמוני חייכם.

כה מרו לשלמה חזיו בְּחֵלֶד,
כה בצר לו כל עצמותיו אָמְרוּ:
יָהּ! טוב יום הַמָּוֶת מִיּוֹם הַחַיָּה
סְכָלוֹת-מָה נָתַתָּם מִחֲכָמָה יָקָרוּ!

עד נח בקבר לא ידע לְנוֹחַ,
עוד יום לפני מותו קרא פְּעָמִים:
הַכֹּל הִבְלִי אֶךְ הִבְלִי וַרְעוּת רוּחַ!
אָמַר קִהְלַת-וַיִּסְגֹּר עֵינָיו.

אך מחזה אל שדי אז לבו רָאָה,
הוא האל נִרְאָה לו עיר גְּבֻעוֹן לַיִל;
וּבְחִיקוֹ יִרְאָה הַחֲכָמָה נִשְׁאָה-
וּמַגְבוּרַת שֵׁמֶשׁ אוֹרָה רַב חֵיל.

אור האמת הוא עם חכמה אֲצִוְרָה,
לֹא אֵל מִגֵּן חֶרֶב, הִיא לֹא חֲכָמַת אֶרֶץ;
לֹא עֲצָה, תוֹשִׁיָּה, בִּינָה וּגְבוּרָה-
אֵלֶּה הֵם נִשְׁקָה, הִיא בָּם תִּפְרוֹץ פֶּרֶץ.

349 Hurry, go quickly lest Wisdom you hear,
Hurry; O blind ones, lest eyes become opened;
You walk in her light, and find wearisome darkness,
Your life then despised as I abhor mine."

353 Thus bitter was Solomon's life on this earth,
And thus in his straits all his bones would cry out:
"O better is death than the day of one's birth,
Innocent folly is dearer than wisdom!"

357 He knew of no rest till he rest in the grave,
He twice had called out on the day before death:
Alas! All is vanity, striving for wind!
Thus spoke Kohelet--and closes his eyes.

361 His spirit beheld then a vision of God,
The God who appeared in the Gibeon night,
And saw in His bosom--Wisdom exalted--
Her powerful radiance stronger than sunlight.

365 Wisdom is bound up with light of the truth,
It is not earthly Wisdom, no sword can defend her;
Knowledge and Might, Understanding and Counsel--
Her weapons, and through them she breaks every bound.

369 Doubt has been hurled beneath Wisdom's feet,
It lies there in silence, its lips drained of spirit
At the right hand of God, the spirit of David,
In Faith's glowing light shining forth like the moon.

373 The souls of the pious he sees all around them,
They radiate light by their side like the stars,
The throne of the Lord! God is among them--
All of them sing to Him verses of David.

377 Justice, with crown on her head, goes before them,
Reward in her right hand, eternal delight;
Extending her help to the lost of the earth,
And raising the heads of those bowed to the dust.

381 The future holds hope for life everlasting,
The Almighty provides for the righteous on high,
The downtrodden's tears on this deathly dark earth
He cleanses away in the heights of his heaven;

385 He saw that man's soul is more lofty than body,
The soul will exult over death and destruction,
The spirit returns to the God who bestowed it,
Not part of the dust which has settled on earth.

זה שפק שם הוטל תחת רגליה
ישכב דומם ובקיו אין יש עוד רוח;
אך רוח דוד לימין אל נחמה,
ובאור אמונה פסתר זרונה.

גם רוחות יראי אל מסביב למו,
ובכוכבי אור הם על ידם נאירו;
רכב אלהים הוא! אדני כמו -
ובשירי דוד לו כלם ישירו.

וצדקה לפנייהם על ראשה גזר,
בימינה תגמולות ונעמות נצח;
על אוהד בארץ שם תשית עזר,
ולשחים עד עפר תרים המצח.

וירא כי יש אחרית תקנת אל-מות,
כי אל על צדיק ממרום ישגיח,
דמעת עשוקים על ארץ צלמות
שם במרום שמיו הוא ימחה ידים;

ראה רוח אדם מגו נשגבה
כי רוממה היא על מות וקרח;
ולאל אותה נתן שמה היא שבה,
כי היא לא מעפר ישוב על ארץ.

וּפְתָאוֹם עֵינֵי הַמֶּלֶךְ נִפְקְחוּ.
וַיִּקְרָא: סוּף דְּבַר הַכֹּל תִּשְׁמְעוּ!
הָאֵל תִּירָאוּ מִצֻּרְתּוֹ תִּקְחוּ
זֶה כָּל הָאָדָם! — וַיִּצְרִי גִרְעוֹ.

389 The eyes of King Solomon suddenly opened,
"All of you hear now the end of the matter!
Fear God," he cried out, "and keep his commandments,
For this is man's essence!"--his life then expired.

THE VENGEANCE OF SAMSON

גדולה נקמה שנתנה בין שתי
שמות. שנאמר: אל נקמות ה'.
(סנהדרין צ"ב ע"ש)

ל מזבח דגון הסכנים לפלשת
בצחוק בן-מנוח לראות נקמה:
שם נדמה עמה קול חצים וקשת
אך קול נקם נשמע, הוללים יצהלו.

ובצנאר עתק יביעו גבוה:
"נרדם אל עברים לא יוכל יושיע,
ויוכל לו דגון - אך הוא אלה!
וירך גבור עמו עזו הכריע."

ובגיל ובטחה שם כלם ירנו:
"תת קשה משאולי כלה עז ממנת,
מגבורת ידו כמעט קט תמונו,
שביתה נאקת חללי אפסה עצבת."

העם בשלש אלף בגג נאספו,
את מחריב ארצם לראות נועדו;
הוא רתק בזקים ידיו יעפו,
אך גשת עדי עז יראו יתחדו.

"Great is vengeance that appears between two Names;
as it is written, 'O Lord, vengeful God' (Ps. 94:1)"
(Sanhedrin 92b)

- 1 At the altar of Dagon, the Philistine lords
Assemble together to mock ben-Manoah;
The voice of the arrow and bow now stands mute
But the voices of vengeance are heard shouting scorn.
- 5 With arrogant words they haughtily boast:
"The Hebrew God sleeps without power to save;
Dagon prevailed--he alone is our God!
Having broken his might, his nation's great hero."
- 9 In joy and security all of them taunt:
"Shame and defeat are far worse than the grave,
We quickly succumbed to his powerful hand,
But cries of the fallen and mourning have ceased."
- 13 Three thousand people now mass on the rooftop,
And gather to see him who ravaged their land;
Bound up and fettered, his arms become weary,
Yet fearful and trembling they dare not approach him.

1. Judg. 16:23, Judg. 3:3 4. Isa. 44:25 5. Ps. 75:6
8. Isa. 41:2 11. Ezek. 16:47 13. Judg. 16:27
14. Judg. 16:24 15. Nah. 3:10

- 17 The lion is caged with a ring in his nose,
Kneeling in silence ensnared in the net--
If he lifts up his head or he flashes his eyes,
His keeper draws back, afraid to approach.
- 21 Amid throngs of his foes sounds the roar of his rivals,
Joyfully shouting their obstinate words--
Samson there stands between towering pillars
But drained of his power, his arms without strength.
- 25 His hair became hoary that very same night,
His hair, having whitened, profusely has sprouted;
He draws tight his lips, restraining his soul,
His cheeks become pale like the face of the moon.
- 29 The worst of man's straits have been cast upon Samson,
But peace marks his face--more awesome than weakness;
The hero stands thusly, as hushed as the grave
Like a dormant volcano before spewing fire.
- 33 O daughter of Jacob, lament from the heights,
Beat on your heart and shear off your hair;
The lion he slew and rent like a kid,
This hero you bore--is a plaything for children.

17. Isa. 37:29   19. Job 16:9   21. Ezek. 1:24   22. Prov. 4:24
25. Hos. 7:9   27. Isa. 52:15, Job 5:16   33. Isa. 23:2
34. Nah. 2:8   35. Judg. 14:6

בן ארי בסוגר, חח על אפים,
יכבד יכרע דומם, גלכד ברשת -
אך ראשו ינע, אך ילטש עינים,
עוד יחת שובהו ירא מגשת.

בין המלות אויב קול נהמת קמים,
בלוות שפתי צר כי ישמח שמוח -
שם נצב שמשון בין עמודים רמים
ובאין אונים עוד, בזרוע לא כח.

בן לילה ההוא שיבה בו זרקה,
ושערו הלבין אך החל צמח;
ושפתיו יקפוצ, נפשו התאפקה,
ולחיו הלבנו כפגי ירח.

באתהו העזה במצוקות גבר,
אך שלום על פניו - נורא מדאבה;
כה יעמוד הגבור דומם כקבר,
כדמי הר-אש טרם יתצוב להבה.

הילילי בת יעקב, צעקי משפיים,
תפפי על לבך, אף גזי השער;
הן רדד ארי ומשסעו כגדיים
זה גבור ילד בך - משחק לנער.

37 Is this the same hero--a Nazirite born,
 Awesome as fury, and fearsome as death,
 Uprooting the gate of the town on his shoulder,
 And smiting his foes like the thunder and lightning?

41 The jaws of a lion he smashed in his hand,
 Then how could a Philistine daughter of idols
 Have shattered his strength and prevailed over Samson,
 And how could her coaxing have caught and ensnared him?!

45 He looked in her eyes, at her beautiful features--
 Was trapped in her lap as she captured his soul;
 Unaware that her heart hid his treacherous murder
 The kiss of her lips had drawn out his heart's secret.

49 She shaved off his hair, then his eyes were impaled--
 "Alas!" bemoans Samson, "The sun casts no light,
 And the stars of the morning no longer illumine,
 For night blankets noonday, and gloom wraps the daylight.

53 Darkness surrounds me, the blackness of night!
 I never will witness the sweet light of life;
 You wrenched out my eyes, my power and might,
 Have mercy I pray! Strike me dead I implore!

הִנֵּה אֶל-גִּבּוֹר וְנָזִיר אֶל מְרֻחַם,
 נִרְאָה בְּרָצַח, אִף אִיוֹם כְּזַעַם,
 וַיִּסַּע שַׁעַר וְדָלֶת עַל שָׂכָם,
 וַיַּךְ רֹאשׁ צָרִיו כַּבֶּרֶק וְרָעָם?

זֶה שְׁנֵי אֲרִיּוֹת יָדוּ נִתְצָה,
 אֵיךְ בַּת אֵל גִּבּוֹר מִבְּנוֹת לִפְלִשְׁתִּי,
 אֵיךְ דִּבְרָאָה תִּתֵּן אוֹנוֹ רָעָצָה,
 אֵיךְ מִחֲמָאוֹת פִּיהָ שָׁמָּה לוֹ רֶשֶׁת!

לִיפִי עֵינָהּ הִבִּיט, לַהֲדָר הַמִּצַּח -
 וּבְחִיקָהּ נִלְכַּד, אֶת נַפְשׁוֹ שְׁבָתָה;
 לֹא יָדַע כִּי יֵאָרֹב בְּלִבָּהּ רָצַח,
 בְּנִשְׁקוֹת פִּיהָ סוּד לְבוֹ מִצָּתָה.

אֲזַי גָּלְחָהּ רֹאשׁוֹ, אִף עֵינָיו גִּבְּרוּ.
 "הוּא! קָרָא שְׁמִשׁוֹן: הֵן אֹר אֵין לְשִׁמְשִׁי,
 גַּם מוֹצָאִי בִקֵּר לֹא לִי יִנְתָּרוּ,
 צִהְרִים לִי אֶפֶל, יוֹם אֹר לֵיל אָמֵשׁ.

אֶךְ חֹשֶׁךְ מִסְבִּיב, אֶךְ חֹשֶׁכֶת לַיִל!
 וּנְעֻמוֹת אֹר חַיִּים לֹא אֶרְאֶה נִצָּח;
 אֹר עֵינֵי לִקְחָתָהּ כָּל אוֹן וְחֵיל,
 חוֹסִי! וּבְעֻצְמוֹתַי שִׁלְחֵי גַם רָצַח.

39. Judg. 16:3 44. Ps. 55:22 47. Note double meaning of
 root ג-ר-ב : "lay in wait" and "treachery" or "deceit"
 48. Cant. 1:2 49. Judg. 16:21 51. Ps. 65:9 52. Job 30:3

57 O fairest Delilah, more loved than all else,
In return for my love--thus you requite me?
Why should I live if my eyes see no light?!
Kill me, your enemy, have you no mercy?"

61 Thus he implored her, his eyes rendered blind,
His hate for the foe burning stronger than death.
They spared him, their enemy, guarding their captive,
But not yet were satisfied feasting their eyes.

65 With murderous vengeance they bored out his eyes
And set him before them to sport for the people;
The soul of the hero enfeebled and blind,
Now mocked by the nation he once had oppressed.

69 From the pit of his eyes viewing ruin and terror,
His heart burned the ravaging blazes of hell;
The sweat of his brow poured down snake-tightened sinews.
The world had become for him darkness and death.

73 O what is more awesome or worse than his portion!
Blinded and weak, in the bonds of the foe;
The man who could bear this will never fear evil,
Smitten by all of the Lord's cruelest arrows.

59. Gen. 25:22   63. I Kings 20:42   65. Judg. 16:28,
16:21   66. Judg. 16:25   67. Neh. 6:9

הַדְּלִילָה אַתָּה, זֶה אֶהֱבָה מִכָּל עֵין?
הַגְּמוּלָה אֶהְבֵּתִי הוּא, אִם כֹּה תִגְמֹלֵי?
לָמָּה לִי חַיִּים אִם אֹרֶךְ יָמַי אֵין?
הַמִּיתִי גַם אוֹיְבִיךָ - הֲלֹא תִחַמְּוֵלֵי.

כֵּן לָהּ הִתְחַנֵּן עַתָּה עֵינָיו עָנְרוּ.
אֶךְ עֲזָה חֲמַת צָר מִשְׁאוּל קִשְׁתָּהּ,
לֹא הִרְגוּ אוֹיְבֵם אִישׁ חֲרָמָם שָׁמְרוּ,
לֹא עוֹד לְשֹׂכֵעַ בּוֹ עֵינָם רָאִתָּה.

בְּנֶקֶם הִרְצַח כִּי נִקְרוּ עֵינָיו
עוֹד צִחֵק לִפְנֵיהֶם אוֹתוֹ הִצִּיגוּ;
וּלְנֶפֶשׁ אִישׁ עוֹר וָרֶפֶה יָדִים
מִכּוֹ וְעִשׂוּקָיו עָתָה יִלְעִיגוּ.

מִנְקָרֵי עֵינָיו בְּלֹהוֹת הִשְׁקִיפוּ,
בְּלִבָּבוֹ אֵשׁ תִּפְתָּה בָּלָה וְקָרַץ;
גִּידָיו בִּפְתָּנִים מִי רֹאשׁ בּוֹ יִרְעִיפוּ,
וּלְקִבְרָא אָפֵל לוֹ הִיטָה הָאָרֶץ.

מָה כְּמִנַּת חֶלְקוֹ אֵימָה נִוְרָאָה!
עוֹר, אֵין אוֹנִים, אֶסִּיר בְּיַדֵּי צָרִים;
אִישׁ אֵלָה קְרוּהוּ לֹא יִירָא רָעָה,
כִּי כָלָה בּוֹ אֵל כָּל חֲצִיו אֲכֹזְרִים.

77 Numb to his plight, to his eyes' painful searing,
Not feeling the enemy's taunts and derision,
Or weakness of body or strength that was shorn,
Or the treacherous love which had sorely betrayed him.

81 What is love to him now, or his vision or power?
His senses have ceased, all have perished and died!
For one feeling only now rages within him,
Just one feeling stirs from his deadening heart.

85 Vengeance! Revenge blazes hot in his heart,
In the breath of his nostrils, his spirit of life;
Therefore he dashed not his skull to the wall
Nor strangled himself by the neck with his chains.

89 While his enemies live, how could Samson choose death,
When his hands have not shattered the skulls of his foe?
The voice of the enemy's vengeance he heard,
But his feet have not bathed in the streams of their blood.

93 Enfeebled and blind, like a corpse in the grave,
What can he do? Will his anger be lost?
If he could command all the thunder and plague
Perhaps then his foes would be finally ruined.

כל עָנְיוֹ לֹא יְחוּשׁ וּכְאֵב עֵינָיו
לֹא לַעֲגֹב וּבְבוֹז וּצְחֹק צָר מִנֶּגֶד,
לֹא כַחוּ כִּי סָר, לֹא מִרְפָּה יָדַיִם
אֲף לֹא הִאָּהֳבָה כִּי בִגְדָה בּוֹ בֶּגֶד.

מָה לוֹ אֲהַבָּה, מָה עֵינָיו וְכֹחַ?
מָתוּ כָּל מוֹרְשָׁיו מִמּוֹ לְגֹעַ!
אֲךָ רָגַשׁ אֲחָד בּוֹ יִקְדַּח קֶדֶח
וּבְלִבּוֹ הִמָּת אֲךָ רָגַשׁ זֶה יְנוּעַ.

הִנָּקְמָה הִיא! חֵם לְבוֹ הִיא הִבְעִירָה,
הִיא רוּחַ אָפוֹ, הִיא בּוֹ נִשְׁמַת חַיִּים;
לִכֵּן לֹא נִפֵּץ גִּלְגָּלְתּוֹ הַקִּירָה,
מִחֲנֹק אֵל צִנָּאר לֹא שָׁם בְּנִחְשָׁתָיו.

אֵיךְ יִבְחַר מָוֶת וְהֵם לֹא גִנְעוּ,
אִם עוֹד קֹדֶקֶד צָר יָדָיו לֹא רָעֲצוּ?
קוֹל נִקְמַת אוֹיֵב אֲזוּנָיו שָׁמְעוּ,
וּבִדְמֵי בָלֵם רָגְלָיו לֹא רָחֲצוּ.

עוֹר גַּם חָלַשׁ כִּמְת בְּאֲשׁוֹן קָבַר
מָה יוּכַל יַעֲשׂ – וְזַעֲזָמִיו יִאֲבֹדוּ?
לוֹ צוּת יוּכַל אֵל רַעַם וְדָבָר,
אוֹלֵי צָרָיו אֵלֶּה אֲזוּ יִכְחָדוּ.

97 His sinews grew taut in his turbulent wrath,
Seething in anger and gnashing his teeth,
He prayed to his God: "Grant me strength but this once!"
And grasped in his hands the two pillars beside him:

101 "Aha! For two eyes I seek vengeance this once!"
Samson did roar from his heart's raging clamor--
"My foes and I both will descend to the grave."
Then swiftly he toppled the pillars by might.

105 Suddenly screams of the dying and wounded
Were reaching his ears as the temple collapsed;
Though he could not witness his enemies perish,
His ears were attuned to the cries of the dying

109 He also fell dead among heaps of his foes
But his soul had been longing a death such as this,
In his death he had shattered the skulls of his foe--
As he cried for revenge--his soul then expired.

אז גידו ידיו שרגו מועם,
ובחמה נאלמה חרק שנים,
ויפלל אל אל: «חזקני הפעם»
ובידיו לפת עמודים השנים:
«הו! משתי עיני אנקמה נא אחת!
מנהמת לבו שאג בן-מנוח—
עם אויבי גם יחד ארדה לשחת».
ויט חיש את העמודים בלח.
פתע נאקת חלל אנקת מומתים
בנפול הבית אל אָזְנוֹ מַגַּעַת;
אם הוא לא יחו חיל צרים נצמתיים,
אך קולות רב פָּגַר אָזְנוֹ שומעת;
גם הוא נפל חלל בין בתרי צריו
אך למנות כזה נפשו צמאה,
כי ירעץ גם מותו ראש פרעות עריו—
ובתתו קול נקם—נפשו יצאה.

97. Job 40:17 99. Judg. 16:28 100. Judg. 16:29
101. Judg. 16:28 103. Judg. 16:30 111. Deut. 32:42;
I Sam. 28:16

JAEI AND SISERA

לא נפל אדיר ביד כביר
 ביד אשה רעץ קמיו
 (יהודית ט"ז)

מרומי הר תבור לשדה מלחמה
 ירעם קול עלמה ויבקע אדמה.
 לקראת רומס ארצה לקרב יצאה
 וברקים מפיה באש היא באה
 ודבורה היא! היא בישרון שפטת
 אשת לפידות בקרב אש לוחטת
 בכנען שם תלחם עמה לחצוי
 ונקמות עתה מימינה פרצוי
 במעט עם באה אך עם אל הצבאות
 בשמו ובכזו שם תעשה נוראות
 בתשע מאות רכב חיל סיסרא יחד
 תתצב עלמה תעוז מבלי פחד
 אל בלהות מנת אל חיל רומי קשת
 אך חרב בימינה והיא נגשת—
 וכמגל שבלים תקצור חיל קמים
 כלביאה תחצה עד צנאר בדמים
 עליה חצימו אך יתמללו
 ולפי חרבה כקש כלם נפלו
 בין רבבות פגר חללי חיל מלחמת

"The powerful one did not fall at the hands of the
 mighty hero--the foe was shattered at the hands of a
 woman." (Judith 16)

- 1 From the battlefield site to the heights of Mount Tabor
 A woman's voice thunders as earth quakes below.
 She departs for the battle to face her oppressor
 Advancing in flames, her mouth spewing lightning.
- 5 She is called Deborah--judge in Jeshurun,
 Lapidoth's wife, pouring fire in the fray;
 In Canaan she fights for her downtrodden people,
 As vengeance explodes from her mighty right hand.
 In a tiny array, but with God, Lord of Hosts,
- 10 In His Name and His might she arrives doing wonders.
 As Sisera enters with nine hundred riders,
 This woman stands firm in her strength, without fear
 Of the terrors of death or the enemy archers.
 With sword in her right hand, she enters the battle--
- 15 And cuts down her foes like the sickle cuts wheat,
 Like a lioness tearing at blood-spattered throats.
 She repulses the arrows cascading upon her,
 Her enemy falls to her sword like the grain.
 Among thousands of corpses, the victims of carnage,

3. Isa. 16:4 6. Judg. 4:4; The name "Lapidoth" has
 connotation of "torch" or "fireball" from root ל-פ-ת.
 11. Judg. 4:13 12. Ex. 2:4 13. Jer. 4:29 16. Isa. 30:28
 17. Ps. 58:8

20 The prophetess stands, like a god she avenges.

As mighty as death is the love for her homeland.

This field of death's shadow emboldens her heart,

As she enters the ruins, her life in the balance,

And rescues the land from the ruthless oppressor

25 To crush, like a worm, him who tramples the earth--

Yea, Deborah's name shall endure like the sun.

Jael is standing in front of the tent flap

Broken in spirit, her frame is enfeebled--

Her soul is lamenting her people and land,

30 Aware that on this day the prophetess battles.

Her heart therefore trembles, possessed by sheer terror:

Could Sisera's hand be destroying her people!?

Her heart was still shaking, her hands became limp--

When suddenly fleeing the fray--came a man:

35 Exhausted and wounded, his soul barely stirring,

His blood flowing freely, it spilled to the ground.

His eyes were death's darkness, he foamed at the mouth,

The lips of his untended wounds gaping wide.

"Have compassion!" he pleaded; "pray save me from death.

40 For I am--Sisera! Be not afraid--

Perceive not an enemy chieftan before you,

But one who escaped from the carnage of battle;

נצבה הנביאה, כאל היא נוקמת.

אהבת מולדתה העזה כמות

היא לבה הרהיבה בשדה צלמות

לשום נפש בפקי, צאת לקראת קרין

מיד חומץ ומין חלץ הארץ

את רומס על ארצה לרמוס כרמש-

ודבורה קראה שם יגון עם שמש.

לפני פתח אהל יעל נצבת

רוחה חבלה בה חיתה דואבת-

על עמה על ארצה נפשה עגמה

נדעה כי היום הנביאה נלחמה

לכן יחרד לבה יהגה אימתה:

אולי יד סיסרא על עמה קשתה?

עוד לבה בה ינע, ירפו נדיה-

פתאום איש גם מקרב הן בא עדיה:

עין, פצוע, אין בו אך הנשמה

גם יזוב דמו וישוקק אדמה

עיניו צלמות, פניו חמרמרו

ופצעיו לא חבשו פיהם יפצרו

יחוסי נא - יקרא - מט למות הצילי

סיסרא אובי! אל תיראי מחילי

לא השר בצבא צר יחזו עיניך

גם מקרב מקטל הן בא אליך;

22. Cant. 6:5, Ps. 138:3 23. Judg. 12:3 24. Ps. 71:4;
Isa. 16:4 26. Ps. 72:17; Judg. 5:31 28. Job 17:1
29. Job 30:25

Alas! For the prophetess seeks out my soul,
As she clenches her sword in pursuit of my life.

- 45 Alas! All my forces have fallen in combat,
She thirsts for my blood, still she yearns for revenge,
Please save me from death, from her murderous vengeance!
Your brow is aglow with your goodness of heart,
O provide me a meadow of refuge and peace--
50 To replenish my strength, or to perish securely."

Why now do Jael's fair cheeks become pale?

Why does her face become suddenly dim?

What burns in her eyes like the fires of hell?

And why does she tremble, her knees start to totter?

- 55 Her heart is besieged by a horrible thought,
As awesome as Sheol, as shocking as death--
Her flesh becomes taut, her face becomes white,
This thought makes her lifeblood run cold in her veins.

She led him inside to the tent chamber quickly.

- 60 He collapsed to his knees, with a blanket she covered him.

"Jael, my soul you redeemed from destruction,

Yet sweltering thirst, like a fire, burns within me,

Have pity, my beautiful pure one," cries Sisera,

"A little cold water will dampen this fire,

- 65 O please give me drink to replenish my soul!

אויז שם העלמה נפשי שואפת
ובחרפה בימינה אחרי רודפת;
הוי! כל צבאותי נפלו במלחמה,
ולדמי עוד תצמא תשאף בנקמה,
הציליני נא ממות בנקם רצח!
הן אראה טוב לבך יופע על מצח,
ותגי בנה שלום לי אך מנוח--
שם שאגן לי אגוע או אחליף כח.

ולקחי זו יעל מה זה תורו?
מה זה כה פתאום פניה קדורו,
כמדורת תפתה מה דלקו עיניה,
מדוע זה חרדה פקו ברביה?
הוי! הגיון נורא על לבה עליה,
איום כמות, כשואל אך בקלה--
ובשורה סמרי, הלבנינו פניה,
ולהגיון זה בה קפאו דמיה.

אז לתדר אהלה מהר הולכתהו,
שם פרע שכב, בשמיכה כסתהו.
הוי! הצלת נפשי את יעל משחת,
אך חמת צמאה כאש בי קודחת,
חוסני קרא סיסרא יפה וברה!
ומעט מים קרים כבוח אש זרה
הואילי השקיני, נפשי השיבי!

א גמח לי עוד מרחיבי».

רים חלב יתבה

ים רוחו לו שבה:

עלמה מהון יקרה!

י נגרה

יגיד

לדך.

תוריד העינים?

יחם

מה הבט לא תוכל עיניו גרו

מה מלי פתרבות לבה גרו?

הוא נרדם ישן ושנתו מתקה -

ולאט מן החדר יצל חמקה

»אוי, קראה, מכאובי אנוש ונצח!

אוי, אם ימר לבי אך רעיון רצח

עד שערת ראשי מפחד סמרה

אם הוא יעיק לבי - רוחי בי צרה

ומה אם זמתי גם עוד אפיקה

על שוכב בטח כי תרב אריקה -

על נס יגע ובשובה ובנחת

תם לא ידע כי לו תצפון רוצחת?

ושנתו מה ערבה שליו ירגיע

You gave me my life, pray now broaden my days."

She fed him some milk from a beautiful bowl,

He swallowed his fill--thus restoring his spirit:

"Young woman, your goodness is dearer than treasure!"

70 Sisera whispered, his eye shed a tear,

"On this foe of your people your eyes tendered mercy,

May you too be favored by God the Compassionate."

Why is she casting her gaze to the ground?

Why is she turning her face from the guest?

75 Why can not she glance at his tear-streaming eyes?

And why do his words cut her heart like a saber?

He slumbers so deeply, for sweet is his rest--

Slowly does Jael retreat from the chamber.

"Alas!" she bewails, "I will suffer forever!--

80 Permitting my heart to conceive of this murder,

The hair on my head stands on edge in my fright,

It staggers my mind, and distresses my spirit,

I reel at the thought of the treacherous deed.

Shall I draw out my sword upon him sleeping safely--

85 A refugee, wearied, who slumbers in peace,

Unknowing his murderess lies there in waiting?

How sweet is his slumber! How tranquil and calm.

Perhaps my compassion appears in his dreams.

How dreadful to wake and see Jael before him

90 With murderous weapon, unstable as water

Now rising against him to cut short his life--

Who saved him but only in order to slay him.

He uttered the blessing, "Your eyes tendered mercy,

May you too be favored by God the Compassionate."

95 Thus he has blessed me, then laid down to rest,

Perhaps he is blessing me now in his dreams

As I--while he slumbers--extinguish his soul,

And kill him who trusted my compact of peace.

Escaped from the slaughter, he laid down his arms,

100 With tears of thanksgiving still moist on his face.

Shall I requite Sisera's tears with his blood?

Can I breach the peace, shedding blood of the battle?

I can not! I will not turn light into darkness!!

Still guiltless am I, I will not spill his blood!

105 Yet another voice calls me, a voice I must hearken,

The voice of a nation, two decades oppressed,

The voice of my people resounds in my ears

And fills up my heart with a murderous passion:

There sleeps the looter who pillaged our land

110 Thousands of kinsmen he vanquished and murdered,

אולי גם בחלום לו חסדי יופיע
מה נורא כי יקיצ וילעיגני יחו
יעל בכלי רצח כמים פחו
זו יעל מעלה תגזור חיהו
זו הצילתהו אך בעבור הרגתו
זו אשר ברכה: "הן חסו עיניך
כן גם אל חנון כן יגמול עליך"
כה הוא ברכני וישן לגו
ויברכני עמה אולי ברוח:
נאני - בשנתו - את נפשו אקחה
איש בא בבריתי בשלומי ארצתה
עת כי בטח מנשק נער כפיו
עוד דמעות תודה לא יבשו על אפיו -
ודמעות אלה בדמים אשלימה?
ודמי מלחמה בשלום אשימה?
לא אעש, אור לחשך לא אהפוכה!!
עוד איתם, ודמי סיסרא לא אשפוכה!

אך קול אחר דובר אשמע כי ענה
קול עם משך מרט זה עשרים שנה
קול עמי הוא ירעיש אונני בכח
וימלא לבי חום לקטול לרצוח:
שם יישן גנוח מז שודד ארץ
את אלפי עמי הכריע לקרץ

90. Gen. 49:4 99. Isa. 33:15 104. Ps. 19:14
106. Isa. 18:2,7 109. Isa. 16:4

Tore sucklings from mothers, ignoring their screams--

Why should his mother not likewise lament?

Why should this cruel one lie sleeping and live,

For he ravaged slumber from every eye!!

115 Will not he awaken, renewing his might

And again crush my people, with iron-clad heart?

The blood of my people cries out from the ground:

"Fill up thy hand, Jael, fill it with vengeance!"

Are my people and he--equal weight on my scales?

120 May heartlessness strike me! May terror retreat!

May Murder ascend from the depths of the pit,

May compassion and grace be expelled from my heart,

My pure heart must fill with the wrath of the viper.

Cover me now with your blood-dripping shroud,

125 And inlay a rock for the flesh of my heart

That will hear not his pleas or discern his laments.

Let darkness envelop my eyes, not to witness

The deed that my hands will commit in this chamber.

Let venomous snakes on your head scream and hiss,

130 For soon they will lap up the blood from this carcass!

Then mallet and tent peg she grasped in her hand,

Approaching the chamber, she stopped at the threshold,

Wielding the laborer's hammer in hand.

Then suddenly trembling, her heart began pounding,

משוד אם שוד בן לא שמע גהי —
ושכולה גם אמו למה לא תהיי?
מה יישן יחי איש חמלה לו אין
ההוא לא גול שנה מפל עין?
הלא כי יקין יוסיף עוז וזרוע
ובלב פרזל לו את עמי ירוע
ודמי עמי זה צועקים לי מאדמה:
«מלאי ידך געל מלאי בנקמה!»

עמי והוא — הבמאנוני ישאו יחד?
דום לבי יפניו סור מגי פחד
בוא רצח נעלה מעמקי השחת
גרש חוס מלבי כל חון ונחת
מלא בתמת פתן לבי התמים
במעילך פסגני במעיל הדמים
ובשר לבי הסר ותנה בו אבן
כל ישמע קול הי ותגינה לא יבן
על עיני שים קדרות לבלי תחזינה
את מפעל ידי בחדר מעשינה
ופתגי ראשך נא יהמו ישרוקי
ודמי חלל זה עוד רגע ילקו!

אז שלחה יד ליתד ומקבת
תקרב לחדר על ספו נצבת
ולקלמות עצלים תגיף הזרוע
פתע מרעיד עמדה לבנה ינוע

135 Upright she stands there, as stiff as a spike,
His frightful imploring resounds in her ears--
Sisera pleads from the well of his heart
From the depths of his slumber, with sleep in his eyes.

"Woe, the young woman! Alas, how alarming!

140 She stings like a hornet, she frames the confusion,
With Barak she thunders and slaughters the foe,
Imbibing as water the blood of the slain,
Devouring my forces, alas, with her teeth!
She still is not sated, directing her vision--

145 Alas! It is I whom she sees from afar,
And whetting her eyes for me, darts like an eagle,
She gnashes her teeth, she is ready to swallow,
Her saber takes flight to cut off my head!
But an angel of God then descended from heaven--

150 Enveloping me in her pinions and wings,
And saved me from Deborah, ruin and death.
Grasping my hand in her favor and mercy,
Securely she led me away to her tent,
I was parched with a thirst, she fed me some milk
155 "Oh, Jael!" (At these words, she came to the doorway,
Dismayed and confounded like thunderous mountains
As rivers of sweat broke out from her face)

ונטועה כמסמר קמה נצבה
קול חת ופתדים הן אונה קשבה
קול סיסרא דובר ממלואי לבה
מעמקי נומה משנת על עיניה
«אונה העלמה! אונה מה אימה!
כדבורה גם תשוך תצמיד המהומה
תרעם על ברק, יפילו חללים
ודמי הרוגים הם עלעו בנחלים
ולברות כל חילי, הו, אל שניה
אוי עוד לא רותה ונטויות עיניה
אונה! גם אותי מרחוק ראתה
ותלוש עיניה וכגשר דאתה
וכבר חרקה גם שן אותי לבלוע
ותעופף חרבה קדקדי לבצוע
אז ירד מלאך אל ויט שמים—
ובאגרתו סך לי לט בכנפים
פלט מדבורה זו דבר נשחת
יחזיק בימיני בחנינה ונחת
עוד בטח ונחני שמה אהלה
ולצחה צמאוני ישק חלב סלה»
«יעל את! . . . (ולקול זה היא בסף באה
בנפוז רעם הרים חמה נדכאה
ורסיסי יזע פוצו על אפים)

140. Ps. 50:19; The Hebrew name "Deborah," דבורה, translates as "bee." 142. Job 39:30 143. Lam. 4:10 146. Job 16:9
149. Ps. 144:5 154. Judg. 4:19, Isa. 5:13

"It is you! It is Jael! An angel of heaven!

Why do you cry, mother, what do you see?

160 Directing your vision, I pray, over there,

And seeing your son with his towering angel.

O bless this young woman with blessings of God!"

At the threshold she listens yet still lies in waiting,

Her heart like a dagger, she mumbles each word.

165 Her trembling hand clutches the hammer and stake,

Will she enter the room or decide to retreat?

Shaking in terror, she stands at the doorway,

When the love for her homeland suddenly surges

And bolsters her spirit with fierceness and might--

170 She approaches the chamber winged like an angel.

Now no one is listening, silence surrounds them,

A horrible silence surrounding the tent--

Then suddenly screams of the victim have thundered,

But sounds of the anvil have drowned out the blows

175 (Sounds that would frighten all men and their fellows,

Melting the heart of each terrified listener).

A whimper then sounded, the voice of the dying,

He whispered these words barely heard by the ear:

"Jael, my angel--an angel of death!"

יָעַל אֶת אֶת הָיָא, אֶת! מִלֶּאךְ הַשָּׁמַיִם!
מִה־לֶּךְ יָבֵב אִמִּי, מָה זֶה תִּשְׁקִיפִי?
הִנֵּה הַלּוֹם בָּא עֵינֶיךָ הָעִיפִי,
וְרָאִי לְבִנְךָ מִצֵּל מִלֶּאךְ גְּבוּהָ,
וּבְרָכִי עַלְמָה זוֹ, בְּרָכִי לְאַלּוּהָוָה!

הִיא עוֹדָה בְּסֶף לְאֻזִּין וְלִמּוֹ אֶרֶב,
וְתִמְלִל כָּל מִלָּה, לִבָּהּ כְּחֶרֶב,
וּבִיָּדָהּ רִגְזוֹ יָתֵד וּמַקְבֵּל,
אִם חֲדָרָה תָּבוֹא אוֹ תֵצֵא חוֹשֶׁבֶת.
כֹּה עֲמָדָה כְּמַעֵט נִדְהָמָת רוֹעֵדָת,
וְתִפְרוֹץ חֵישׁ אֶהְבֵּת אֶרֶץ מוֹלָדָת,
וּבְרוּחָהּ כִּי עוֹנָה אוֹתָהּ נִשְׁאַה--
וּבְכֻנְפֶיהָ הַחֲדָרָה הִיא כְּאֵה.

עֲתָה אֵין קָשָׁב אֶךְ דּוּמְיָה סֵלָה,
דּוּמְיָה נוֹרָאָה סְבִיב אֶהְלָה--
פֶּתַע קוֹל נֶאֱקַת חֲלָל יָרַעַם רָעַם,
מִעַל קוֹל מִהֲלוּמוֹת קוֹל הוֹלֵם פָּעַם
(קוֹל זֶה עוֹד יִחְרִיד כָּל אִישׁ רוֹעֵה רֶעַ,
הוּא יִמְסָה כָּל לֵב יִרְגִּזוּ כָּל שׁוֹמְעִים)
אֲחֲרָיו קוֹל אָנוּשׁ, קוֹל נֶפֶשׁ גּוֹעֵת,
תִּשָּׁח אֶמְרָתָהּ, אֶךְ אֵין שׁוֹמְעֵת:
יָעַל אֶת הָיָא מִלֶּאכִי-- מִלֶּאךְ מוֹתוֹ!

159. Judg. 5:28 161. Ezek. 31:3 164. Ps. 90:6
174. Prov. 18:6, 19:29; Isa. 41:7

180 The hush of the shadow of death now returns.

The wife of the Kenite then burst from the chamber,
Her face had turned white like a corpse in the grave
Her eyes began rolling inside her like lightning
The blood had been streaming, it dripped from her hands--

185 And it marked on her forehead the symbol of murder.

As bloodstains bespattered her radiant brow,
She silently stood like a pillar of marble.

From head to her feet she sporadically trembled
As if she was stung by the bite of the adder.

190 Her voice was not heard, though her lips were in motion,

She constantly darted her eyes to the room

But quickly averted her glance from the chamber.

Her heart still resounded with terrible cries.

And the horrible sight that her eyes had just witnessed.

195 Unable to speak, distraught and disturbed

By the murderous deed she performed without pity.

Suddenly cries of rejoicing are heard

As her people return from victorious battle:

"Alas!," laments Jael, "This joy is not mine

200 For I slew not my foe, but one seeking my refuge!"

While she was yet speaking, her ears began tingling

As voices of multitudes roared like the sea,

"Blessed be Jael!," the people exclaimed,

ידממה שבה דומית צלמות.

צאת מן החדר פרצה אשת חבר,
ולבן-פניה כפני שוכני קבר,
עיניה כברקים בה יתגלגלו,
מכפיה דמים נטפו נזלו
בין עיניה התנה תו אות הרצח,
ובדם שפכה נכתם הוד המצח,
כנציב שיש נצבה, דומם עמדה,
מרגל עד ראש לרגעים רעדה,
וכמו חר צפע רגליה נגעו;
קולה לא נשמע ושפתיה נעו,
לרגעים החדרה תעיה עיניה,
וכרגע חיש מסב משם פניה.
או יתן לבה קול אגחת אימתה,
כי מחנה נורא שם עינה ראתה,
כה מבלי דבר שוממה נפעמה,
על רצח עוללה נפשה לא נחמה.

פתאום גם נשמע קול עמה שמח,
קול עם משדי להם שב במנוצח:
«אֵהוּ, קראָה יַעֲלִי, גִּיל זֶה לֹא גִילִי,
לֹא לִוְחָמִי רִצְחָתִי—רַק חֹסֶה צִלִּי»
עוד היא דוברת ולאזנה צללו
קולות רבבות עם פהמות ים יצהלו,
«בָּרְכוּ אֶת יַעֲלִי בְּהִמּוֹן יָרִיעֶי:

"Her hands have defeated our foe unto death."

205 Before them in battle-soaked garment stands Deborah,
And Barak, whose forces stood up to the foe,
She glorifies God in a powerful song.

"Blessed be Jael--most blessed of women."

"Blessed be Jael," the people respond.

210 The spirit of Jael revived when she heard them:

"I dwell with this people, their land is my shelter,

So how can I not share their welfare and peace?

My people's voice quiets the roar of my heart,

And has whitened my sin, wiped blood from my hands.

215 The words of the prophetess ring from on high

As a sign that my action was willed by the Lord."

צָרָנוּ לְשֹׂאוֹל יְדֵיָהּ הִכְרִיעוּ.
וְדִבּוּרָהּ לִפְנֵיהֶם חֲמוּצַת בָּגֶד,
וּבָרַק אֶת חִילוֹ יְרוּץ מִגִּד,
וְדִבּוּרָהּ שִׁיר עֹז וּמִרְתָּהּ יְהִי שִׁירָה.
«וְתִבְרַךְ מְנַשִּׁים יִצֵּל» . . . אָמְרָה—
«מְנַשִּׁים הִיא תִבְרַךְ» כָּל הָעָם יֵעָן.
וְתַחֲי רֹוח יִצֵּל שְׂמֵעָה וּמַעַן:
«עִם עַם זֶה אֶגּוֹר וּבְאַרְצוֹ אֲחַסֶּיהָ,
וּלְטוֹבוֹ וּשְׁלוֹמוֹ אֵיךְ לֹא אֶהְמִיָּה?
קוֹל עִם זֶה הוּא! וְשֹׁאוֹן לְבִי יִשְׁבִּיחַ,
לְלִבִּין חֲטָאֹתַי דָּם כִּפִּי יְדִיחַ,
וְדִבֵּר הַגְּבִיָּאָה הֵן בָּא מִגְּבוּהָ,
זֶה אוֹת לִי כִי מַעֲשֵׂי רָצָה אֱלוֹהִים.

205. Isa. 63:1   208. Judg. 6:24   213. Ps. 65:8
214. Isa. 1:18;   Ps. 26:6, 73:13

MOSES ON MOUNT AVARIM

לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא.
הראיתיו מה למעלה מה למטה מה לפני
מה לאחור מה שהיה ומה שעתיד להיות.
(ילקוט תורה חש"ט)

ל ראש הר גבוה זה הר עבריים
גלמוד כערער מה יעמוד שם גבר?
ושפתיו איך נדמו אין קול ודברים,
ובנות עיניו אך פונות אל כל עבר.

מה יציף עפעפיו מה שם יחזיר?
מה גיל ורעדה מפניו נשקפו?
מה זה לשמי על מה כפיו נטוי?
ויצוריו מה ינועו וירופפו?

אדמת קדש ישור וירושלים,
מעודו עד כה שם בה כל מעיניו
ולמענה נשא רעות רבותים—
עתה היא תעמוד ממולו ולפניו.

ארץ חלב ודבש אך בה יזובו
עיני אל ממעל תמיד אליה;
כל עץ כל פרי שם ייפו ינובו,
וירחף רוח אל על כל פניה.

". . . not so My servant Moses; trusted was he in all
My abode. I showed him what is above, what is below,
what is ahead, what is behind, what was, and what will
be." (Yalkut Torah)

1 On the mountain's high summit, on Mount Avarim
Why does the man stand alone, like a cypress?
How silent his lips, no voice, no words,
But the glance of his eyes he casts to each side.

5 What does he view that his eyelids should flutter?
What trembling and joy are seen on his face?
Why does he stretch out his palms to the heavens?
And why do his limbs become weakened and quiver?

9 The City of Peace he observes, and the Holy Land,
Always to her he directed his thoughts
For her sake he carried the evil of thousands--
He faces her now, as she stands there before him.

13 The land which is flowing with milk and with honey
God's eyes from the heavens are always upon her;
Each tree and each fruit-blossom sprout there in splendor,
The spirit of God hovers over her surface.

17 Alas! All the days, how they passed and flew
 Until he drew near to approach her borders:
 How many the deeds that his hand had created
 Until he drew near--but could not come upon her.

21 Till his eightieth year he dwelled in the desert
 Alone as a god on the circle of heaven!
 To God he then moaned amidst wailing of ruins,
 Even there to the Land he directed his visions.

25 He departed the wasteland revering his God
 This God which he found after searching so deeply;
 Against powerful Pharaoh he then performed wonders
 Plaguing his nation in body and spirit.

29 From the hands of the ruler of earthly kings
 A nation was pulled and was plucked out by might;
 For a downtrodden people he stood in the breach,
 And delivered the spoils before numerous nations.

33 He split the sea's waters, the desert absorbed them,
 Struck water from rock, and drew manna from heaven;
 Captured the Bashan, and conquered Amora--
 To the bank of the Jordan he thus brought the nation.

הוֹי! כָּל הַיָּמִים אֵךְ חָלְפוּ עָבְרוּ
 עַד הַקָּרִיב לְגִשְׁת׃ אֵךְ לְגִבּוֹלֶיהָ;
 מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂים עַל יָדוֹ נִוצְרוּ
 עַד הַקָּרִיב--וּבּוֹא לֹא יוּכַל אֵלֶיהָ.

עַד לְשִׁמוֹנִים שָׁנָיו גָּר שָׁם בְּצִיָּה
 בָּדָד שָׁם כָּאֵל עַל חוּג הַשָּׁמַיִם!
 בָּאֵל אֵךְ הִגָּה שָׁם בִּילָל הַשָּׂאִיָּה;
 עוֹד שָׁם אֶל אֶרֶץ זֶה נָשָׂא עֵינָיו.

מִשִּׁימוֹן יָצָא וּבִלְבוֹ אֶל נוֹרְאוֹת
 הָאֵל זֶה מָצָא אַחֲרֵי הַעֲמִיק חֲפֹשׁ;
 אֶזְ לִפְנֵי מֶלֶךְ עֹז עָשָׂה נִפְלְאוֹת
 וַיַּךְ כָּל עַמּוֹ בְּדוֹי גּוֹף וְנַפֶּשׁ.

מִיָּדֵי שְׁלִיט רַב רָאשׁ כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ
 עַם מָרַט וּמִמָּשָׁךְ מִשָּׁךְ בִּכְחַ:
 לִפְנֵי עַם דָּל וְרֹשׁ עָמַד בַּפֶּרֶץ,
 מוֹל רַבִּים עַמִּים הִמְלִיט הַמִּלְקוֹחַ.

בָּקַע מִי יָמִים וּמִדְּבַר הַבְּקִיעַ;
 בָּקַע מִיָּם מִצּוֹר, מִן מַשְׁמָיִם;
 כִּבֵּשׁ הַבָּשָׁן וְאַמּוֹרֵי הַקְּרִיעַ--
 עַד הֵבִיא עִם זֶה עַל יַד יֶרְדֵּן מִיָּם.

37 Open the scrolls to the ancient beginnings
 Recounting the annals of history there;
 And see--if you find among men one like him;
 Did a life such as his ever rise among souls?

41 Unequaled among the inscribers of law,
 A man--so was granted preeminent wisdom,
 A man--filled the earth as he gave to it God,
 A man--lips are dumb. Silence befits him!

45 He sustained a vast nation in lands of deep darkness--
 That the sun's heated wrath had scorched like a flame,
 The rivers of sand became valleys of fire,
 A sight of destruction to wayfarers' eyes.

49 No man had set foot there or tread before Moses,
 Where ravenous beasts craved the sojourner's blood,
 Where vipers would snap at the wanderer's heels
 And snakes there would writhe in the light of the moon.

53 For two-score years a nation he shepherds,
 Behind him stands Egypt thirsting its blood
 With him a people enfeebled and burdened,
 Before him disorder and threatening foes.

פתחו ספרי עתים עד לימי תוהו
 וספרות כל קורות קראו נא שמה;
 וראו -- הן הנה באדם כמוהו
 וכנפשו זו אם בנפשות עוד קמה?

ראשון למחוקקי חקים הגבוהים
 איש-נתנו על ידו ראשי תושיה
 איש-למלוא תבל הוא נתן אלהים
 איש-הם פי אנושי, לו נאנה דומיה!

איש כלכל עם רב על אדמת צלמות--
 שם שמש בחמתה כאש קודחת,
 נהרי חול ארצה אף נחלי שלהבת,
 ולעיני הלך מראה פשחת.

ולפניו רגלי איש שם לא דרכו
 ופריץ חיות שואף דם שם אורח
 שם צפעונים עקבות הלך ינשכו
 ופתנים יאבקו אל אור גרם.

שם נהג כצאן עם ארבעים שנה,
 אחרי מוצרים לדמיהם צמים,
 אחר עם לא עז-אף טרחם מי מנה?
 ולפניו תהו-אף צרים גלחמים.

57 His life was suspended in doubt before him,
For the nation he loved had embittered his years,
And the traitorous band that had plotted to stone him,
Rejected his virtue, renounced the Lord's mandate.

61 He then was a man left as lonesome as Noah
Who floated on wasteland, on tempest-tossed sea,
When the fullness of earth had become a vast grave
Noah had hoped for land brimming with life--

65 From desolate wilderness, horror of darkness
Moses had longed for the land of his God,
From the grave he envisioned a homeland of life--
Expecting to rest there from all his fatigue.

69 After he smote all the giants beneath him
His hands overcame the destruction and carnage,
--For what limits a man to whom God always hearkens?--
After bearing his people to graves in the desert.

73 Alone he remained from the thousands of myriads,
Coming out of the desert, his work was accomplished,
Before him his land now stands firmly established--
Then God's harsh command, "Do not come upon her!"

ככה תלו לו חיו אף מנגד,
גם העם אהב את חיו מררו,
גם סקלו אכן אמרו בוגדי בגד,
ובטובו כחשו וברית אל הפרו.

וכנח היה אז אחד הגבר
צף על שממות תבל על חמר מים,
עת היתה תבל למלואה אף קבר
ויחל נח אלי ארצות חיים--

כן בין שממות מדבר בלהות צלמות
אל אדמת אל נפש משה נכספה,
תוחיל צאת משאול למקום חיים שבת--
שם קנתה לנוח מכל יעפה.

כי אחרי דכא הנפילים תחתיהו
וימינו הכריעה כל שאת נשבר
--כי מה יבצר מאיש אל שומעהו?
אחרי הוביל שם גם עמו לקבר;

וילבדו נשאר מאלפי הרבבה,
אז יצא משימון ועצתו קמה,
ילפניו גם ארצו הכן נצבה--
אך ענה מצות אל «לא תבוא שמה»!

77 "Mount Nebo ascend!" he was ordered and climbed--

There was his land, his eyes viewed his land,

The land his soul yearned for as heaven above;

The fierceness of pain had muted his tongue.

81 There he stands, and his eyesight has dimmed,

The sun also fades and descends toward the sea,

It suddenly sinks like a quick passing arrow,

The world's light has darkened, what matters the sunlight!?

85 His heart is still warm, his face shines with light,

His soul is bound up but his eye sheds a tear,

The first stream of tears that his eyes have poured out;

Though his soul has expired, his tears are seen flowing.

89 The nighttime has passed, and the sun has ascended,

But darkness is shrouded upon it in heaven;

He lies in silence, his sun has departed--

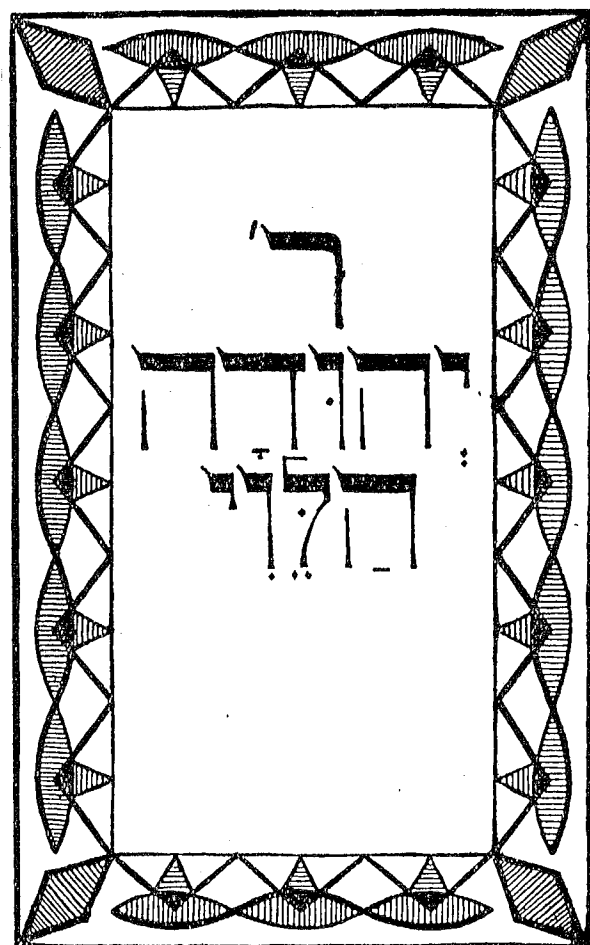
But his eyes are still fixed toward the City of Peace.

לָנָבוּ הָהָר עָלָה! צִוְּהוּ וַיַּעַל--
שֵׁם אֶרְצוֹ זֶה אֶרְצוֹ עֵינָיו צוֹפֶיָה,
הָאָרֶץ אוֹתָהּ נִפְשׁוֹ כְּשָׂמִי מַעַל;
מִכָּאָבוּ כִּי עַז בְּלִשׁוֹנוֹ דּוֹמֶיָה.

כֹּה יַעֲמֹד שָׁם וּבֵת עֵינָיו קִדְרָה,
עַד קִדְרָה גַם שָׁמֶשׁ וַתִּבּוֹא יָמָה.
פִּתְאוֹם שִׁקְעָהּ כַּחֲץ חֵישׁ עֲבָרָה,
אוֹר עוֹלָמִים יִחַשֶׁךְ, אוֹר שָׁמֶשׁ לָמָה?

אִז חָם לִבּוֹ בּוֹ וּפָנָיו הָאִירוּ,
נִפְשׁוֹ תִּתְעַטֵּף אֵךְ עֵינָיו דָּמְעָה,
הַדְּמָעוֹת רֵאשׁוֹנוֹת עֵינָיו הִגִּירוּ,
דְּמָעוֹתָיו נִרְאוּ אֵךְ נִפְשׁוֹ גִּנְעָה.

הַלֵּילָה חָלָף, גַּם שָׁמֶשׁ יָצְאָה,
אֵךְ לִבָּשָׁה קִדְרוֹת עָלָיו בְּשָׁמָיִם;
הוּא יִשְׁכַּב דּוֹמָם כִּי שָׁמֶשׁ בָּאָה--
וּנְטוּיָה עוֹד עֵינָיו לִירוּשָׁלָיִם.

YEHUDA HALEVI

על אפר מוקדה שמה יתנפלו
ובחיק שממתה בבכי יתגלגלו.
(שירי שפת קדש, 100)

ם לירושלים שער הקיץ
למקום הלזים שיריהם אז שרו
ויהודה הלוי גם שם הגיע—
ולקונן שם נכסף שיריו נאדרי

לבו בו נשבר, אף רוחו נבקה,
ודמעות תוך עיניו כסיר ירתחו;
גם קינת כנורו פה התאפקה,
ובנות שירי כלן תוך לבו שחו.

את ארצו הוא נטש ארץ מולדת,
אשת אהובה ובנות השתים;
קדים שם פניו כצפור נודדת,
אל ארץ אהב מבכת עינים.

הארץ גן עדן שני היתה,
בה עץ הדעת כי רוחה רמה—
גם היא עץ חיים לאדם הראתה,
גם רוח אלהים מתהלך שמה.

"They fell on the ashes of her altar; they wallowed,
crying, in the midst of her desolation." (Shirei
Sefat Kodesh, 100)

1 There stands Jerusalem, threshold of heaven
The site where the Levites had chanted their psalms,
Where Yehudah Halevi had also arrived--
Lamenting with longings of passionate verse.

5 His heart had been shattered, his spirit was broken,
His tears overflowed as a hot seething cauldron;
The lament of his harp overwhelming his spirit,
His elegies plunged to the depths of his soul.

9 He abandoned his land, the land of his birth,
And a wife so beloved, a pair of fine daughters;
He faced only east, as a bird on the wing,
To the land he revered above worldly possessions.

13 This land was another Garden of Eden,
Her spirit sublime, in her midst tree of knowledge--
For man she had sprouted the tree of long life,
Through the breadth of the land stirred the spirit of God.

ושַׁעֲרֶיהָ הֵם גַּם שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם
כִּי עַל כִּסֵּי מַלְכוּתָהּ יֵשֵׁב אֱלֹהִים,
אֶרֶץ, כָּל אֶבֶן בָּהּ—מִזְבֵּחַ אֶל חַיִּים
כָּל סֶלַע—מַעֲמָד לְגִבְיָא אֶל גְּבוּהָ.

לְמַחֲזֵי קֹדֶשׁ הִנֵּה נִפְשׁוֹ כְּלֻתָּה
שָׁם עַל הַרְרֵי צִיּוֹן לְחֻצוֹב לֹו קָבֵר,
וּבִמְרָאָה וּבַחֲלוֹם הִיא לֹו נִרְאָתָה,
שָׁם שָׁרַעְפִּיו בְּנָשְׂרִים יַעֲלוּ אֶבֶר.

בֵּין יִלְלֵת סוּפָה וְסַעֲרָה הוֹמִיָּה,
בְּפִגּוּשׁ מִקְדִּים רוּחַ שׁוֹד נֶאֱמָשׁ
וּצְנִפָה כְּדוֹר צֶנֶף הָאֲנִיָּה,
וַיִּרְמוּ גִלִּים כְּבוֹת אֵשׁ שָׁמָּה;

בֵּין רַעֲמֵי שׁוֹאָה וְחִזְיוֹי צִלְמוֹת
עַל גֵּג הַסְּפִינָה הוּא עוֹמֵד בּוֹטֵחַ;
עֵינָיו לַעֲיֹן יִרְאֶה אֶת הַמָּוֶת—
יִזְכּוֹר אֶרֶץ קֹדֶשׁוֹ נְהוּא שָׁמָּה.

וַיִּקְרָא לְבָנוֹת שִׁירוֹ וְתַהֲיִמִּינָהּ,
וַיַּהֲוֶדֶה אֹז יִשִּׁיר שִׁיר מַה גְּבוּהָ!
וּבָנוֹת הַיָּם בִּיפֵי קוֹלָן תִּדְמִינָהּ
אֶל אִישׁ שָׁר עַל מִים כְּגִבְיָא אֱלֹהִים!

17 Her gates also mark the gateway to heaven
The Lord is enthroned on the seat of her kingdom;
Each stone in her surface--an altar to God
Each boulder--is set for the Mighty One's prophet.

21 His soul's inner longings had pined for that sanctum
To hew him a grave in the mountains of Zion;
She appeared to Yehudah in visions and dreams,
His thoughts there took wing as the soaring of eagles.

25 The howl of the storm and the roar of the tempest,
In tumult and blackness met easterly winds
Whirling the ship like the rage of the whirlpool,
The sun's flame extinguished in surging of waves;

29 Amidst thundering frenzy and flashing of darkness,
On the deck of the ship stands Yehudah securely;
He stands eye to eye--staring down Death--
Recalling the Holy Land, spirit elated.

33 Verses of song he intones, they resound,
As Yehudah now sings from his verses exalted!
The powerful voice of the breakers then calms
As he chants to the sea like a prophet of God!

גם סער עמד, גם גלים ישתוקו,
גם רעם בגלגל קול לא ישמיעו;
אף כבירים מים לא עוד ישקו
לשאון קול הלוי רגע הריע.

שוב אל חוף הים האננה חתרה,
חיש על אדמת קדש כגלו דרכה;
מה המה לבו, מה נפשו סערה!
ולחיק ארץ כמעט רוחו נשפכה.

ודמעות בים מעיניו נהרו
מנשיקות פיהו י שק האדמה;
חיש התבוללו הדמעות נגרו
בעפר ארצו זו—כי היתה לשממה.

אז מהר לכת אל משואות נצח
שם אף חיתו סרף—הוי שוד נשער!
כל קדש ישבו ילדי און נרצח
ופראים אכזרים מחיתו יער.

ובאישון אפלה ודמי הליל
על קבר בן-אמוץ עינו בוכיה;
"הנה הרעים כאל בעוז וחיל,
איך קננו על קברו שמה ושאיהו!"

37 The storm has abated, the surf has been silenced,
The voice of the thundering waves becomes muted!
Gone is the crash of the sea's mighty waters
The moment the voice of Halevi cries out.

41 Once more toward the coast the ship plows the deep,
He swiftly sets foot on the Lord's holy land;
How moved is his heart, how stirred is his spirit!
His soul nearly drains to the bosom of earth.

45 Tears flood his eyes like the sea's rushing waters
He kisses the earth with the touch of his lips;
Quickly the tears have poured out and are mixed
With the dust of this land in a state of destruction.

49 He hurriedly rushed to the ancient remains
And found beasts of prey--devastation and pillage!
For villainous murderers captured each shrine
Barbarous savages, beasts of the forest,

53 In depths of the darkness and quiet of night
He wept on the grave of Isaiah ben Amoz:
"As God, this one thundered with power and might,
How profound the lament on his desolate grave!"

57 Then the grave he beheld--Jeremiah the prophet;
The ramparts of Zion had wept with his tears,
When the tears of his people had streamed from his eyes,
And the cries of her martyrs burst forth from his lips.

61 O for nought on this grave did he bitterly grieve--
The shrub had been scorched on the desolate gravesite,
The night owl cried out on the grave of the mourner
The prairie wolf howled at the corpse of its prey.

65 He viewed Mount Carmel as a crown upon Zion,
The beholder's delight, as each bud on her blossoms--
Now galestorm and tempest are whirling about her,
Like the corpse of a giant, with silent bare summit.

69 Yet still at her feet is the lily in bloom
And the choicest of roses have scattered their scent--
She still blooms and flowers, then withers and fades
Although man no longer rejoices upon her.

73 O daughters of Zion no more--all so precious!
(Exiled and banished to lands of the stranger)
Whose heads were adorned and were crowned with a wreath,
No more will emerge in their dancing and song.

קבר בן-חלקיה עיניו השקיפו:
איש לבכיתו חומות ציון דמעו
כל דמעות עמו מעיניו הציפו
כל אנקות מתייה מפיו נשמעו.

הה! לשוא על קברו ימר יתאונן--
שמים הקבר ודשאיו נחרו
הינשוף יליל על קבר המקונן
ונאבי ערב על טרפם ינערו.

פרמל חנה על ראש ציון עטרת,
הר חמדו חוזים, כל ציץ בו פורח--
עתה סופתה אך עליו סוערת,
וכפגור ענן הוא דומם קרח.

ולרגליו אם עוד תפרח התבצלת
וחמודה שושנה תפיץ נוחם--
אך, הה, היא תגז תפרח אף נובלת
מאין איש עליה ישמח שמוח.

ובנות ציון לא עוד-אויה היקרות!
(הו גולות סירות בארצות נכריות)
אותן על ראשן תענדנה עטרות,
לא עוד תצאנה במחולות הומיות.

עוד ביפי נגהו השחר זורח,
אך לא עוד כנורים אותו יעירו;
עוד בנעים הודו השרון פורח,
אך לא עוד הנביאים עליו ישירו.

חם לב המשורר, כליותיו יהמיו,
אל ארזי הלבנון חיש רגליו נעו -
עוד ילדות בת ציון הם אז חזיו,
גם אנקת מותה עוד הקמה שמעו.

מגילה גם אכלה לקחו למו חבל,
כי נתנו עצים לבנות בו ארמונים,
ולהיכלי תענוגות - כנור ונגל,
ולבתי עולם - עץ קבר וארונים.

אלה הנפילים ושכני שמים
על ראשם ירפץ שלג עולמים,
אף גשמו כתפיהם ממטר עז מים,
אלה הישישים ושבעי רוב ימים.

על ראש המשורר ראשיהם הניעו,
וכאלו על ציון גם הם יאכלו;
אז המו מעיו ככנור הריעו,
מפיו זמרות קדש בצוף נזלו.

77 The radiant morn still resplendently shines,
Although no more harps can arouse it from slumber;
The Sharon still blossoms in beauty and splendor,
Although no more prophets can chant verse upon it.

81 Through the heart of the poet surged passion and
yearning,
His feet quickly bounded toward Lebanon's cedars--
That witnessed the youth of the Daughter of Zion,
That still hear the sigh of Jerusalem's martyrs.

85 The cedars partook of her joy and her mourning,
As trees would be hewn in constructing a palace,
And temples delightful--for harp and the lyre,
But also in graveyards for coffins of lumber.

89 These towering giants who reach to the heavens
Always encrusted with snow on their pates,
Whose shoulders are streaming with cool rushing water,
These are the ancients, abundant in days.

93 Their peaks seem to nod and acknowledge the poet,
As if toward Mount Zion their faces all darken;
His heart's inner longings burst forth as the harp,
Like the flowing of honey, psalms pour from his lips.

97 Reciting "O Zion! Wilt thou not ask . . ."
The cedars are silent, no longer they stir,
Seeming to shout to his dirge "Do not cease!"
As they hear once again Jeremiah's lament.

101 As he chants--all the creatures in Lebanon quiet,
From his lips now emerges the spirit of God;
With the words "former youth" is his poem completed,
Yehudah now sinks into heavenly slumber.

105 In his dream he is brought to the kingdom of death--
Where the mouth of each grave shows a gaping abyss,
Vomiting spirits from under their headstones,
The blood of the poet runs cold in his veins.

109 The martyrs of Zion arise from the grave,
Conquered and slain in defense of their God;
Those broken in body with festering wounds,
Burned at the stake, and drowned in the waters.

113 Those consumed by starvation, impaled by the sword
And cast to the lions, flesh eaten by plague,
Who daily were martyred to hallow God's name--
For the sake of their nation, ha! doomed to the grave!

אז שר שירו "ציון הלא תשאלי" . . .
דמו הארזים לא עוד גדו נעו
וכמו אמרו לקינה: אל תחדליו
כי קינות ירמיהו שנית ישמעו.

הוא שר בלבנון--כל חי בו נדמו
כי רוח אל שדי מפיו נאצלה;
ובגיב "קדמות נעורין" מליו תמו
כי תרדמת זה אז עליו נפלה.

אז הובא בחלום אל ממלכות המות--
ופתע הקברות פיהם פצרו
קאו הרפאים מתחת מצבת,
ידמי המשורר קפאו נצטרו.

מתי ציון המה קמו מקברי,
ויבעד אלהימו אז הרגו הכרעו;
אך מקים ופצועים שבר על שבר,
וישרופי מוקד ובמים טבעו.

גם אכולי רעב ודקורי תרב
משלכים לכפירים ולחמי דבר,
מקדישי שם האל בקר נערב--
ויבעד עמם, הוה, הם ירדו אז קברו

97. Line 1 of "ציון הלא תשאלי" by Yehuda Halevi
103. Ibid., last line

117 All of them wail from the ends of the earth--
 Their faces decaying, infested with maggots,
 Their bones have been crushed, and their eyeballs
 have rotted,
 Their eye sockets covered and crawling with worms.

121 The Mighty One's prophet arose from the grave,
 There stood Isaiah, like God he admonished,
 His back sorely wounded, his cheeks roughly plucked,
 Girded in sackcloth he shouts, even screams.

125 Jeremiah appeared, how darkened his face!
 Ashes and dust on the locks of his hair,
 His face had been ravished in mud and the mire--
 In his hand, lamentations inscribed on a scroll.

129 Zechariah there wandered, and also Uriah,
 Their hearts spurted blood from the spears still
 implanted;
 Every martyr there drifted, each slain for his faith--
 No one unscathed, for each heart was rent open.

133 Swirling they gather encircling the poet
 And cast empty stares from blank sockets of eyes;
 Draw near him--and softly they beckon Yehudah,
 The bare bony fingers reach out for his flesh.

123. Isa. 50:6   129. II Kings 14:29, Zech. 1:1, II Sam. 11:13

מקצות ארץ שם כלם נזעקו--
 ופניהם מרקב מתולע בלו,
 שפופ עצמותם, עיניהם נמקו,
 ובחורי עיניהם רמה יתולו.

גם חוֹנִי אל שדי מבור נמלטו,
 שמה בן-אמון באלהים נשית,
 גוֹ פצוע ולתיו מרטו,
 על מתניו שקי גריע אף נצריח.

שם בן-חלקיה פניו מה קדרו
 על תלמלי ראשו אבק ואפרי,
 ובטיט ובץ פניו סמררו--
 בימינו הקינות במגלת ספרי.

אוריה וזכריה שם יתנוודו,
 מלבם יזוב דם רמח תקוע;
 כל מומת על דתו שמה נועדו--
 ומתום אין בם וסגור לבם קרוע.

אז סביב למשורר כלם צבאו
 ובחורי אין-עין אליו הביטו,
 גשת אלימו--לו דומם יקראו,
 וידי-עצמות על כן לו הושיטו.

וידֵי מֵתִים עוֹדִם נוֹגְעִים בּוֹ יַחַד,
עוֹד חֲרַדַּת הַחַלּוּם עַל לְבוֹ סוֹעֶרֶת,
פֶּתְאוּם גַּם יָד סִי הוּי חֶמֶס וַפְּחַד,
גַּם תִּרְבַּב יָד סִי הוּי בּוֹ חוֹדְרָת!

חֶרֶב אֶכְנֹר סִי לֵב חוֹלֵם חֲדָרָה,
כְּאַפִּיקֵי מַיִם הוּי דָּמִיו נִצְאוּ!
וּבְזֶרֶם דָּמוֹ גַּם נִפְשׁוֹ נִגְרָה:
"לָנוּ נִדְמִיתָ!" הַמֵּתִים קָרְאוּ.

וַיִּחְזֹק תַּעֲנוּגִים, לֹא חֲרַדַּת צִלְמֹנֶת,
אֶךְ הוּד נָעַם יְהִי חֶפֶף עַל פְּנֵיהוּ;
כִּי תָם חֲלוּמוֹ, הוּא חֲלוּם מֵרַ מָוֶת,
אֶךְ הַמְשׁוֹרֵר לֹא עוֹד פֶּתַח עֵינָיו.

כִּי אֶךְ כִּמְעֵט נִרְדָּם מִשְׁמִים יִגְעוּ,
וַעֲרֵבִי אֶכְנֹרִי עוֹ לֵב וַמְצַח
— הוּא אֶחָ לְנֹמְרִי, הוּא לִפְתָּן רָעוֹ —
בְּחֶמֶת חֶרֶב רָעָה שָׁלַח בּוֹ רָצָה.

זָכַר שֵׁם קָדְשׁוֹ לֹא יִסּוּף מִיְהוּדָה;
צוּם הַחֲמִישִׁי עַל קִינּוֹת בֶּן-חֶלְקִיָּה
— עַתָּה תִּתְנַפֵּחַ בַּת צִיּוֹן הַשְּׂדוּדָה —
אֲזַי גַּם אֵל שִׁירוֹ נָה עֵינָהּ בּוֹכִיָּה.

137 While the hands of the dead ones all touch him together,
The horror-filled dream still tormenting his mind;
A living hand, suddenly terror and violence,
A living hand plunges a sword through his heart!

141 The living one's sword pierced the heart of the dreamer,
His blood surges out like currents of water!
His soul, too, departs in the torrents of blood:
"You've become one of us!", all the dead ones cry out.

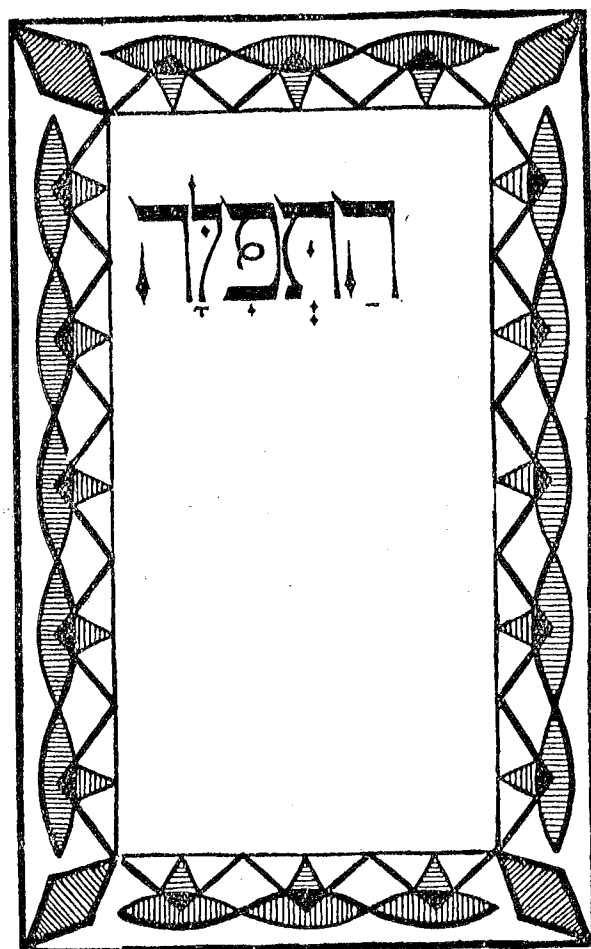
145 He laughs with contentment, not fearing death's shadow,
The Lord's peaceful splendor surrounding his face;
His vision ends here, his death-bitter dream
For the eyes of the poet no longer can open.

149 He barely had slumbered, fatigued and astonished,
When the murderous Arab, so heartless and cold
--A brother to leopards, to poisonous vipers!--
With the sword's evil wrath slew Yehudah Halevi.

151 His sanctified name is preserved within Judah;
On the fast day in Av, Jeremiah's laments
Stir the Daughter of Zion, defiled, to bewail--
And her eye sheds a tear for his passionate psalms.

כנור
בת ציון

KINOR BAT TSIYON

PRAYER

התפלה

טו צללי ערב, היום נפוח,
ומזמרי בליל דומם נאנחו,
בין אלי היער ישרוק הרוח,
ובהדרת קדש הם יקדו ישחו.

הדור בלבוש כסף יצא ירח,
ולראשו זר-זהר ענד כוכבים,
בנשיא הליל הוא שואף זורח,
לו נאנה קדש על כסא העבים.

מה תיף בהדרה, האח, ליל האביב!
לבי בי ירחב, אף נפשי רוממה,
זו יפעת הקדש אחנה מסביב
הסירו לי שפה — רוחי שוממה!

אך לבי דובר ברעדה לו גילה,
אל אל בי תפלל בדמי האמש,
גם קול תבל בלה לי קול התפלה —
מקול כוכבי נשף עד קול הרמש!

אז אתי ארזי אל יקדו לאלה,
צפרים שרים אתי תפללו,
ובני-אלהים כל צבאות גבה
אתי יבעיון משדי ישאלו.

1 The day has grown cool as the dusk shadows lengthen,
Hushed is the sigh of the songbirds at night,
The wind whistles through lofty oaks in the forest,
They bow in obeisance, in sanctified splendor.

5 The moon, as a silver-draped globe, slowly rises,
Its shimmering halo adorning the stars,
Like a prince of the night, it reaches for brilliance,
Hallowed, it rests on a star-embossed throne.

9 How wondrous your beauty, o nighttime of spring!
My heart opens wide, my soul is exalted,
I view all around me ineffable splendor,
It robs me of speech--and devours my spirit!

13 My heart, trembling joyously speaks to the Lord,
In the quiet of night to the God found within me,
In sounds of the earth I hear voices of prayer--
From the voice of the stars to sounds of the insects!

17 I bow with the towering cedars to God,
The birds, chanting with me, now offer a prayer,
All of God's creatures in splendid array
Beseech the Almighty, with me they entreat Him

1. Cant. 2:17, 4:6; Lebensohn uses the same line to begin his poem "Holiday of Spring." 4. Ps. 29:2, 96:9; I Chron. 16:29; Gen. 43:28 11. Ezek. 28:7, 17; Hebrew reads *an* in some texts, *ir* is better reading 20. Isa. 21:12

וְדָמִי הִלִּילָה חֵישׁ נִהַפֵּךְ לַהֲמָלָה
 קוֹל «הִלְלוּיָהּ» בְּמֵלֶא אֶרֶץ הָרִיעַ
 הִלְלוּיָהּ! אֲמִי תִקְרָא תִבֵּל בְּלֵה
 שָׁמַיִם שָׁמָּה וּשְׂאוֹל כִּי אֲצִיעַ!

אִז שָׁמַךְ בְּכָל חֲזִיתִי אֱלֹהִי
 וּבְכָל כּוֹכֵב אוֹר הוּא חֲקוֹק עַל מִצַּח,
 וּבְכָל הַיְצוּרִים בָּם אֶתְמָה תְּמָה
 אוֹתוֹתֶיךָ אֶחְזֶה בְּכֶתֶב הַנִּצָּח.

כִּי שָׁמַךְ אֵל שְׂדֵי הֵם כָּל פְּעֻלֶיךָ—
 זֶה אֲדַנִּי בָּם כְּאֶרֶץ כְּמֵאוֹר.
 אִישׁ אִישׁ מֵאֲלֹפֵי רַבּוֹת מַעֲשֶׂיךָ—
 אוֹת מִשְׁמַךְ הוּא, אֵל כְּבִיר, אֵל נְאוֹר!

מֶה שׁוֹלֵל הִלְכָה נִפְשִׁי מֶה תְּשׁוּחַ
 וּנְשָׁמָה בְּמַתִּים מֶה זֶה הַפְחַתִּי?
 דּוּמָם הִחְלַד, בְּתִבֵּל אֵין רוּחַ
 אֶךְ אֲנֹכִי, אֵל, אֲנֹכִי שִׁבַּחְתִּי!

כִּי נִתְתִּי אֵל דְּבַר לֹא יוֹכֵלוּ,
 הָרוּחַ אֶךְ סוֹאֵן, יְהוֹם הַסַּעַר.
 אֲרוּזִי אֵל יְנוּעוֹ, לֹא יִתְפַּלְלוּ,
 הָעוֹף אֶךְ יִהְיֶה וַיִּצְמָצַף בִּיעָרוּ!

21 Quickly the silence of night becomes tumult,
 The fullness of earth crying out "Halleluyah!"
 "Halleluyah," the depths of the world with me shout,
 The heavens and Sheol are there as I pray!

25 The Name of the Lord I see in all things,
 In each burst of starlight inscribed on His brow,
 I am awed and astounded at all things created,
 His signs I perceive as eternal inscriptions.

29 In all of Your works lies your Name, the Almighty--
 Like earth, like the moon, the Lord is within them.
 Each man from among all Your countless creations--
 Is a mark of Your Name, O Glorious God!

33 Why was my spirit mislead and subdued?!
 Why have I breathed a soul in the dead?
 Hushed stands the world, no spirit within it,
 But I, O my Lord, I will sing of Your Presence!

37 I gave them a mouth, but they can not speak,
 The wind only stirs, the storm starts to howl.
 The cedars of God all tremble, not pray,
 The birds only coo and chirp in the forest!

הִסְפִּירוּ שָׁמַיִם, יָגִיד רִקִּיעַ?
הֵן נֶפֶשׁ אֵין בָּם כִּי תַעֲרֹג, כִּי תִכְלֹ!
אֶךְ רִיחֵי דְבָר בָּם וּפִי הַבִּיעַ,
בָּהוּ חֵי הֵמָּה מִבְּלִי דַעַת שְׂכָל!

גַּם אֶךְ גּוֹפֶת מֵת הַתֵּבֶל הִנֵּה—
וּבָהּ אֶךְ יָנוּעוּ גְלָמִים לֹא חַיִּים,
מֵתִים הֵמָּה גַּם כָּל הַחַי עָלֶיהָ,
כִּי אֵל אֵל חֵי לֹא יִשְׁאוּ עֵינֵיהֶם!

אֶךְ הָאָדָם, הָאָדָם חֵי הִנֵּהוּ!
וּבִלְתּוֹ בְּכָל אֶךְ מוֹת וְקָרֵץ;
כִּי לְבוֹ אֵל יַחַד, עֵינָיו תִּרְאֶהוּ—
הוּא עֵין כָּל הַיְקוּם, הוּא הֵלֶב בְּאֶרֶץ!

הוּא הַחַי מִטָּה כָּאֵל בְּשָׁמַיִם,
וּלְבָדּוֹ אֶךְ הוּא אֵל אֵל יִשָּׂא מִצַּח,
עַל כִּנְפֵי הַתְּפִלָּה יִסַּק כְּפִימָה,
בָּהּ דּוֹבֵר אָנוּשׁ רָמָה אֵל אֵל נִצַּח!

בְּגִדוּלוֹת אֵלֶּה נִפְשׁוּ כִּי תִבֶּן,
כִּי יַעֲמֹד בּוֹדֵד לִפְנֵי אֵל שָׁמַיִם,
אֲזַי תּוֹגֵל אֵט מַעַל לְבוֹ הָאָבֶן,
וּמִשָּׁם יִזְלוּ דְרָךְ עֵינָיו מִיָּם!

41 Can heavens declare, can the firmament speak?
No soul lies within them, no longing desire!
The voice of my spirit has spoken within them,
They are formless and void, with no rational thought!

45 Behold, the world stands as a bleak, lifeless body--
Within her shifts matter, unfinished and dead,
The creatures upon her are no more than corpses,
Not lifting their eyes to the God of all life!

49 But behold, there lives Man, Man is alive!
Without him is everything death and destruction;
His heart perceives God, his eyes have beheld Him--
Man--the world's heart, the eye of creation!

53 Man lives below, as God in the heavens,
He alone lifts his brow to the Lord of the world,
He lifts up his hands upon wings of his prayer,
Thus Man, but a worm, speaks to God the Eternal!

57 His soul seeks discernment of God's mighty power,
Alone does he stand before God of the cosmos,
Then slowly the rock shall be rolled from his heart,
And from there will the tears start to flow through
his eyes!

61 How pleasing to Man, then, to utter the whisper,
His soul then laments in deliberate grace,
Tear after tear will quickly stream out--
And with them a soft-spoken prayer is poured out!

65 This is the language of Man with his God,
From the edge of the world and far reaches of earth,
Through prayer does Man express hopes to his Lord,
To God--like a child who speaks to his father!

69 Therefore does Man put his trust in the Lord
When the earth is laid waste and the world is despoiled,
And the host of earth's creatures pass on as the wind--
From the bosom of death he is born into life!

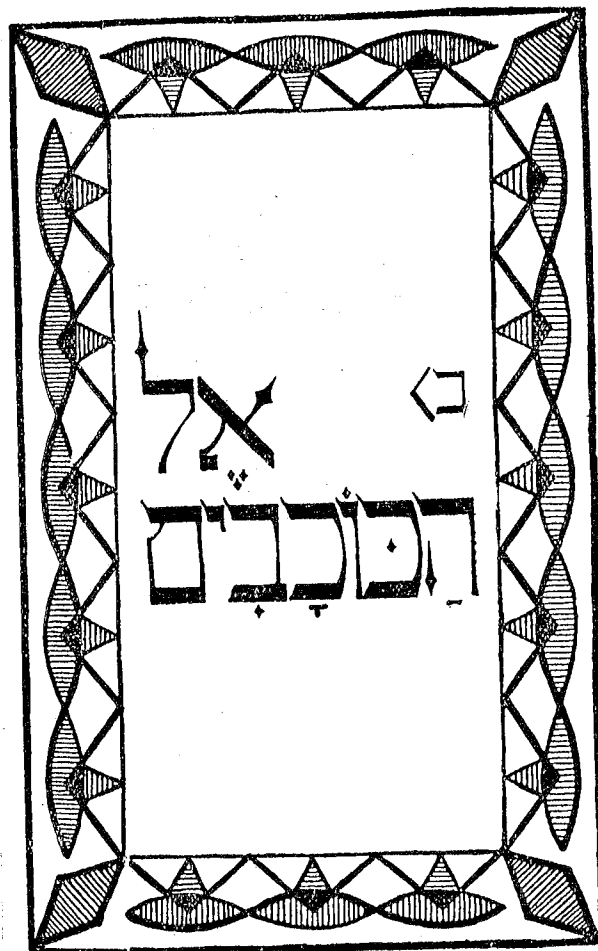
73 Blessed are you, o prayer of the heart!
Your wings provide healing for every wound,
Like the dew that descends from the heaven at dawn
Man's heart will be sated, his spirit revived!

ומה ינעם לו אז צקון הלחש,
ובנחת ולאט אז גפשו בכיה
דמעה אחר דמעה אז חיש גם תחש--
ותפלה עמקן יוצאת דומיה!

זו היא השפה שבין אל וגבר
בקצות כל הארץ ובאפסי חלד,
אך בה כל אדם על אל ישים שבר,
כי עם אל כאב לו דובר פילד!

לכן לב אדם בו סמוך בטוח
עת מבוק הארץ ויהרס חלד,
וצבא כל היקום עת יחלוף כרוח--
הוא מחיק מות לחיים יולד!

וברוכה את התפלה, בת הלקבוח!
הן בכנפיה מרפא אל כל שבר,
כטל שיורד פה משמי הערבות
מרוי לב אנוש, תגהי רוח גבר!

TO THE STARS

אל הכוכבים

ל פאתי הימה באה השמש
ובשחק וארץ ליל יציע,
ולרגלו פשוט דמיה ואמש,
ויצאו חוצץ כל צבאות רקיע!

יבאני נהב על ים השמים
ישאפו יזרחו יחנו יסעו,
ילכו ידאו וישוטטו כעינים
על ארח אין קץ ונתיב לא ידעו!

או חם בי לבי, אף רוחי נהרה:
עמדו, קראתי, עמדו עד ארגיע!
(מנחמת לבי על פי אש בערה)
הגידו מי אתם צבאות רקיע?

מי זה אתמה חיל נורא, חיל נאור,
אין קצה אין סוף, אין ראשית ותחלה,
האצות המה כל כוכב ומאור?
אבדו עשתותי ובפי אין מלה!

או רעיוני אל ושעפי אלה
על ספרי שחק חקוקים אתמה?
החקר עליון ובינת גבה
ימצא הידע לקרא בהמה?

1 Toward the edge of the sea the sun now descends
And evening encroaches on heaven and earth,
Silence and darkness spread out at its feet,
Each host in the firmament marches in rank!

5 Like islands of gold on the sea of the heaven
They glitter and shine, encamp, then move onward,
Swiftly they dart, like the blink of an eye,
Upon infinite tracks, along pathways unknown!

9 My heart warms within me, my spirit is drained:
"Be still," I call out, "Be still as I calm!
(My heart becomes tempest as flames burn within)
O hosts of the firmament, tell me, who are you?"

13 Who are you, o awesome and shining array,
No limit or finitude, start or an end,
Are the luminous bodies and stars also worlds?
My lips become speechless, my thoughts are confounded!

17 Are you Divine Will or the Lord's deepest thoughts
Inscribed in the tablets of heaven above?
Can the wisest of men--by reading the stars--
Find wisdom exalted and ultimate answers?

21 Do you chant songs of love to the greatness of God,
Are you the Lord's choir, a heavenly chorus?
Pythagorus, Plato, profoundly had dreamed
Of hearing your songs by attuning their ears!

25 Are the souls of the righteous abiding among
Vast plains of your light or their dazzling scorched deserts?
Do they cast aside earth with its death and the grave,
Rejoicing in peace and eternal delight?!

29 Who are you, o stars? Before you I wait!
The veil of your secrecy please tear away!
If I could rejoice in your intimate power,
If I could fall prey to your shining horizons!

33 I remember a time as my seventh year passed,
My feet barely trod on the threshold of life,
A boy, then, was standing on top of the height,
And already to you he had lifted his eyes!

37 My heart was astounded, my soul had been humbled,
As delicate tears slowly dripped from my eyes;
That moment--my cheeks seemed caressed by the wind,
My ears heard the secretive whispers of angels!

או גִּדְלוּ תִרְנֹנוּ שִׁירֵי אֱהָבִים,
וּמְזֻמְרֵי אֵל אַתֶּם, שְׁרֵי-שָׁמַיִם!
וּפִיתְגוֹר וְאַפְלָטוֹן חֹלְמִים נִשְׁגָּבִים
לְאֲזִין שִׁירֵיכֶם אִי כָרוּ אֲנִיִּים?

או כִּי יָנוּוּ בְכֶם נַפְשֹׁת הַיִּשְׂרָאֵלִים
בֵּין עֲרֻבוֹת אוֹרְכֶם, בֵּין זִהְרֵי צַחְצְחוֹת,
כִּי יִטְשׁוּ אֶרֶץ בָּהּ מוֹת וּקְבָרִים,
הַתְּעַלֶּס בְּנִעִימוֹת נֶצַח וּשְׂמֵחוֹת!

הוּא, מִי אַתְּמָה? לִפְנֵיכֶם אוֹחִילָה!
וְצַעֲרִי הַסֶּתֶר נָא קָרְעוּ מֵעֲלֵיכֶם!
עַל חֲבִיּוֹן עֵזְכֶם לֹא רָגַע אֲגִילָה,
לֹא שְׁדוּד אֶף אֶפּוֹל אֶל זִיק קִנְיֶכֶם!

הֵן אֲזָכּוֹר עֵת חִלְפוֹ לִי שָׁנִים שֶׁבַע
אֶךְ דְּרָכָה רַגְלִי עַל מַמְּסַן הַחַיִּים,
אִי עָמַד הַיֶּלֶד עַל שֵׁיט הַגִּבֹּעַ
וּקְבָר אֲלֵיכֶם הוּא נִשָּׂא עֵינָיִם!

לִבִּי בִּי הִשְׁתּוֹמֵם, נַפְשִׁי תִשּׁוּחַ,
נָזְלוּ עֵינַי לָכֶם דְּמָעוֹת עֲדָנִים,
וּקְאָלוֹ עַל פְּנֵי אִי יִחְלוֹף רוּחַ,
וּלְאֲזִנִּי לֹאט סוּד שִׁיחַ שְׁנֵאנִיִּים!

בן עשר ושנים הייתי נער,
אז «מי אתם» לכם מלים ערכתי,
ושפתי צללו, עלי סמר שער,
בהגיגי אש לכם לבי שפכתי!

עתה קול עלם נא שמעו שמע,
ומעטים אם ימי פה עלי ארץ,
אך לבי בי זמן יגוע גוע
אחרי ראה עני חלי ופרץ!

ענוני נא ענוני, שוכני רמה!
הליכות עולם נא עצרו כרגע!
אקה, קצה נפשי במלא האדמה
בה ילד אנוש לעמל ופגע!

פה תנוה רשעה גם תגור עולתה,
פה דבה נהעבה, הנה תחליק פיה—
אמונת שוא תפיץ עברות אימתה,
לימינה נצב השקר אחיה!

אקה, פה שנאת דת מוראה נגאלה
על פיה אל חנון, בימינה חרב
ותפלל אף תכרע עת תעש כלה,
ובשם אל סלח תטרוף כזאב ערבו.

41 At twelve years of age, a young lad I still was,
The question "Who are you?" to you I put forth,
My hair stood on end and my lips would be trembling,
To you would my heart spew its fire as I mused!

45 Listen now, please, to the voice of a youth,
Though here on this earth my days may be few,
My heart, old and weary, does surely expire
Upon seeing affliction, destruction and ruin!

49 Answer me, answer, o dwellers on high!
Your course of eternity stop now, this instant!
My spirit despises the fullness of earth
Where man is born destined for toil and death!

53 Evil resides here and Wickedness dwells,
Infamous Slander here smoothly seduces--
Hypocrisy spreads her own terrible rage,
And Falsehood, her brother, stands at her side!

57 Hate of Religion, most foul and polluted,
Her hand holds a sword while espousing God's mercy,
She prays and she kneels as would only a bride
And in gracious God's name, like a prairie wolf plunders! . . .

43. Hab. 3:16 44. Ps. 39:4 50. Hab. 3:6 53. Ps. 92:16
54. Ps. 5:10; Prov. 28:23, 2:16, 7:5 57. Zeph. 3:1

61 This world was created in God's heated wrath,
He cast it away in the fury of anger,
Seeing its moment, Death sharpened his eyes,
And seized upon earth in a furious rage!

65 He clenched it between his sharp talons forever,
Calamity entered then, gnashing its teeth;
So he hurried to Man, bringing murderous passion,
And torturing him all the days of his life!

69 O terrible Death, false god of the earth!
Whose high priest is Time with guilt offerings quick--
Graves mark each sacrifice doomed on the wasteland,
And blood from god's offerings fills up creation.

73 I recall and go mad! O ruin and murder!
For Time here is absent! Just emptiness--nothing!
For Death here is Time, with power eternal,
My spirit despises this cursed meager world!

77 My soul has been yearning the dwellers on high!
Open your lips, your lips of eternity!
Pray teach this youth who approaches you now,
He hungers your light and your truth to inherit!

תבל זו ברא אל בחרון אפים
או השליכה מפניו בחמת קצף,
וירא המות וילטוש עינים,
ויעט אליה בחרי ושאף!

ובין צפרניו יאחזנה לנצח,
או גם האסון לה חרק שנים,
אל האדם מהר חיש בחמת רצח
ויענה אותו כל עודו בחיים!

הוי, מות איום, אליל כל הארץ!
כהנו הזמן יקריב חיש לו אשמים--
מזבחותיו כל קבר על אדמת-קרץ
ומלוא היקום זבחי אליל הדמים!

הוי, אנכור אשתולל! הוי, שוד נרצח!
גם הזמן פה אין! אין כל ומאומה!
המות הוא הזמן, לו גם הנצח,
הוי, קצה נפשי בתבל הזעומה!

אליכם שוכני על, נפשי כלתה!
פתחו שפתותיכם, שפתי עולמים!
הורו נא העלם עדיכם אתה,
אל אורכם נאמתכם מורשיו צמים!

81 Does Wickedness hallow itself there among you,
Do Tears and Oppression wreak havoc and pray?
Does Hypocrisy cloak itself smugly with Awe,
Leading the upright in heart to the pit?

85 Can Truth there be visible, seen eye to eye?
Or creation's deep secrets, too lofty for man?
Do you know how existence was wrought from a void,
And the laws of eternity captured within it!?

89 Please tell me if death can ascend to the stars?!
Does the Great Bear expire with all of its children?
Are old ones and aged among you as well?
Will the sun ever age, will its eyes become dim?

93 Is life everlasting your portion allotted?
The days and the years--have you ceased their recounting?
And Man, what is he, will you tell me in candor,
What is he to the heaven's eternal existence?

97 But whom shall I ask? What childish thoughts!
To you go my longings, in vain do they swirl--
For years without end all the sages on earth
Have probed you, o stars, have studied and sought you.

הגם ביניכם רשעה מתקדשת,
עושיקה ובכה, חומסה ומתפללת?
הגם שם החנופה יראה לרבשת
וברי לבב בשחת טובלת?

התראו שם אמת עין לעין?
תחזו סוד הבריאה מאיש נשגבה?
לדעת איך רקמה יש רב מאין,
חק הנצח בו היא רצה אף שבה!

אמרו אם עולה מות גם אליכם?
התגוע גם עיש שם על בניה?
או הניש גם שב גם ישיש ביניכם?
אם זקנה שמש, אם כהו עיניה?

או אם חיי עד לכם נתנו מנה
ומספור חולתם שנים גם ימים?
ובני אדם מה הם, אמרו נאמנה!
גם מה המה להם חיי עולמים?

הוי, את מי זה אשאל? הוי, רעיון ילדו
לכם גם מורשי לריק אך חלו -
זה שנים אין תקר פלחכמי חלד
אתכם ידרושו יחקורו ישאלו!

101 Those who decipher the heavenly books,
In vain, but for nought do they lift up their brow--
You do not give a hearing to man who is vanity,
Muted and deaf through the course of eternity!

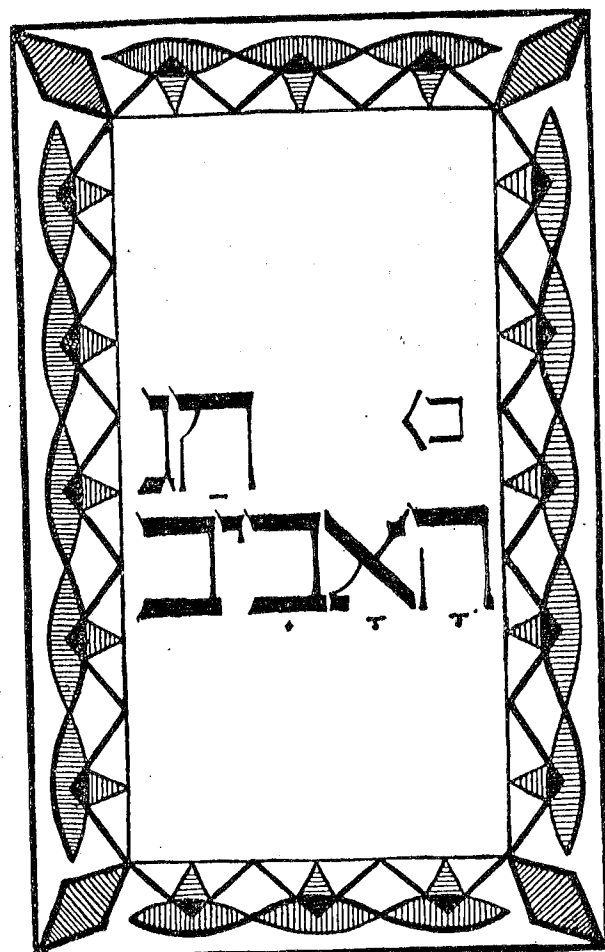
105 In primitive times, Man's childhood on earth,
At a time when the stars were the gods of mankind,
Rulers of all, over life and destruction,
The smoke of your altars would rise to the heights;

109 Later, Almighty God's rule was established
And all would acknowledge that none stands beside Him--
The stars became quiet, their tongues had been silenced,
As God in His grace placed His hand on their lips!

גם קוראי ספרי רום, הוכרי שמים
לריק אך לריק לכם נשאו מצח--
ולאדם הבל לא תטו אזנים,
אלמים חרשים תלכו הליכות נצחו!

גם עוד אזי בימי ילדות הארץ
עת לבני אדם הייתה לאלהים,
שליטים על כל, על חיים וקרבן
ועשן במותיכם עולה לגבוהים;

גם אחרי כן עצת שדי כי קמה
ניוכח דעת כי אין אל עמדו--
אתם החרשתם ולשונכם נאלמה,
כי שם תסין יה על פיהם את ידו!

HOLIDAY OF SPRING

חג האביב

טו צללי ערב, היום יפות,
כל רחבי העיר הצללים בלעו,
ובשפרע היובל שמש ישוח —
אך לקצות עבים עקבותיו נודעו

וברלין העיר הומיה צולחת,
כי חג לה היום, חג פסח, חג אביב!
וכמדה היא תלבש גילה ננחת,
ובחוצותיה אך צהלה מסביבו

משמים אשב ביתי, אנוש על שברי,
על נחלה מפתי רוחי נעברת —
הה, בדמי ימי יהיה לבי קברי
ויגון נשמתי בו כאש בוערת!

הה, ודמעות לא עוד עיני תנהרנה,
וכבר נהרי נחלי דמעה נבעו.
לא עוד מקרבי אנוחות תסערנה,
וכבר רב אנוחות לבי קרעו

שקט-תהו בי ומנוחת הקברות
פיצר אחרי התחולל בו רוח,
פצי אחרי נפץ אל ים הסערות —
אזיה, כי כן גם לבי בי ינוח!

1 The day has grown cool as the dusk shadows lengthen,
The city's expanses are swallowed in shadow,
The sun slowly sinks by the banks of the Spree--
As its footprints embroider the edges of clouds!

5 Berlin now erupts with tumultuous throngs,
Who celebrate Easter, the feast day of spring!
Cloaked in a garment of joy and elation,
Her streets all abound with the cry of rejoicing!

9 I sit at home desolate, broken and weak,
Possessing a sickness afflicting my spirit--
The grave stalks my heart in the midst of my days
And the grief of my soul seethes within like a fire!

13 No longer will teardrops stream forth from my eyes,
For rivers of tears have already flowed out.
Soon sighs will no longer pour out from within,
For already my sighs rent open my heart!

17 Menacing silence and peace of the grave
Like the calm after storm winds have ravaged the forest,
Like debris of a ship wrecked by turbulent seas--
Now fill up my heart with an uneasy calm!

1. Cant. 2:17, 4:6; Lebensohn uses the same line to begin his poem "Prayer." 2. Job 38:18 3. Jer. 17:8
9. Job 21:5; Ps. 69:21 11. Isa. 38:10

21 I live, but my soul is fatigued unto death!
 I live, if the grave ever passes as life . . .
 If a youth bears the weight of the darkness of death
 And can still be called living here under the heavens!

25 I live, I still am, but to heighten the pain
 The love of this life still resides in us all.
 How fearful it is to exult at the grave
 While the soul and the spirit still cling unto life!

29 Cursed be love of this lifetime forever!
 This, the most grievous of all human straits--
 Preventing these hands from destroying myself,
 And painting illusions of dreams and vain hopes!

33 The shouts of the people resound in the streets,
 The glimmering gaslights appear on the lanes.
 Drawn from my house, I seek rest for a moment,
 Perhaps now my pain will desist for a time!

37 The lovely young women already rush out.
 Each face is aglow in ecstatic delight!
 My own face has dimmed amid glorious sights,
 Like a cloud which obscures the ethereal stars!

הַנִּיחֵי חַי, אֲךָ עֵינֶיךָ נִפְשִׁי לָמוּת!
 חַי אֲנִי, אִם נִקְרָא לָמוּת חַיִּים...
 אִם עֵלָם נוֹשֵׂא כָּל עֶקֶת צִלְמוֹת
 עוֹד חַי יִקְרָא מִחַת הַשָּׁמַיִם!

חַי, הֵה, עוֹדָנִי, כִּי לִגְדִיל הַשֶּׁבֶר
 עוֹד אֶהְבֵּת הַחַיִּים בְּנוֹ תְּנוּחַ.
 הוּא, מֶה נִזְרָא הוּא לְשִׁישׁ אֵלַי קֶבֶר
 עַת בַּחַיִּים תִּדְבֹּק נֶפֶשׁ וְרוּחַ!

אֲרוּרָה אֶהְבֵּת-הַחַיִּים לְנֶצַח!
 בְּמַצּוּקוֹת כָּל גֶּבֶר הִיא הַנִּזְרָאָה!
 הִיא תִּכְלָא יָדַי בְּעֶצְמוֹת שִׁית רָצַח,
 וּמִדוּחֵי תִקּוֹת-שׁוּא הִיא נִבְאָה!

קוֹל צִהְלַת עִם שָׁם בַּחוּצוֹת יְרִיעַ,
 וּקְבֹר אוֹר הַגֹּז בְּרַחוּבוֹת וְרוּחַ.
 אֶעֱזֹבָה נָא בֵּיתִי, אֶצְאָה אֶרְגִּיעַ,
 הֵה, אוֹלֵי רָגַע גַּם עֲצָבִי יְנוּחַ!

וּקְבֹר עֲלָמוֹת יָפוֹת שָׁם נִהְרִי.
 הֵה, אֲךָ גִּילַת רִגְוֹן עַל כָּל אַפִּים!
 בֵּין מַרְאוֹת הוֹד אֵלֶּה פְּנֵי קִדְרוֹ,
 כְּעָנָן יִשְׁכּוֹן בֵּין כּוֹכְבֵי שָׁמַיִם!

ויפה-פיות עלמות עוטות שנים
לשוא עיניהן תפקנה אהבים.

הה חלפה חמדת ימי, עת עדנים,
עת ליפי-הוד נפשי שרה עגבים!

ביפי עינכן לא עוד אחזה שמים
גם קולכן כי ערב אנוי לא תבן.
הה! לטרחלי כל נעם החיים
כי לבי בי חלל ניהי לאבן!

גם אהבת חנה יפתי האחת
מלב קרעתי עז אהבה כמות!
מה לה אל לבי? שם ערוך השחת!
אור-חיים הישכון במקום צלמנת?

בין מצהלות המון חוגג שמח
קודר הלכתי ואחיש הפעם.
הוי, הן מיגוני אנכי בורח,
מכבד תונה, מנטל הזעם!

את רכב-הפרזל רגע עברתי,
את בית הזמרה גם היכל המלך,
עד קצוני-ברלין נהדפתי ננערתי,
בין רבבות-עם נודד אני נהלך!

41 The beautiful women attired in bright scarlet--
In vain do their eyes seek to search for their lovers.
Oh gone are the days of my passion, desire,
When my soul sang its love to beauty and splendor!

45 In the charm of your eyes, I no longer see heaven,
My ears can not fathom your sweetness of voice.
The pleasures of life are a burden to me,
My heart has been crushed and is lifeless like stone!

49 The love for my dearest one, Hanna, I tore
From my heart--for the power of love is like death!
What is she to my heart? There my ruin awaits me!
For how can life's radiance dwell in death's shadow?

53 I walk among joyous and festival throngs,
Distressed and afflicted, I hurry my footsteps.
I run from my grief, I flee from my pain.
From the weight of my anguish, the burden of pain!

57 Soon I have passed by the railroad's main station,
The opera house, and the grand royal palace;
Shaken and pushed to the edge of Berlin,
Till I wander alone through the teeming assembly!

61 But in vain do I flee, for my dreadful companion . . .

Watches my footsteps, and follows behind me--

Who not for an instant will cease in his curse

Whose terrible hand always clings to my own!

65 The terrors of Death have accompanied him--

His face is the pit, his odor the grave . . .

His bones lay exposed like ghosts of the dead--

He tells of my life, all my hopes have been dashed!

69 In the spring of my days, a hell burns within me,

Destroying my spirit, my heart's sole possession,

Wormwood is mixed in the cup of my youth . . .

My Malady--ha!--worse than death is my illness!

73 Death, a companion, has followed my sickness,

It steps along lazily, sluggishly trailing,

Ignoring my cries, never hearing my voice,

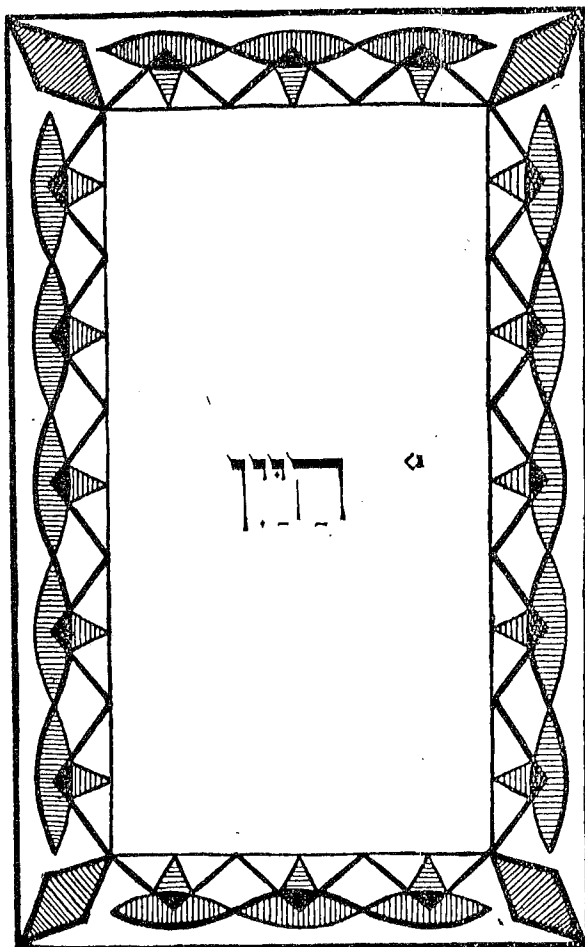
O cursed be death, and may life, too, be damned!

אך לריק ארוצה--רעה אימה...
תשזור צעדי, הנה אחרי היא הולכת--
עד בלעי רקי לא תרף הזעומה
וביד נערצה בימיני תומכת!

ומגורות צלמות אמה הם באים--
פניה השאול, ריחה ריח קבר...
שפו עצמותיה--וכמו הרפאים,
ולחיי תאמר: אין תקנה ושבר!

ובאבי ימי בי תפתה ערכה
היא חבלה רוחי, לה לבי מורשה,
ובכוס עלומי, הנה לענה מסכה...
מחלתי היא--הנה מחלה משאול קשה!

אחריה מנת יתהלך פרע,
הוי, אחר לכתו, יצעד בעצלתיים.
שועי לא נאזין, קולי כל שומע.
ארור המנות ארורים החיים!

WINE

היום

גִּילֵן יִשְׁמַח חַיִּים
(קִהְלֵת יִיִּים)

חַץ יְעוֹפֵן
יְמוֹת חֶלְדָּה,
מִהֵר יִסּוּפֵן
שְׁנוֹת תִּיָּד!

כִּי לְכָל רֹגַע
הֵלֵא הִנֵּהוּ
קִבֵּר וְפֻגַע
הִבָּא אַחֲרֵיהוּ!

מִנֹּת וְחַיִּים
אֲחִים הִנָּמוּ -
פִּתַּח שָׁמַיִם
שֶׁם חִבְּרוּ לָמוּ!

חַיִּים נִקְרָץ
יִקְיֹאוּ יִבְלָעוּ,
כָּל יֵשׁ בָּאָרֶץ
יִכְלֹוּ יִבְרָאוּ!

"and wine gladdens life" (Ecclesiastes 10:19)

1 The days of your life
Are arrows in flight,
For your years of existence
Will speedily end!

5 At every moment
Standing before us--
The grave and affliction
Companions of life!

9 Both death and this life
Are brothers in spirit--
Joining together
Here under the sun!

13 Life and extinction
Are vomited, swallowed,
For all things on earth
Are formed and expire!

וקבר תמו למו
 ימים עברו,
 צתידות אימו
 הוות נמקרו

ומי ישמחנו,
 יפיץ עצבת?
 ימתיק חיינו,
 ישה המות

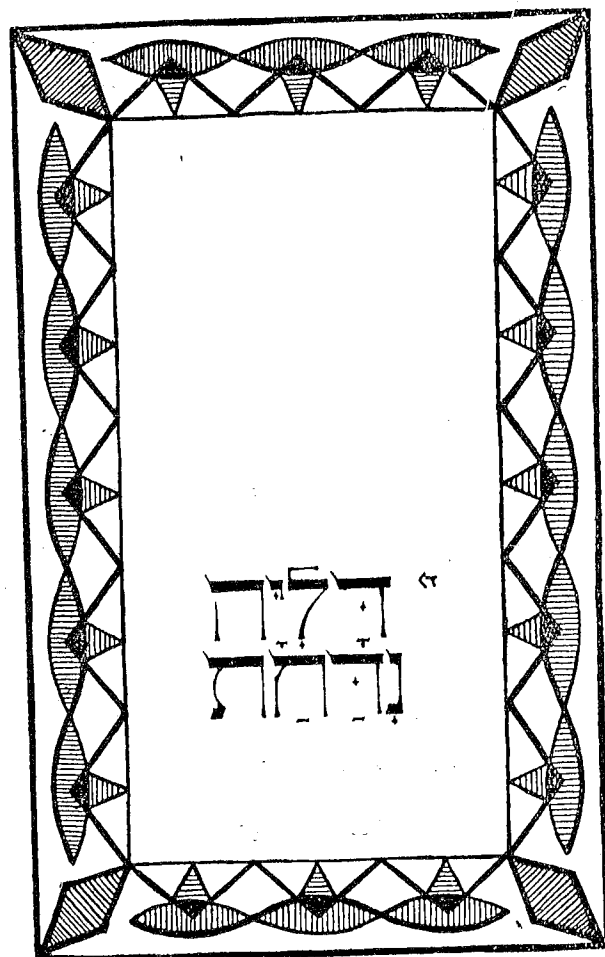
היין, היין
 הוא גורש עצבת,
 וישמח חייך
 ויבלע המות

17 My days are complete
 Already they end,
 O where is the future
 The present fades quickly!

21 Who gladdens my spirits,
 Disperses my pain?
 Who sweetens my life,
 That death is forgotten?!

25 Wine! Only wine!
 Will chase out the anguish,
 And brighten my life
 That death is consumed!

19. Deut. 32:35   20. The translation expresses the double
 implication of "הווה," meaning "ruin" (cf. Isa. 47:11,
 Ezek. 7:26) and "הווה," meaning "present."   23. Job 20:12

THE TOSSED TWIG

הַלֵּל
וְהַחֲמִידָה

יָם יְהוֹם בְּשֹׁאוֹן גִּרְעֵשׁ
עַל פְּנֵי מִימֵי דָלִיָּה נֹסַעַת -

«אַהֲהָה, דָּלִיָּה!»

אֵן אַתְּ עֲנִיָּה,

אָנָּה תִּסְעִי?

בִּסְעֵר וְשׂוֹאָה

כִּי תִלְכִּי תוֹעָה

הַבֵּל תִּירָאִי?

נָא הִעָצְרִי

אַל נָא תִבְרַחֲנִי!

נָא הִשְׁמְרִי

לִבִּי תִדְחִי!»

«עָלִי עַץ הָעֵץ

יִשְׁבֹּתִי שָׁאֵן,

וְסָמַע נִדְחָתִי

בְּלֹא עַת גִּקְטָמָתִי.

אִם מִמְּקוֹם הוֹלַדְתִּי

אַהֲהָה נִדְחָתִי

לִמָּה לִי חַיִּים?

לִכֵּן יִשְׁאוּנִי

לִכֵּן יִהְדַּפוּנִי

בְּחִמְתָּם הַמַּיִם!»

1 The turbulent waters explode in a din
On the face of the deep is a twig tossed about--

"Alas, poor twig!

O twig, so afflicted,

5 Where do you stray?

In storm and in tempest

You wander and roam

Do you not fear?

Be still for a moment,

10 Do not drift away!

Watch out for yourself

Lest outcast you be!"

"I once dwelled in peace

On a flourishing sapling,

15 Plucked in my youth

And cast out abruptly.

If wander I must

From the place of my birth

Then why should I live?

20 Let furious waters

Then carry me off

Yea, cast me about!"

CHOLERA IN THE CITY OF BERLIN

- 1 Slumber engulfs the heaven and earth
Followed by Death, its companion and brother,
Tremble and labor, Berlin, over ruin,
With powerful step, Death's shadow walks with you!
- 5 The cholera comes like an unwelcomed guest,
The hair on its head casts down sickness and plague;
The breath of its nostrils shoots forth like a sickle,
As powerful men soon are cast in the grave!
- 9 I silently walk through the hospital's dead
And there among corpses, the sick also call--
All destined to die, as they look toward the grave,
With parched throats they cry out in bitter distress!
- 13 Their appearance is dreadful, like nightmarish demons!
A sickly blue color now covers their cheeks;
In silence they feebly do battle with death--
Appendages trembling, their eyes have grown dim!
- 17 A delicate youth lies gasping for air,
The whole of his being cries out with his death;
His blood has congealed in his veins--he lies still
As the plague lies in waiting in putrified flesh.

3. Mic. 4:10   4. Prov. 44:12   6. Isa. 28:2   8. Ps. 73:4
16. Job 18:13   20. Job 41:15, Job 38:40

שְׁנָה יְשֻׁנָה שָׁמַיִם וָאָרֶץ
וַיֵּט אַחֲרֶיהָ אַחִיהָ הַמָּוֶת.
חוּלֵי וְגַחִי בְּרִלִין, כִּי בָא קֶרֶץ
וּבִצְעַד אוֹנוֹ בָּךְ יִצְעַד צִלְמוֹת!

כִּי בָא חֲלִי-רָע מִתְּהִלָּךְ אוֹרֶחַ
מִשְׁעָר רֹאשׁוֹ יִטִּיל קֶטֶב וְדָבָר;
עַתָּה רוּחַ אָפוֹ כַּמְגָּל שׁוֹלֵחַ
גָּבֵר חֵי-אוֹלָם חֵישׁ יוֹטֵל לְקַבְּרוֹ

וְאֲנִי דוֹמָם אֶלְכָּה בֵּית מַתֵּי-דָבָר
שָׁם בֵּין הַמֵּתִים גַּם חוֹלִים נִזְעָקוּ -
מִתְעַתְּדִים לָמוֹת וּצְפוּיִם אֶל קֶבֶר
וּבְגִירוֹן נֶחֱר מִכָּאֵב מֵר נֶאֱנָקוּ!

הוּא, אִיוֹם מִרְאֵם כְּשֶׁעִירִי הִלִּיל!
וַתִּכְלַת גּוֹרָאָה לַחַיִּים כְּסֻתָּה;
יֶאֱבָקוּ אֶת מוֹתָם בְּדַמִּי אֵין חֵיל -
בְּדִיהֶם יוֹעֵר, עֵינָם כְּהִתָּה!

זֶה עֵלָם עֲנוּג יִשׁוּם יִשְׁאֵף רוּחַ,
נֶאֱקוֹת חֲלָל יֶאֱנֹק מֵלֵב וְקֶרֶב;
וּכְבֵּר קָפָא דָּמוֹ בּוֹ-וַיִּנְוֹחַ
וּבֵין מִפְּלִי מִצְחוֹ לְדָבָר אָרְבוּ!

מה תירא עלם! ומה כה תהימה?
למה זה שנה כל חי אוי יחד,
ושנת המות ארוכה ונעימה
מבלי בלהות-חלום—מה תפחד פחד?

העוד התקנה תט לבך לבטוח?
תקנה פסל-תהו, סמל-צלמות...
ובגוה אין דם, בעצמיה מח—
אחת היא התקנה והיא המות!..

מות נא גנוע! מותה נא ומותהו
משכבך בקבר הלא אף נחת—
על אלה החיים אני אחוסה
פן עוד יחיו עוד ידו עדי שמתו

לשואל אם גם תלך או אל שמים,
לתהו אם תשוב ולאבדן-נצח—
אשריך! אבדן ושואל טוב מחיים!
טובו מארץ, ממערת הרצח!

לא בנאות-קבר תתמיות אדמה
אחר נקרה עין נקף עורף—
לא שם ערוך תפתה ושואל לא שמהו
אך פה ארץ הם, פה תראם עינך!

21 What do you fear? And why do you stir?

For all living beings together crave sleep,
And the slumber of death is eternal and sweet
Without nightmarish horrors--so why be afraid?

25 Is Hope still enticing your heart to security?

Hope, a vain idol, a sign of Death's darkness?
No blood in your body, your bones drained of marrow--
Just one hope remains now, and that hope is Death!

29 O plagued ones, please die! May you die, pray expire!

Your bed in the grave will provide you with peace--
I pity those people remaining alive,
For they will yet live, feeling pain till the grave!

33 No matter if heaven or earth you attain,

Returning to chaos, eternal extinction--
Rejoice! For your passing is better than life!
And preferred to this world, to this murderous den!

37 Not in the underground meadow of graves

When your eyes are bored out and your skin has decayed--
Hell is not found there or even the pit!
But here on this earth will you surely behold them!

חַיָּדוּת

YOUTH

וְאֱלֹהִים עַת הַיְלָדוּת הַזֶּה
 מוֹעֲדִים בָּלָה אֶךְ חַגִּים יְמֵיָהּ,
 בְּזֶן הַזֶּה מִלְאָכֶי-שְׁלוֹם יְטוּשׁוּ
 וְלִרְגָלָם פָּרְחֵי חֵן וְהוּד יְפוּשׁוּ,
 גִּילָה וְתֵם צִהְלָה אֶף גִּקְיוֹן רוּחַ
 הֵם הַפָּרְחִים לִילָד בָּם יְשׁוּחַ—
 שְׁמָה בִּיעָרִים צִפְרִים אֶךְ שָׁרִים,
 שֶׁם דְּמָמַת עֵדֶן אֶל שְׁאוֹן מְעָרִים!
 שֶׁם בְּשָׁמַיִם הַתְּכֵלֶת לְטָהָר,
 הָאֶרֶץ אֶךְ הוּד אֶךְ חֶמֶד וְזֹהָר!
 שֶׁם דּוּם כָּל נְהִי נֶאֱלָמָה הַזְעָקָה
 שֶׁם לֹא עֲדָה אֶבֶל דְּרָכָה הַנֶּאֱקָה—
 בְּזֶן הַזֶּה אֲזוּכָּרָה אֶף אֶהְמָה
 גִּילַת עֲדָנִים שְׁאִפְמִי לְרִנְיָהּ!

- 1 The time of one's youth is a garden of God,
Daily a holiday, festivals always,
The angels of peace dart about in the garden
While delicate flowers spring up at their feet.
  - 5 Rejoicing and innocence; fresh happy spirits--
These are the blossoms of thought in a child.
There in the forest, the birds sweetly sing
In the quiet of Eden, no din of the city!
Above arc the heavens, a crystal blue color,
  - 10 Delightful is earth--how enchanting and radiant!
Grief has been silenced, lamenting lies muted,
No mourning will visit, or anguish will tread--
In this garden of God I recall, and I yearn
For the pleasant delights I had sought in abundance!
- . . .

THE MOTIF OF DEATH AND DYING
IN THE POETRY OF MICAH JOSEPH LEBENSOHN

THE POET

Micah Joseph Lebensohn (1828-1852), Modern Hebrew literature's first lyrical poet, expresses in his verse the highest aspirations of the human spirit and the agony of death in one's youth. In this respect, much of his poetry reflects the turmoil of his own spirit. At the age of seventeen, Lebensohn was severely stricken with tuberculosis. Cycles of deterioration and remission marked the next seven years until his death at the age of twenty-four.

Born in Vilna in 1828, Micah Lebensohn ("Mikhal") received an education steeped in the values of the Haskalah (Enlightenment) movement. Micah's father, Abraham Dov Lebensohn (Adam Hakohen), was a well-known leader in the budding intellectual enlightenment of the period, and was himself an outstanding Hebrew poet. Adam Hakohen provided his son with a rich and rigorous linguistic and literary education. In addition to his Hebrew education and intensive study of Bible, Mikhal was privately tutored in French and German literature. He quickly became recognized throughout the Vilna literary world when, at nineteen, he translated much of Virgil's Aeneid from Schiller's German version.

The Romantic movement greatly influenced the poetry of Micah Lebensohn. The sweet softness and youthful freshness of his lyrical poetry, portraying personal conflicts and

emotional turmoil, distinguishes his style from the earlier rational and more rhetorical Haskalah literary tradition. Much of his poetry concerns the theme of early death and death before fulfillment. Lebensohn's poetry expresses not only his own frustration and emotional discord, but gives voice to the universal vision of unfulfilled dreams and unattained hopes.

Micah Joseph Lebensohn's poetic style brought life, motion, and a soul to a fledgling body of Modern Hebrew literature. Although Lebensohn did not live to see his own dreams fully realized, his vision of an enlightened and flourishing community of Hebrew writers and poets was fulfilled by successive generations of Jews who further aspired to transform a dead language into a living literature.

PSYCHOLOGY OF DEATH AND DYING

Contemporary literature concerning the psychology of terminal illness and death allows us to see more clearly the connections between Mikhal's poetry and his personal anguish. We will briefly consider appropriate themes and insights from this psychological literature.

In On Dying and Denying, Avery Weisman points out that traditional religion of the Middle Ages provides security, faith, and knowledge in the face of death. The critical doubt essential to our secular Modern Age, however,

fosters confusion and uncertainty.¹ Modern man must seek his own answer to the ultimate question of the meaning of life and death. Weisman's description accurately applies to the cultural milieu surrounding Mikhal. As part of the budding Jewish Enlightenment, Micah Lebensohn found himself at the intellectual crossroads of religion and secularism, and faith and critical doubt. He could not accept religious tradition uncritically, but rather sought his own answers to the mysteries of death and life.

Weisman comments that man inevitably confronts an ultimate paradox of human existence. On the one hand, he is a conscious being capable of rational and creative thought, and assumes omnipotently that he will endure forever. On the other hand, man realizes his insignificance and mortality in the face of an infinite, eternal cosmos.²

The most powerful fears of a dying person were reported by N.H. Cassem. He describes a survey conducted among terminally ill cancer patients which revealed that the highest ranking fears were: "being left alone to die" and "being disfigured."³ Cassem concludes that circumstances

---

¹Avery D. Weisman, On Dying and Denying, New York, Behavioral Publications, Inc., 1972, p. 2.

²Ibid. p. 4.

³N.H. Cassem, "Care of the Dying Person" in Earl A. Grollman, ed. Concerning Death: A Practical Guide for the Living, Boston Beacon Press, 1974, p. 28.

surrounding one's death are more terrifying than death itself.

Elisabeth Kubler-Ross⁴ outlines five stages of development of the terminally ill. The first stage is "Shock and Denial," in which the existential reality of death is pushed out of mind. In the second stage, "Anger," one rages against the injustice of his death and may even express envy and bitterness toward those still living. The third phase of terminal illness is labeled "Bargaining." The dying person now looks for comfort and assurances that his life and death are meaningful. Kubler-Ross calls the fourth stage "Depression." It is marked by despair, sadness, and mourning for one's self and for the loss of loved ones. In the last phase, "Acceptance," the individual accepts the verdict of death with a "quiet expectation."

N.H. Cassem⁵ notes that different stages can coexist within a person at the same time. The poetry of Mikhal most often expresses feelings described in the middle three stages--"Anger," "Bargaining," and "Depression."

DEATH BEFORE SELF-FULFILMENT

Lebensohn's epic poem "Moses on Mount Avarim" eloquently represents its author's concern with the theme

---

⁴Elisabeth Kubler-Ross, On Death and Dying, New York, Macmillan Company, 1969.

⁵Cassem, p. 19.

of death before fulfillment. The poet depicts the prophet's last painful moments as he faces the land of Canaan--the final goal of his life's labor. In the shadow of his impending death, Moses realizes that he will never set foot upon the Land. He mournfully reflects on the burdens of leadership and on his struggle to liberate a band of slaves from Egyptian bondage and lead a disciplined nation into the Promised Land. His life represents mighty achievements, but his final goal is unrealized. Ultimately, with the setting of the sun, Moses' "soul is bound up, but his eye sheds a tear."⁶

DEATH AND THE PASSAGE OF TIME

In "Kohelet," Mikhal informs the reader that awareness of death has aged the king beyond his years:

Plenteous days have not caused his gray hairs,
For his days have not reached the full lifetime of man!
Others as old still maintain all their vigor,
For still they are fresh, and they radiate splendor.⁷

Lebensohn yearns for the days of his youth and for all that "youth" represents to him, especially peace of mind.⁸ The youthfulness of Solomon is portrayed as blissful innocence and the antithesis of death:

Death--he considers a pleasant repose,

---

⁶"Moses on Mount Avarim," line 86.

⁷"Koheleth," lines 45-48.

⁸Ibid., lines 161-164.

The grave--he regards as a still tranquil bed;
His world is an Eden, no pit of death's darkness--⁹
Not yet do the screams of destruction arouse him.

Youth is associated with a garden of God¹⁰ where, like
Eden, death does not visit, where "no mourning or anguish
will visit or tread."¹¹ Mikhal notes in his interpretation
of Solomon that youthful love, representing eternity, is
blind to the finitude of death:

In the vigor of passion he ponders no sadness;
When man falls in love, he knows nothing but joy--
How sorrow has ended, how death has been swallowed
For him and his loved one, a flourishing pair!¹²

'Forever'--this word was first uttered by Love;
All lovers, all men--can never believe
Their beloved will die, that her youth will decay,
That she no more will rise from the withering grave.¹³

The faith of youth is pictured as drawing one closer to
God and protecting one from thoughts of death.¹⁴

In his poem "To the Stars," Mikhal portrays Time
as the high priest of Death, the false god of earth. Time
brings the sacrifices to the altar of Death.¹⁵ The effect
of time on mortal man is apparent to Koheleth, whose hair
has turned gray and whose eyes have become dim.¹⁶ Time,

---

⁹"Solomon," lines 53-56; see also lines 34-36, 41-44.

¹⁰Ibid., lines 129-130.

¹¹"Youth," lines 11-12.

¹²"Solomon," lines 209-212.

¹³Ibid., lines 185-188.

¹⁴"Solomon," lines 57-58, 137-140.

¹⁵"To the Stars," line 70   ¹⁶"Koheleth," lines 25-28

to Koheleth, is seen as a relentless pursuer who never shows mercy to its prey:

Unceasing in time, unending is chance!
What happened before will happen again,
The bent and the crooked can never be straight.¹⁷

ULTIMATE UNDERSTANDING

The quest for the meaning of life in the face of death occurs in both "Koheleth" and "To the Stars." Koheleth searches far and wide for ultimate answers. He seeks the answers in nature's smallest features and in its grandest facets. He inquires of sages, from wisdom of ancient Egypt, and even sorcerers.¹⁸ But no one could provide him with answers in his quest. The theme of "To the Stars" concerns the author's desire to learn what is beyond death. He asks the stars about the secret of immortality and life after death. Although the stars seem eternal themselves, Mikhal questions the finity of the cosmos:

Please tell me if death can ascend to the stars?!
Does the Great Bear expire with all of its children?

Is life everlasting your portion allotted?¹⁹

If the stars are eternal, surely they possess the key to unlock the secret of creation and immortality.²⁰ He soon

---

¹⁷Ibid., lines 290-293, see also lines 25-28.

¹⁸Ibid., lines 315-332.

¹⁹"To the Stars," lines 89-90, 93.

²⁰Ibid., lines 87-88, 95-96.

realizes, however, that man cannot learn the secret of creation from the stars; only God Himself possesses the answers. He then reviles against the stars:

You do not give a hearing to man who is vanity,
Muted and deaf through the course of eternity!

The stars became quiet, their tongues had been silenced,
As God in His grace placed His hand on their lips!²¹

FAITH AND REASON

When Lebensohn asks for ultimate answers, he asks for "Wisdom." "Wisdom" to the young poet represents the critical thought of the Age of Enlightenment. The members of his intellectual circle had cast off the constraints of blind religious faith and looked also to the secular world for answers. But the answers were not forthcoming. In a nascent Jewish Age of Reason, Lebensohn's quest for Wisdom had brought enlightenment but also anguish:

The man who adds knowledge increases his pain,
The wisest of men is most wretched among them-²²
The greater my wisdom, the more is my anguish.

According to Mikhal, Wisdom destroys faith and promotes doubt, causing one to realize how little he knows. His pain comes from the realization that ultimate answers to the dilemma of death can never be found, leaving one with doubt and insecurity. Wisdom has undermined traditional

---

²¹Ibid., lines 103-104, 111-112.

²²"Kohleth," lines 342-344.

religious faith as a source of secure answers.²³

The poem "Koheleth" describes King Solomon's search for wisdom. All his energy and thought is directed toward finding ultimate meaning in life and discovering that which is not vanity but immortal. But his pain is great because Wisdom has only brought him Doubt. Mikhal describes Doubt as a wild beast whose mouth is always open like the grave. It crushes man's heart by exposing that which is vanity and by destroying his faith.²⁴ Koheleth equates Wisdom with Death. The light of Wisdom, he maintains, "reveals but the pit."²⁵ Wisdom is reviled more than death and destroys Hope and Faith:

Hope, also Faith do you drive from the heart,
All visions and dreams, no matter how great;
And what do you give when all is cast out?
Just bitterest truth and the cruelest of doubts.²⁶

The critical reality of Wisdom ravages even Love. Whenever Koheleth would yearn for his beloved, Wisdom would whisper in his ear that she is nothing more than sinew and skin.²⁷ By questioning the immortality of the soul, Doubt destroys Love and Hope.²⁸ Wisdom turns joy to sadness, spring to winter, and "youthful rejoicing from

---

²³Ibid., lines 333-336.   ²⁴Ibid., lines 169-180.

²⁵Ibid., line 100.

²⁶Ibid., lines 105-108; see also lines 93-96.

²⁷Ibid., lines 129-132.   ²⁸Ibid., lines 185-188

then turns to wailing."²⁹

Wisdom and Death drive humankind out of the Garden of Eden. The insecurity of critical Wisdom becomes the antithesis of youthful innocence, of blind faith and Eden.³⁰ Lebensohn, through Koheleth, cautions his readers against eagerness for enlightenment, which will open the eyes but also bring pain.³¹ Lebensohn's Koheleth, like the Biblical figure, decides to seek material pleasures and passions hoping that they "will silence disquieting voices of doubt."³² But to no avail, as:

He briefly saw gladness, tranquility, joy--
When suddenly Wisdom came stalking behind them.
His palace of joy became Sheol, the grave,
His delight has been saddened, his pleasure is ravaged.³³

Micah Lebensohn's view of Wisdom was not one-sided. He understood both sides of the tension between secular reason and traditional faith. The poem "Koheleth" originally ended with Solomon's pessimistic expression of secular doubt. He concludes, "Alas! All is vanity, striving for wind!"³⁴ The poet's correspondence and his notes³⁵ suggest

---

²⁹Ibid., lines 91-92; see also lines 285-288.

³⁰Ibid., line 101.   ³¹Ibid., lines 349-350.

³²Ibid., line 304.   ³³Ibid., lines 305-308.

³⁴Ibid., line 359.

³⁵Jacob Fichman, Mikhah Yosef Lebenzon--Shirim, Tel Aviv, Dvir, 1942, p. 93. Joseph Klausner, Hahistoriyah Shel Hasifrut Haivrit Mahadashah, Jerusalem, Hebrew University, 1930, Volume III, pp. 264f., 279.

that he then added eight stanzas to end on a more traditional note of faith. After the dying Solomon closes his eyes, he sees a vision of God which confirms that life has ultimate meaning and in which Wisdom herself reveals traditional religious truths. Wisdom is portrayed as carried in the bosom of God.³⁶ "Doubt has been hurled beneath Wisdom's feet,"³⁷ for "wisdom is bound up with light of the truth."³⁸

Throughout his poetry, Mikhal expresses the tension between the Wisdom of traditional faith which triumphs over Death and Doubt, and the Wisdom of critical reason, which brings Doubt, Pain, and Death. Neither position alone seems to represent the poet's own views. It is rather the tension between them that best expresses the yearnings and questionings of Micah Lebensohn.

Just as his views on Wisdom represent polar opposites, so do his conceptions of Faith. Traditional Faith, if strong and viable, overpowers Doubt and Death. The "traditionalist" ending of Kohelet expresses this view:

All of you hear now the end of the matter!
 Fear God, he cried out, and keep his commandments,
 This is man's essence!--his life then expired.³⁹

On the other hand, Wisdom and Doubt may shatter faith. Although Nathan the prophet advises Solomon that faith in God's teachings is the proper path of life, Solomon's maintains persistent doubts. He wonders if man's

---

³⁶"Koheleth," line 364. ³⁷Ibid., line 369.

³⁸Ibid., line 365. ³⁹Ibid., lines 390-392.

disposition to do good or evil comes not from faith but from the composition of his blood or his humors.⁴⁰ This questioning of faith leads him to pursue material pleasures and passions.

Another question troubling Solomon concerns immortality of the soul. Some of Lebensohn's verse suggests the affirmative view--that man does gain eternal existence. Koheleth is reassured in the vision of God as he lay dying:

The future holds hope for life everlasting,⁴¹

The soul will exult over death and destruction,⁴²
The spirit returns to the God who bestowed it.

On her death bed, Shulamith reassures her beloved Solomon that "My soul ascends pathways of life everlasting."⁴³ But even after this assurance, Solomon doubts the spirit's immortality: "He bitterly cried out, 'Alas! O who knows/ If the spirit of man will ascend to the heavens?'"⁴⁴ He continues to ponder if both man and beast have the same spirit which dies here on earth with the body.

Another facet of Solomon's concern with life's meaning is expressed in his preoccupation with ultimate justice. He wonders if the earth's righteous ones accrue Divine reward. This poetic theme may indicate that Lebensohn sees himself as a pious man undeserving of his early death. His concern for ultimate justice may be part

---

⁴⁰Ibid., lines 222-228.

⁴¹Ibid., line 381.

⁴²Ibid., lines 386-387.

⁴³Ibid., lines 203-204.

⁴⁴Ibid., lines 207-208.

of his quest to find meaning in his own demise. Again, he writes from the perspective of both doubt and traditional faith. On the side of doubt, Solomon is skeptical of ultimate justice, for

He bitterly cries, 'Alas! O who knows?
Are knowledge and reckoning found there in Sheol?
Will anyone heed the forsaken one's cry?'⁴⁵

Further, Righteousness is portrayed as being broken and destroyed by Doubt; Solomon wonders if righteousness is rewarded in the world to come.⁴⁶ He questions why the wicked flourish and the righteous suffer.

In his death-dream, on the other hand, the Hebrew king sees Justice at God's side raising the righteous of earth from the dust and oppression. He concludes that "the Almighty provides for the righteous on high."⁴⁷

MAN--TRANSCENDING OR SUCCUMBING TO DEATH

In the poem "Koheleth," Solomon realizes how small and insignificant mortal man is when he discovers that he has no knowledge of ultimate answers. He realizes the extent of his own ignorance and impotence in the face of death.⁴⁸ Mikhal presents death as the most potent force in the cosmos, more powerful than love, life, or hope. He conveys this view of death through similes in which death represents

---

⁴⁵Ibid., lines 282-284. ⁴⁶Ibid., lines 257-272.

⁴⁷Ibid., line 382. ⁴⁸Ibid., lines 345-348.

ultimate power.⁴⁹

Death is seen as total darkness overpowering the light of day and light of life. This motif of death's darkness finds expression in "Moses on Mount Avarim." Moses' eyesight dims as the sun sets, blanketing the world with darkness. Mikhal writes, "The world's light has darkened, what matters the sunlight!?"⁵⁰ The next morning, the sun ascends, but "darkness is shrouded upon it in heaven."⁵¹

Despite Lebensohn's verses that recognize the power of Death over man, other verses express confidence of man's ultimate immortality. The grandeur and eternity of nature cause man to see himself as transcending death in the apparently eternal cosmos. In "Solomon," the young prince saw the stars and "His eyes poured out tears of excitement and joy,/ This lad, so adorned, then scorned at the grave."⁵² In "Prayer," the poet recognizes that man has a soul and mind to commune with God.⁵³ Man is the crown of creation who trusts in the Lord, and he alone in nature gains everlasting life after death, for "from the bosom of death he is born unto life!"⁵⁴

Micah Lebensohn chose Moses to symbolize and express

---

⁴⁹E.g. Ibid., line 311, "Solomon," line 230.

⁵⁰"Moses on Mount Avarim," line 84.

⁵¹Ibid., line 90. ⁵²"Solomon," lines 91-92.

⁵³"Prayer," lines 21-24, 37-40. ⁵⁴Ibid., line 72.

extreme loneliness. The figure of Moses lends itself to such a description--alone he lead the people of Israel, constantly facing the wrath of their rebellions. And alone he died in a forgotten location. What better figure for Lebensohn to convey his own feelings of oppressive loneliness than Moses? The young poet describes the prophet as he reaches Mt. Avarim: "Why does the man stand alone, like a cypress?"⁵⁵ In reviewing Moses' life, Lebensohn writes: "Alone he remained from the thousands of myriads,"⁵⁶ "He then was a man left as lonesome as Noah."⁵⁷ The reference to Noah heightens the powerful image of the solitary man fighting against forces which besiege him. Noah was besieged by ravaging flood, Moses by a stiff-necked people and Micah Lebensohn by a deathly disease.

FEAR OF DISFIGUREMENT

In his vivid and horrifying descriptions of the dead, Mikhal reveals his fear of disfigurement in the grave itself. In "Cholera in the City of Berlin," Lebensohn describes the sick: "Their appearance is dreadful, like nightmarish demons! / A sickly blue color now covers their cheeks."⁵⁸ The poet parallels a scene in Shakespeare's "Hamlet" as he describes Koheleth beholding the skull of

---

⁵⁵"Moses on Mount Avarim," line 2. ⁵⁶Ibid., line 73.

⁵⁷Ibid., line 61.

⁵⁸"Cholera in the City of Berlin," lines 13-14.

Ethan Ezrachi:

Alas! How his head is a frightening image!⁵⁹

• • •
 O how could this skull in which psalms sweetly dwelled,
 Become an abode for the maggot and worm?!⁶⁰

Lebensohn's most powerful description of the dead occurs in
 "Yehuda Halevi." Halevi sees a vision of Jewish martyrs
 rising from the grave. For them, death has meant decay:

Their faces decaying, infested with maggots,
 Their bones have been crushed and their eyeballs have
 rotted,
 Their eye sockets covered and crawling with worms.⁶¹

TREACHEROUS MURDER

Micah Lebensohn's epic poem "Jael and Sisera"
 reveals the poet's unorthodox feelings about murder.
 Deborah is portrayed as an admirable heroine who slaughters
 her people's foe with violence and might. "Yea, Deborah's
 name shall endure like the sun," writes Mikhal. Yet his
 poem is built around and originally ended⁶² with Jael's
 feelings of guilt for having murdered an enemy chieftan in
 her tent. Lebensohn's different approach to the two
 murderesses indicates his special sensitivity. He lauds
 Deborah, the military heroine, for battlefield murder, yet

---

⁵⁹"Kohелеth," line 244. ⁶⁰Ibid., lines 250-251.

⁶¹"Yehuda Halevi," lines 118-120.

⁶²Fichman, p. 92; Klausner, p. 264f.

indicts Jael for treacherously murdering the enemy captain. The difference is clear. Deborah engages in a straightforward battle unto death. The risks and outcome are clear-- either life and victory, or death and defeat. Jael, on the other hand, murders Sisera with guile and treachery. Sisera comes to her seeking refuge, which she grants. Immediately, she is "besieged by a horrible thought,"⁶³ namely, the murder of this guest under her protection. But this thought stirs her conscience and she trembles and totters in guilt and fear:

I reel at the thought of the treacherous deed.
 Shall I draw out my sword upon him sleeping safely--
 A refugee, wearied, who slumbers in peace,
 Unknowing his murderess lies there in waiting?⁶⁴

Jael's guilt for her treachery becomes so great that she calls on Murder itself to overpower her hesitation.⁶⁵ Sisera sees Jael as a saving angel,⁶⁶ but she is ironically transformed when Sisera wakes to see her deliver the fatal blows and cries, "Jael, my angel--an angel of death!"⁶⁷ Jael's deed is compared to Cain's first sin of fratricide: "The blood had been streaming, it dripped from her hands--/ And it marked on her forehead the symbol of murder."⁶⁸

Originally, Lebensohn ended the poem with Jael
 "Unable to speak, distraught and disturbed/By the murderous

⁶³"Jael and Sisera," line 51. ⁶⁴Ibid., lines 83-86.

⁶⁵Ibid., lines 121, 124-126. ⁶⁶Ibid., lines 149-151.

⁶⁷Ibid., line 179. ⁶⁸Ibid., lines 184-185.

deed she performed without pity."⁶⁹ The poet later added some verses, at the insistence of his father and a friend,⁷⁰ in order to absolve Jael of some of the guilt. Why did Mikhal paint Jael as aghast of the treacherous murder she committed? How could he empathize so strongly with Sisera's betrayal and death? Perhaps the poet identified with Sisera because he too was betrayed and cut down by a treacherous killer--his sickness.

THE TURMOIL OF TERMINALITY

Lebensohn expresses bitterness at the injustice of being afflicted while still in his youthful prime in his "Holiday of Spring":

In the spring of my days, a hell burns within me,
Destroying my spirit, my heart's sole possession,
Wormwood is mixed in the cup of my youth.⁷¹

Mikhal draws the image of personified Death lurking behind him and behind all who are soon doomed to die. His own sickly condition, which tenaciously clings to him, sapping his strength, is viewed as Death's accomplice and Lebensohn's accursed companion.⁷² In "Cholera in the City of Berlin,"

---

⁶⁹Ibid., lines 195-196.

⁷⁰Fichman, p. 92f.

⁷¹"Holiday of Spring," lines 69-71.

⁷²Ibid., lines 61-65.

the figure of Death lurks behind the entire afflicted city.⁷³

Throughout "Holiday of Spring," Mikhal expresses anger at those still living as he contrasts the city's festive atmosphere of gaiety and cheer with the anguish of his own affliction:

Berlin now erupts with tumultuous throngs,
I sit at home desolate, broken and weak,
Possessing a sickness afflicting my spirit--⁷⁴

Lebensohn's bitter view of the living is carried over to life itself; Mikhal "despises the fullness of earth/Where man is born destined for toil and death!"⁷⁵ Hell, to Micah Lebensohn, is not found in the grave, but rather is beheld here on earth in the pain and suffering of the living.⁷⁶

Although the young poet uses the motif of spring to symbolize life's beauty and radiance;⁷⁷ he also twists its meaning in his melancholy. Spring is transformed from a symbol of life to a powerful reminder of inevitable, pressing death. Mikhal writes, "Is not beauty--decay, but a flowering death."⁷⁸ When he sees the beauty of life and the world, he bitterly thinks:

The most beautiful, therefore, will wither, decay,
. . .

---

⁷³Ibid., line 34.   ⁷⁴Ibid., lines 9-12.

⁷⁵"To the Stars," lines 51-52.

⁷⁶"Cholera in the City of Berlin," lines 31,32,37-41.

⁷⁷"Prayer," lines 15,16,73; "Solomon," lines 9-10.

⁷⁸"Koheleth," line 144.

Their beauty departs, and they turn into corpses.⁷⁹

Perhaps life within us is constant decay.⁸⁰

Mikhal views the world as "created in God's heated wrath,"⁸¹
cast away by the Lord "in the fury of anger."⁸² To Micah
Lebensohn, life means death's pain and affliction. Life,
to the poet, is haunted by Death. The poem "Wine" expresses
its author's fury at the anguish of life"

At every moment
Standing before us--
The grave and affliction
Companions of life!

Both death and this life
Are brothers in spirit--
Joining together
Here under the sun!⁸³

Mikhal rages against death as well as life. He writes, "O
cursed be death, and may life, too, be damned!"⁸⁴

At times, Mikhal's poetry reveals an acceptance
and even a welcoming of death's peace. He writes, " . . .
the slumber of death is eternal and sweet/Without nightmarish
horrors--so why be afraid?"⁸⁵ For Koheleth, death is a
welcome repose: "he knew of no rest till he rests in the
grave."⁸⁶ The young poet reassures those who have contracted

---

⁷⁹Ibid., lines 153,156. ⁸⁰Ibid., line 256.

⁸¹"To the Stars," line 61. ⁸²Ibid., line 62.

⁸³"Wine," lines 5-12. ⁸⁴"Holiday of Spring," line 76.

⁸⁵"Cholera in the City of Berlin," lines 21-24.

⁸⁶"Koheleth," line 357.

cholera in the city of Berlin that "your bed in the grave will provide you with peace--." ⁸⁷ Lebensohn's attitude, however, reveals more than just a quiet resignation and acceptance of death. It shows that the poet welcomed death as a relief for the pain and sickness of life. He welcomed death inasmuch as it seemed a more pleasant alternative than life. He comments, "Rejoice! For your passing is better than life!" ⁸⁸ The burden of living drove him to accept and embrace dying.

DEATH AND SELF-FULFILLMENT

Is any fulfillment in death possible? Micah Joseph Lebensohn writes of three cases in which death is not total vanity, or totally meaningless. The first is altruistic death, or risking one's life for a higher cause. The figures of Deborah ("Jael and Sisera") and Moses ("Moses on Mount Avarim") illustrate a willingness to die for the Jewish people. Lebensohn writes that Moses' life was "suspended in doubt" ⁸⁹ and Deborah's "life was in the balance." ⁹⁰ Both risked their lives to preserve, build, or defend the Hebrew people.

The second case in which meaning is preserved in

---

⁸⁷"Cholera in the City of Berlin," line 30.

⁸⁸Ibid., line 35. ⁸⁹"Moses on Mount Avarim," line 57.

⁹⁰"Jael and Sisera," line 23.

death involves immortality of the soul. In "Koheleth," Lebensohn expresses through his hero that ultimate justice prevails, that immortality of the soul will overcome physical withering in the grave.

The third case in which fulfillment in death is possible also involves immortality. One who leaves behind personal creations of literature is assured of a degree of immortality. His works will continue after his death. Yehuda Halevi exemplifies a poet of Zion who died an early death yet whose poetry lives on forever. Lebensohn writes that Halevi is remembered through the poetic liturgy of Tisha B'Av.⁹¹

Below

Micah Lebensohn surely was convinced that his own poetry would give meaning to his shortened life. A brief time before his death, the poet's father asked him where his manuscripts were. The younger Lebensohn pointed to the place and said, "They will not waste away."⁹²

---

⁹¹"Yehuda Halevi," lines 151-154.

⁹²Kol Shire Adam Umikhal, Vilna, 1895, Vol. II, p. 208.

BIBLIOGRAPHY

- check if not Ravutski
- A. Ben-Or. Toldot Hasifrut Ha'ivrit Hahadashah. Tel Aviv, Yizrael, 1962, p. 150ff. re'el
- H.N. Bialik and Y.H. Rabiniski, ed. Dor Dor Vsofrav--Mikhah Yosef Lebenzon, Tel Aviv, Dvir, 1934. e
A
- Reuben Braynin, ed. Shirim--Me'et Mikhah Yosef Lebenzon, New York, Kadima, 1918.
- N.H. Cassem. "Care of the Dying Person" in Earl A. Grollman Concerning Death: A Practical Guide for the Living. Beacon Press, Boston, 1974.
- Jacob Fichman. Anshei Besorah. Tel Aviv, Dvir, 1938, pp. 153-196.
- Jacob Fichman, ed. Mikhah Yosef Lebenzon--Shirav, Tirgumav, Igrotav. Berlin, Ajanoth, 1924.
- Jacob Fichman, ed. Shirim--Mikhah Yosef Lebenzon. Tel Aviv, Dvir, 1943 and 1946 editions.
- D. Kimhi. Soferim. Tel Aviv, Yosef Sherbruk Ltd., 1953, pp. 5-13.
- Joseph Klausner. Historiyah Shel Hasifrut Ha'ivrit Hahadasha. Tel Aviv, Wise, 1930, volume 3, pp. 249-294. h
A
- Joseph Klausner. A History of Modern Hebrew Literature. translated by Herbert Danby, London, M.L. Carlingold, 1932.
- William Kloner. Micah Joseph Lebensohn; The Poet and His Songs. Hebrew Union College Rabbinic Thesis, Cincinnati, Ohio, 1954.
- Kol Shirei Adam Umikhal, Wilna, 1895.
- Elisabeth Kubler-Ross. On Death and Dying. New York, MacMillan, 1969.
- P. Lachover. Toldot Hasifrut Ha'ivrit Hahadashah. Tel Aviv, Dvir, 1955, Volume 2, p. 114ff.
- Mordechai Michaeli. Ha'ish Ufo'olo. Jerusalem, Kiryat-Sefer, 1963, pp. 63-72.

Mordechai Michaeli, ed. Shirim--Mikhah Yosef Lebenzon.
Jerusalem, Kohleth, 1929.

Isaiah Rabinovich. Major Trends in Modern Hebrew Fiction.
Chicago, University of Chicago Press, 1968.

Nahum Slouscz. The Renaissance of Hebrew Literature.
translated by Henrietta Szold, Philadelphia, Jewish
Publication Society, 1909.

Shalom Spiegel. Hebrew Reborn. Cleveland, World Publishing
Co., 1930.

Meyer Waxman. A History of Jewish Literature. New York,
Bloch Publishing Co., 1945, Vol. 3, pp. 226-234.

Avery D. Weisman, M.D. On Dying and Denying. New York,
Behavioral Publications, 1972.

Israel Zinberg. Toldot Hasifrut Yisrael. Tel Aviv, Hadehus
Hehadash Ltd., 1960, pp. 247-259.

S.L. Zitron. Yotsrei Hasifrut Ha'ivrit Hahadashah. Poland,
Sherbruk, 1922, pp. 84-113.

